

2024

Πρεσβεία της Ελλάδας στη Λευκωσία
Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών
Υποθέσεων

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΓΟΡΑ ΟΙΝΟΥ

Κωνσταντίνος Κουρούμαλος,
Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Β'

Λευκωσία, Μάιος 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>A. ΤΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ Η ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ</u>	Σελ. 3
<u>A.1 Περιγραφή Κυπριακής Αγοράς Οίνου - Γενικά χαρακτηριστικά</u>	Σελ. 3
<u>A.1.1. Ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και η Κύπρος</u>	Σελ. 4
<u>A.2 Ιστορική Αναδρομή της κυπριακής αγοράς οίνου</u>	Σελ. 5
<u>A.2.1. Ιστορία του Οίνου</u>	Σελ. 4
<u>A.2.2 Η οινοποιητική παράδοση της Κύπρου και η δυναμική του κυπριακού αμπελώνα</u>	Σελ. 6
<u>A.2.3 Η αναγέννηση του κυπριακού κρασιού</u>	Σελ. 7
<u>A.2.4 Οίνος και υγεία</u>	Σελ. 9
<u>A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του προϊόντος</u>	Σελ.11
<u>A.3.1. Πωλήσεις τροφίμων-ποτών και αλκοολούχων ποτών</u>	Σελ.11
<u>A.3.2. Συγκριτικό μερίδιο στις αγορές αλκοολούχων ποτών</u>	Σελ.13
<u>A.3.3. Συγκριτικό μερίδιο στις εξαγωγές και εισαγωγές αλκοολούχων ποτών</u>	Σελ.14
<u>B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ</u>	Σελ.16
<u>B. 1.1 Γενικά χαρακτηριστικά της εξέλιξης της διεθνούς προσφοράς οίνου και των διεθνών αγορών</u>	Σελ.16
<u>B.1.2. Η παγκόσμια παραγωγή οίνου και η Κύπρος</u>	Σελ.17
<u>B.2 Δομή Εγχώριας Παραγωγής</u>	Σελ. 19
<u>B.2.1 Εξέλιξη Παραγωγής στην Κύπρο</u>	Σελ.21
<u>B.2.2 Πού θα φτάσει η παραγωγή στην Ελλάδα</u>	Σελ.22
<u>B3. Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής στην Κύπρο</u>	Σελ.25
<u>Γ. ΖΗΤΗΣΗ</u>	Σελ.25
<u>Γ.1 Η παγκόσμια ζήτηση</u>	Σελ.25
<u>Γ.1.1. Μέγεθος διεθνούς, ευρωπαϊκής και κυπριακής αγοράς/Τμήματα της αγοράς</u>	Σελ.26
<u>Γ.1.2. Η ζήτηση στην ΕΕ και στην Κύπρο</u>	Σελ.29
<u>Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά</u>	Σελ. 32
<u>Γ.2.1. Οι τάσεις αγοραστικής συμπεριφοράς στις διεθνείς αγορές</u>	Σελ.32
<u>Γ.2.2. Η αγοραστική συμπεριφορά στην Κύπρο</u>	Σελ.33
<u>Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ</u>	Σελ. 34
<u>Δ.1 Ανάλυση εξαγωγών - εισαγωγών</u>	Σελ.34
<u>Δ.1.1. Ανάλυση Εξαγωγών</u>	Σελ.34
<u>Δ.1.2. Ανάλυση Εισαγωγών</u>	Σελ. 36
<u>Δ.1.3. Οι εξαγωγικές δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά του οινοποιητικού κλάδου</u>	Σελ. 40
<u>Δ.1.4. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στις διεθνείς αγορές και στην Κύπρο</u>	Σελ. 43
<u>Δ.1.4.1. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στην Κύπρο και την ΕΕ</u>	Σελ.43
<u>Δ.1.4.2. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου σε Τρίτες Χώρες</u>	Σελ. 45
<u>Δ.2 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια</u>	Σελ.47
<u>Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ</u>	Σελ.47
<u>Ε.1 Δομή αγοράς - δίκτυα διανομής</u>	Σελ.47
<u>Ε.2 Παρουσία ελληνικών προϊόντων και ανταγωνισμός</u>	Σελ.48
<u>Ε.3 Τιμές λιανικής πώλησης κρασιού στην Κύπρο</u>	Σελ.50
<u>ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ</u>	Σελ.51
<u>ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου</u>	Σελ.51
<u>ΣΤ.1.1. Ορισμός Οίνου</u>	Σελ.51
<u>ΣΤ.1.2. Πώληση οινοπνευματωδών ποτών (Άδεια Λιανικής Πώλησης)</u>	Σελ.51
<u>ΣΤ.2 Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου στον ανταγωνισμό</u>	Σελ.54
<u>Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	Σελ.55
<u>Ζ.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΖΗΤΗΣΗ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ</u>	Σελ.56
<u>Ζ.1.1. Προσδιορισμός της ικανοποίησης καταναλωτή – Έννοια της ικανοποίησης πελάτη</u>	Σελ. 56
<u>Ζ.1.2. Προοπτικές ελληνικών προϊόντων και αναγκαίες δράσεις marketing</u>	Σελ. 56
<u>Ζ.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ</u>	Σελ. 58

A. ΤΟ ΠΡΟΪΟΝ ΚΑΙ Η ΑΓΟΡΑ ΤΟΥ

A.1 Περιγραφή Κυπριακής Αγοράς Οίνου - Γενικά χαρακτηριστικά

Η Κύπρος αποτελούσε, από την αρχαιότητα, μια από τις αρχέγονες κοιτίδες της αμπελουργίας και του κρασιού. Αμπέλια καλλιεργούνται σε ολόκληρη την Κύπρο και σε πολλές περιοχές παράγονται αξιόλογα κρασιά. Η γεωλογική ιδιομορφία της οροσειράς του Τροόδου, σε συνδυασμό με το ήπιο, μεσογειακό κλίμα, δίνουν κρασιά μοναδικών γεύσεων και αρωμάτων, φτιαγμένα από γηγενείς ποικιλίες που φυτρώνουν στο νησί για χιλιάδες χρόνια. Μεταξύ των αμπελώνων της Κύπρου συναντούμε, περίπου δεκαπέντε ποικιλίες, που μπορούν να θεωρηθούν αυτόχθονες.

Οι βασικότερες ποικιλίες είναι οι ακόλουθες:

- **Μαύρο:** Πρόκειται για την κυρίαρχη ποικιλία αμπελιού στην Κύπρο, η οποία παράγει ερυθρό κρασί, ισορροπημένο, ελαφρώς στυφό με πολλές τανίνες, διακριτικό άρωμα και χρώμα, το οποίο δεν επιδέχεται μακρά παλαίωση. Οι αμπελώνες του Μαύρου καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης του συνόλου παραγωγής του νησιού (79%). Αν και θεωρείται γηγενής ποικιλία της κυπριακής γης, σύμφωνα με τον Δρ. Pierre Galet, καλλιεργείται, εξίσου στην Κρήτη και τα Κύθηρα. Το Μαύρο αποτελεί μία από τις δύο ποικιλίες, σε συνδυασμό με το Ξυνιστέρι, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της Κουμανδαρίας αλλά και της Ζιβανίας.
- **Ξυνιστέρι:** Αποτελεί τη μεγαλύτερη λευκή οινοποιήσιμη ποικιλία σταφυλιού του κυπριακού αμπελώνα. Παράγει εξαιρετικά ανοιχτόχρωμο κρασί, με χαμηλά επίπεδα αλκοόλης και χαμηλή οξύτητα, ειδικότερα όταν εξάγεται από τις περιοχές της Λάονας Ακάμα, του Αμπελίτη, του Βουνιού Παναγιάς και της Πιτσιλιάς, όπως και σε μερικές περιοχές των Κρασοχωριών. Το όνομα της συγκεκριμένης ποικιλίας εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1893 από τον Γάλλο καθηγητή Mouillefert, ο οποίος παρείχε πλήρη περιγραφή του αμπελιού και πληροφορίες για την καλλιέργειά του. Το Ξυνιστέρι, σε συνδυασμό με το Μαύρο, χρησιμοποιείται για την παραγωγή της Κουμανδαρίας, άλλων γλυκών και ξηρών λευκών οίνων καθώς και της Ζηβανίας, η οποία θεωρείται ως το «εθνικό ποτό» της Κύπρου.
- **Μαραθεύτικο ή Βαμβακάδα:** Ερυθρή ποικιλία που απαντάται σε ολόκληρη την έκταση της Κύπρου. Το Μαραθεύτικο καταγράφηκε για πρώτη φορά το 1893 από τον Mouillefert με το όνομα «Μαραθόφικο». Θεωρείται ποικιλία ανώτερης ποιότητας η οποία προσφέρει πολύ συμπτυκνωμένο οίνο, πολύ έντονα χρωματισμένο και με πλούσιο σώμα με ένα ξεχωριστό, ελαφρώς φρουτώδες άρωμα κερασιών και βατόμουρων. Παρόλα αυτά, η εξάπλωσή του είναι δυσκολότερη σε σύγκριση με το Μαύρο, αφού αφενός είναι πολύ ευαίσθητο στη μούχλα, και αφετέρου χαρακτηρίζεται από μεγάλη πτώση ανθέων η οποία δυσκολεύει την παραγωγή.
- **Λευκάδα:** Ελληνική ερυθρή ποικιλία, η οποία καλλιεργείται στην Κύπρο και απαντάται σε μεμονωμένες περιπτώσεις ανάμεσα στους αμπελώνες της Πιτσιλιάς και της Παναγιάς. Μετά την ωρίμανση, η ποικιλία αυτή παράγει αρκετά στυφό καρπό, με έντονο κόκκινο χρώμα και έντονο, χαρακτηριστικό άρωμα, το οποίο όμως εξαφανίζεται εύκολα κατά τη διαδικασία της παλαίωσης.
- **Πρωμάρα:** Λευκή ποικιλία η οποία παράγει αρωματικό οίνο. Τα δείγματα που συλλέγονται προέρχονται από τους αμπελώνες του Ομόδου και της Κυπερούνας. Η ποικιλία που είναι γνωστή ως Μπαστάρτικο και βρίσκεται στην περιοχή της Παναγιάς είναι πανομοιότυπη με αυτήν της Πρωμάρας. Το τσαμπί της ποικιλίας αυτής είναι μεσαίου μεγέθους, κωνικό, και αρκετά συμπαγές και τα σταφύλια της μικρά, ωοειδή και πρασινοκίτρινα.
- **Σπούρτικο:** Λευκή ποικιλία, της οποίας το όνομα προέρχεται από τη χυμώδη φύση των σταφυλιών της, των οποίων το εύθραυστο δέρμα διαχωρίζεται εύκολα. Η ποικιλία αυτή έχει βρεθεί σε αρκετούς αμπελώνες του Ομόδου, της Κυπερούνας και της περιοχής Παναγιάς. Το κρασί που παράγεται από την ποικιλία αυτή χαρακτηρίζεται από ανοιχτό κίτρινο χρώμα με αρώματα λουλουδιών.
- **Γιαννούδι:** Μαύρη ποικιλία με σταφύλια ωοειδή, μεγάλα, με χρώμα μπλε-μαύρο, σαρκώδη και άχρωμο χυμό.

Επίσης, στο νησί καλλιεργούνται το αρχαίο Μαραθεύτικο και το Όφθαλμο, καθώς και οι ξένες ποικιλίες Chardonnay, Μοσχάτο Αλεξανδρείας, Palomino, Riesling, Sauvignon Blanc, Semillon, Alicante Bouschet, Cabernet Franc, Cabernet Sauvignon, Cinsaut, Grenache Noir, Mataro και Shirah.

Περισσότερα για τις κυπριακές ποικιλίες αμπέλου μπορεί να εντοπίσει κανείς στον Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών Αμπέλου:

[https://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/770018F89A9734D9C225879D003D0DD7/\\$file/ethnikos_katalogos_ampelou.pdf?OpenElement](https://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/770018F89A9734D9C225879D003D0DD7/$file/ethnikos_katalogos_ampelou.pdf?OpenElement)

Σύμφωνα με στοιχεία του Κλάδου Αμπελουργίας - Οινολογίας, σήμερα, στην Κύπρο λειτουργούν 103 οινοποιεία, από τα οποία, 56 βρίσκονται στη Λεμεσό, 34 στην Πάφο, 10 στην Λευκωσία και 3 στην Λάρνακα. Ταυτόχρονα, η καλλιεργούμενη έκταση οινοποιήσιμων αμπελώνων ανέρχεται στα 7.677 εκτάρια (στοιχεία 2019). Τριάντα πέντε οινοποιεία, όλα μέλη του Συνδέσμου Οινοποιείων Κύπρου, παράγουν σήμερα, για ποσοστό, πέραν του 90% της εγχώριας οινοπαραγωγής. Το υπόλοιπο ανήκει σε μη-μέλη, που εκπροσωπούν, κυρίως, πολύ μικρές μονάδες. Δεν μπορεί, όμως, να προσδιορίσει κανείς με ακρίβεια, πόσα κρασιά παράγονται, σήμερα, στην Κύπρο, καθώς συνεχώς προστίθενται νέα, άλλες ετικέτες και ονομασίες. Η βελτίωση των μεθόδων οινοποίησης, η ανάμιξη ποικιλιών, η παλαιώση σε βαρέλια, η κρυσταλλοποίηση, η ζύμωση και πολλά άλλα είναι στην παλέτα που χρησιμοποιεί ο κύπριος οινολόγος για τη δική του τέχνη.

τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, εντοπίζεται μια διαρκής μείωση στις καλλιεργούμενες εκτάσεις αμπέλου, κυρίως, αυτές των οινοποιήσιμων σταφυλιών. Από το 2003 μέχρι το 2011, η συνολική έκταση οινοποιήσιμου αμπελώνα μειώθηκε, κατά 73 % και έφτασε στα 9058 εκτάρια (έκτοτε συνεχίστηκε η μείωση). Η μείωση στις καλλιεργούμενες εκτάσεις συνεχίζεται και για την περίοδο 2009-2017 καθώς οι εκτάσεις έχουν περιοριστεί στα 5.313 εκτάρια ενώ οι εκτάσεις επιτραπέζιων σταφυλιών παρουσιάζουν μια σταθεροποίηση γύρω στα 600 εκτάρια. Η μείωση του αμπελώνα αρχίζει και έχει και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, δεδομένου ότι συχνά οι συγκεκριμένες εκτάσεις μένουν ακαλλιέργητες.

A.1.1 Ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και η Κύπρος

Ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός που αποτελείται από κράτη-μέλη. Η συμφωνία της 3^{ης} Απριλίου 2001 υπογράφηκε από 35 κυρίαρχα κράτη. Σήμερα, ο Διεθνής Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου αποτελείται από 50 κράτη-μέλη. Η Κύπρος αποτελεί κράτος-μέλος του εν λόγω οργανισμού. Κατάλογος με τα κράτη-μέλη του Διεθνούς Οργανισμού Αμπέλου και Οίνου μπορεί να εντοπιστεί στον διαδικτυακό τόπο: <https://www.oiv.int/who-we-are/member-states-and-observers>.

Το 2024, έχει χαρακτηριστεί Διεθνές Έτος Αμπέλου και Οίνου και τιμά τα πρώτα 100 χρόνια των δραστηριοτήτων του ΟΙV. Για τον εορτασμό της πλούσιας ιστορίας του οργανισμού, θα πραγματοποιηθούν διάφορες εκδηλώσεις, καθ' όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, σε όλο τον κόσμο. Η χρονιά θα κλείσει με τα εγκαίνια των νέων κεντρικών γραφείων του ΟΙV και το 45ο Παγκόσμιο Συνέδριο Vine in Wine στη Ντιζόν της Γαλλίας. Η προκήρυξη διεθνούς έτους αμπέλου και κρασιού, εκτός από την υψηλή συμβολική αξία, στοχεύει στην τόνωση και προώθηση συναντήσεων και συζητήσεων επιστημονικού, τεχνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα σε όλες τις οινοπαραγωγικές χώρες του κόσμου με ένα γενικό θέμα: «**Το αμπέλι και το κρασί του αύριο**». Η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί ευκαιρία για την υλοποίηση σχετικών δράσεων από όλες τις οινοπαραγωγικές χώρες, την Ελλάδα συμπεριλαμβανομένης, για την υλοποίηση δράσεων και από τις δυτλωματικές αρχές μας, ιδίως στο πλαίσιο της εξωστρέφειας και της παρουσίας του αμπελώνα της χώρας μας.

Σημειώνεται ότι, πριν από έναν αιώνα, περίπου, στις 4 Ιουνίου 1923, ανώτεροι εκπρόσωποι από την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα συναντήθηκαν στο Παρίσι για μια Διεθνή Υπουργική Διάσκεψη των Χωρών Εξαγωγής Οίνου, όπου εξετάστηκαν τρία θεμελιώδη σημεία:

- Η εξέταση και ανάπτυξη κατάλληλων μέτρων για την ανάδειξη και εκτίμηση της θετικής αξίας της μέτριας κατανάλωσης κρασιού, σε συνδυασμό με τα γεύματα και στο πλαίσιο ενός υγιεινού τρόπου ζωής (το πρώτο άρθρο της ιδρυτικής συνθήκης του ΟΙV, που χρονολογείται, από το 1924, ανέφερε ότι ο οργανισμός πρέπει «να συλλέγει, να εξετάζει και να δημοσιεύει πληροφορίες που καταδεικνύουν τα ευεργετικά αποτελέσματα του κρασιού». Μάλιστα, για να δώσει μια άμεση και συγκεκριμένη ώθηση στη διάδοση και προώθηση της οινικής κουλτούρας, το βραβείο ΟΙV θεσπίστηκε το 1930. Τότε ονομαζόταν «Η αλήθεια για το

κρασί» και σήμερα είναι το παλαιότερο βραβείο κρασιού σε διεθνές επίπεδο. Σε 77 εκδόσεις, έχει απονεμηθεί σε συγγραφείς περισσότερων από 800 δημοσιεύσεων.

- Η εξέταση των προτύπων που υιοθετήθηκαν στις διάφορες χώρες σχετικά με τον ορισμό του κρασιού, με σκοπό τη θέσπιση ενός κοινού ορισμού του οίνου, ο οποίος εξακολουθεί να ισχύει σήμερα, και την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και υιοθέτησης αναλυτικών και κανονιστικών διαδικασιών, με στόχο την εγγύηση της αγνότητας, της αυθεντικότητας και της ακεραιότητας του κρασιού και τέλος
- Η δημιουργία ενός Διεθνούς Γραφείου Οίνου για τον καθορισμό συμφωνιών που βασίζονται στην επιστήμη που θα διαβιβάζονται ως συστάσεις στα κράτη-μέλη για τη διευκόλυνση της εναρμόνισης των πολιτικών τους και την προώθηση του διεθνούς εμπορίου.

Στις 6 Ιουνίου 1923, μετά από τρεις ημέρες εργασίας, οι πέντε αντιπροσωπείες συμφώνησαν επί των αρχών που συζητήθηκαν και τις ενέκριναν σε μια δεύτερη διπλωματική διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε, από τις 30 Ιουνίου έως τις 5 Ιουλίου 1924, στην οποία συμμετείχαν επίσης η Αυστρία, η Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο, η Τυνησία, Χιλή και Μεξικό. Οι δύο διασκέψεις οδήγησαν, τελικά, στην υπογραφή της συμφωνίας που ίδρυσε τον ΟΙΒ, στις 29 Νοεμβρίου 1924.

A.2. Ιστορική αναδρομή της κυπριακής αγοράς οίνου

A.2.1. Ιστορία του Οίνου

Η άμπελος, από την οποία προέρχεται το κρασί έχει σύμφωνα με τους παλαιοντολόγους, προϊστορία πολλών εκατομμυρίων ετών. Πιθανολογείται ότι η ηλικία της αμπέλου αγγίζει τα 140 εκατομμύρια χρόνια. Απολιθωμένα κλήματα, ηλικίας 60 εκ. ετών, αποτελούν την αρχαιότερη επιστημονική απόδειξη της ηλικίας της αμπέλου. Πριν ακόμα από την εποχή των παγετώνων ευδοκμούσε στην πολική ζώνη, κυρίως στην Ισλανδία, στη Βόρεια Ευρώπη αλλά και τη βορειοδυτική Ασία. Οι παγετώνες περιόρισαν σημαντικά την εξάπλωσή του και επέβαλαν, κατά κάποιο τρόπο, τη γεωγραφική απομόνωση πολλών ποικιλιών, μέρος των οποίων εξελίχθηκαν και σε διαφορετικά είδη. Στην πορεία των ετών, διάφοροι πληθυσμοί άγριων αμπέλων μετακινήθηκαν προς θερμότερες ζώνες, κυρίως προς την ευρύτερη περιοχή του νοτίου Καυκάσου. Στην περιοχή αυτή, μεταξύ Ευξείνου Πόντου, Κασπίας θάλασσας και Μεσοποταμίας, γεννήθηκε το είδος, «Άμπελος η οينوφόρος» (λατ. *Vitis vinifera*). Οι διαφορετικές ποικιλίες αυτού του είδους καλλιεργούνται και σήμερα.

Έχει διαπιστωθεί ότι η εξαγωγή γλεύκους από τον καρπό της σταφυλής έγινε από τον άνθρωπο, σχεδόν 10.000 χρόνια πριν, αλλά δεν υπάρχουν στοιχεία, για το πως χρησιμοποιήθηκε από εκεί και ύστερα. Πάντως, το πρώτο υπόλειμμα κρασιού σε δοχείο βρέθηκε - βάσει των τελευταίων ανακαλύψεων - στην επαρχία Henan της Κίνας και έχει ηλικία 9.000 ετών, ενώ το προηγούμενο εύρημα, στο Hajji Firuz Tere του Ιράν, ήταν ηλικίας 7.000 ετών, και το αμέσως προηγούμενο από αυτό, από την ίδια περιοχή ήταν ηλικίας 5.100 ετών. Η διαδικασία της αμπελοργίας εικάζεται πως έχει τις ρίζες της στην αγροτική επανάσταση και τη μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμών, με σκοπό την καλλιέργεια, χρονολογείται, δηλαδή, γύρω στο 5.000 π.Χ.. Από τους πρώτους γνωστούς αμπελοκαλλιεργητές θεωρούνται οι αρχαίοι Πέρσες, οι Σημιτικοί λαοί και οι Ασύριοι. Μεταγενέστερα, οι γνώσεις αμπελοργίας και οινοποιίας μεταφέρθηκαν στους Αιγύπτιους, τους λαούς της Φοινίκης και τους πληθυσμούς της Μ. Ασίας και του Ελλαδικού χώρου. Ωστόσο, είναι σίγουρο ότι, το 3000 π.Χ., η διαδικασία οινοποίησης ήταν γνωστή, καθώς από την περίοδο αυτή έχουν βρεθεί παραστάσεις και μαρτυρίες. Γενικά, επικρατεί μία ασάφεια σχετικά με το ποιά χώρα ήταν αυτή που ξεκίνησε την αμπελοργία.

Στον ελληνικό χώρο, η καλλιέργεια αμπέλου θεωρείται ότι ξεκίνησε, γύρω στο 2.500 π.Χ. ή και μεταγενέστερα. Αναφορές για την παραγωγή οίνου στην ελληνική παράδοση υπάρχουν από την εποχή των ομηρικών επών, όταν ο Οδυσσεύς και οι σύντροφοί του ήρθαν αντιμέτωποι με τον Κύκλωπα, Πολύφημο. Κατά τη διάρκεια της ελληνικής αρχαιότητας, το κρασί αποτέλεσε σημαντικό προϊόν, το οποίο χρησιμοποιήθηκε, τόσο ως διατροφικό προϊόν, όσο και για εμπόριο. Αποτέλεσε στοιχείο της πολιτιστικής και της θρησκευτικής παράδοσης, καθώς πολλές γιορτές συνδέθηκαν με τον οίνο και το θεό του κρασιού, το Διόνυσο, όπως τα Ανθεστήρια, τα Διονύσια και τα Λήναια. Από τους Έλληνες, η τεχνογνωσία του οίνου πέρασε στους Ρωμαίους και στις ρωμαϊκές επαρχίες.

Στη βυζαντινή περίοδο, η αμπελουργία και οι οινοποιητικές τεχνικές διατηρούνται και εξελίσσονται. Η περίοδος, όμως της τουρκοκρατίας είναι μία περίοδος που δεν ευνοεί την καλλιέργεια αμπελιών και την οινοποίηση. Ωστόσο, μετά την απελευθέρωση και την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους, ο ελληνικός αμπελώνας ανακάμπτει. Το τέλος του 19ου αιώνα, βρίσκει τον γαλλικό αμπελώνα να έχει υποστεί σημαντική ζημία από την εμφάνιση της φυλλοξήρας. Δημιουργήθηκε η ανάγκη, λοιπόν, στους Γάλλους οινοπαραγωγούς για αναζήτηση υποκατάστατων, όπως η παραγωγή «νοθευμένων οίνων», συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονταν από τη ζύμωση των εισαγόμενων σταφίδων. Μεταξύ 1875 και 1890, οι εξαγωγές σταφίδας από την Ελλάδα στη Γαλλία αυξήθηκαν από, σχεδόν μηδενικά επίπεδα, σε πολύ υψηλά. Η Ελλάδα επέκτεινε τις αμπελουργικές καλλιέργειες της σταφίδας. Ωστόσο, αυτό ήταν μία κατάσταση που διήρκεσε λίγα χρόνια. Μέχρι το 1900, οι εξαγωγές είχαν σχεδόν σταματήσει.

A.2.2 Η οινοποιητική παράδοση της Κύπρου και η δυναμική του κυπριακού αμπελώνα.

Ήταν στο νησί της Αφροδίτης, όταν - σύμφωνα με το θρύλο - ο θεός Διόνυσος, γοητευμένος από το κάλλος της θεάς, της δίδαξε την τέχνη της καλλιέργειας και της οινοποιίας. Ήταν εκεί που πρωτοεμφανίστηκε το κρασί μαζί με τη θεά του έρωτα και της ομορφιάς. Έναντι του σχετικού μύθου, υπερέχει, ωστόσο, η πραγματικότητα, που ανάγει τη μακρά οινοποιητική παράδοση του νησιού, πριν από χιλιάδες χρόνια, με την ιστορία της Κουμανταρίας - του παλαιότερου σε ηλικία κρασιού στον κόσμο - που παραμένει, μέχρι σήμερα, σε παραγωγή. Η ιστορία της, χρονολογείται από τις Σταυροφορίες του 12^{ου} αιώνα, έχοντας ως πρωταγωνιστές, τον Ριχάρδο τον Λεοντόκαρδο και τους Ιππότες του Αγίου Ιωάννη, στους οποίους οφείλει και το όνομά της: «Grande Commanderie» λεγόταν η περιοχή που ανήκε στους Ιππότες και στην οποία ξεκίνησε η αρχική παραγωγή του γνωστού αυτού κρασιού. Το 1224, μ.Χ., στον πρώτο καταγεγραμμένο οικόνομο διαγωνισμό, η Κουμανταρία απέσπασε το πρώτο βραβείο, με το βασιλιά Φίλιππο - Αύγουστο της Γαλλίας να της αποδίδει το χαρακτηρισμό «Απόστολο των Οίνων» και να δίνει εντολή στον ποιητή της αυλής να συνθέσει έναν παιάνα, ως φόρο τιμής, στις εξαιρετικές της ιδιότητες.

Πρόσφατα αρχαιολογικά ευρήματα, κοντά στο χωριό Ερήμη, μαρτυρούν, μάλιστα, πως η Κύπρος ήταν η πρώτη οινοπαραγωγική χώρα στην Ευρώπη, με την τέχνη της οινοποιίας να επεκτείνεται, στη συνέχεια, και σε άλλους μεσογειακούς πολιτισμούς, ενώ η ευρωπαϊκή λογοτεχνία, από την αρχαιοελληνική ποίηση έως τα μυθιστορήματα του 19ου αιώνα, βρίθει αναφορών, όπου ο κυπριακός οίνος εμφανίζεται ως πρώτη επιλογή για τον εορτασμό ειδικών περιστάσεων. Τα περίφημα ψηφιδωτά της Πάφου, με παραστάσεις του θεού Διόνυσου, οι αρχαίοι Ληνοί στο Όμοδος και στη Λάνια Λεμεσού, τα τεράστια πιθάρια, ευρήματα ανασκαφών στην Παλαίπαφο και οι διάσπαρτοι αμφορείς, σε ολόκληρο το νησί, τα ξυλόγλυπτα τέμπλα, με περίτεχνα τσαμπιά σταφυλιών, αμπέλια σε βυζαντινές αγιογραφίες αποτελούν απόδειξη ότι ο πολιτισμός, η τέχνη, η παράδοση και η θρησκεία στην Κύπρο, διαχρονικά, είναι άμεσα συνυφασμένα με το αμπέλι και το κρασί.

Φωτογραφία: Cyprus Wine Museum

Επιγραφικές μαρτυρίες της κυπρο-κλασικής εποχής, αλλά και κείμενα του Ομήρου, του γεωγράφου Στράβωνα και πολλών ακόμη προσωπικοτήτων του παρελθόντος καταδεικνύουν ότι η καλλιέργεια του αμπελιού και η παραγωγή κρασιού ήταν γνωστές στο νησί, από τα πανάρχαια χρόνια. Επιπρόσθετα, αρχαιολογικές έρευνες της Ιταλίδας αρχαιολόγου, Dr Maria Rosario Belgiorno αποκάλυψαν ίχνη ταρταρικού οξέως, δηλαδή ενός βασικού συστατικού του κρασιού, σε αρχαία δοχεία, κάτι που αποδεικνύει ότι οι Κύπριοι καλλιεργούσαν το αμπέλι, εδώ και 5.500 σχεδόν χρόνια. Για εκατοντάδες χρόνια, το κυπριακό κρασί εξαγόταν σε ολόκληρη την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, ωστόσο, κατά τα 300 χρόνια, της οθωμανικής κατοχής, η οικική παραγωγή εξασθένησε, σε μεγάλο βαθμό, λόγω των υψηλών φόρων και των θρησκευτικών περιορισμών.

Το 1844, όταν οι Οθωμανοί έφευγαν και οι Βρετανοί έπαιρναν τη θέση τους, ιδρύθηκε η πρώτη μεγάλη ιδιωτική οινοποιία από την οικογένεια Χατζηπαύλου (ΕΤΚΟ), ενώ λίγα χρόνια αργότερα, ιδρύθηκαν και άλλες μεγάλες εταιρείες, που συλλογικά έγιναν γνωστές ως οι Τέσσερις Μεγάλες (Big Four). Αρχικά, οι εν λόγω εταιρείες παρήγαγαν επιτραπέζιο οίνο, μπράντι και σέρι, τα οποία εξήγαγαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ακόμη και στη Ρωσία, μέσα σε δεξαμενόπλοια - μία πρακτική που δεν βοήθησε ιδιαίτερα την οινοπαραγωγική φήμη της Κύπρου. Συνεπώς, η ιστορία της Κύπρου ως παραγωγού και εμπόρου κρασιού είχε αναγνωριστεί στο παρελθόν και αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του εγχώριου οινικού τομέα.

Φωτογραφία: Cyprus Wine Museum

A.2.3 Η αναγέννηση του κυπριακού κρασιού

Ήταν η δεκαετία του 80, όταν η κυπριακή κυβέρνηση ενεθάρρυνε τους αμπελοκαλλιεργητές - σε κάποιες

περιπτώσεις, ακόμη και με επιδοτήσεις, ώστε να δημιουργήσουν μικρές, οικογενειακές οινοποιείες, που θα εστίαζαν στην παραγωγή υψηλής ποιότητας οίνων. Κάποιες από αυτές τις πρώτες απόπειρες στέφθηκαν με επιτυχία και τα οινοποιεία επεκτάθηκαν, ενώ κάποιες άλλες, όχι. Το σημαντικό, ωστόσο, ήταν πως οι «Τέσσερις Μεγάλες» δεν είχαν άλλη επιλογή από το να ακολουθήσουν το παράδειγμα των «των μικρών», επενδύοντας, πλέον, στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα, κάτι που είχε αποτέλεσμα, τη σταδιακή βελτίωση των κυπριακών κρασιών. Σήμερα, η νέα παγκόσμια οινική σκηνή δίνει έμφαση στις αυτόχθονες ποικιλίες και η Κύπρος, το τρίτο μεγαλύτερο νησί της [Μεσογείου](#), καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι πόροι του εδάφους, του τοπίου και του κλίματος χαρακτηρίζουν την Κύπρο ως παραγωγό κρασιού, υψηλής ποιότητας και μπορεί να θεωρηθεί ως σημαντικό σημείο πώλησης.

Τα κυπριακά κρασιά δείχνουν τάσεις «αναγέννησης» αποσπώντας χρυσά, ασημένια και χάλκινα μετάλλια σε διεθνείς διαγωνισμούς, σημειώνοντας υψηλές βαθμολογίες σε έγκριτες εκδόσεις, όπως τα Decanter και Wine Enthusiast και με παρουσία, σε Ηνωμένο Βασίλειο, ΗΠΑ, Ελβετία, Γερμανία και Πολωνία. Το σταθερά ήπιο κλίμα και το πλούσιο σε θρεπτικά στοιχεία έδαφος της Κύπρου αποτελούν, διαχρονικά, τους παράγοντες εκείνους που διασφαλίζουν την παραγωγή σταφυλιών με τα απαραίτητα στοιχεία για κορυφαία οινοποιεία. Συχνά, οι καλύτεροι αμπελώνες βρίσκονται σε μεγάλο υψόμετρο, γεγονός που προσδίδει υψηλότερη οξύτητα στα σταφύλια, ενώ κάποια εκ των μικροκλιμάτων των κυπριακών αμπελώνων έχουν αποδειχθεί ιδανικά για τις κλασικές ευρωπαϊκές ποικιλίες, όπως τα Cabernet Sauvignon, Chardonnay, Syrah (που αποκαλείται και Shiraz), Sauvignon Blanc, Mourvèdre (Ματάρο), Ασύρτικο και Grenache, καθώς και το Μοσχάτο Αλεξανδρείας, το κατ' εξοχήν σταφύλι επιδόρπιων οίνων. Η πρόσφατη τάση, μεταξύ των Κύπριων οινοποιών, είναι, ωστόσο, να εστιάζουν σε αυτόχθονες ποικιλίες, όπως, τα κόκκινα, Μαραθεύτικο, Γιαννούδι, Μαύρο και Όφθαλμο, τα λευκά, Ξυνιστέρι (ιδιαίτερα δροσιστικό το καλοκαίρι), Σπούρτικο, Μωροκανέλλα, Πρωμάρα και Κανέλλα.

Επίσης, το κ/Υφυπουργείο Τουρισμού συμβάλλει, περαιτέρω, σε αυτήν την προσπάθεια, προωθώντας τον οινόφιλο τουρισμό στην Κύπρο, μέσα από τους «Δρόμους του Κρασιού», τους οποίους προτείνει στους οινόφιλους ταξιδιώτες, δεδομένου ότι αυτό που προσελκύει, σήμερα, τουρίστες και λάτρεις του κρασιού σε οινοποιεία και προορισμούς κρασιών δεν είναι, μόνο, η καλή ποιότητα κρασιού για γευσιγνωσία και αγορά, αλλά και οι αξέχαστες και αυθεντικές εμπειρίες κρασιού καθώς και η συμμετοχή σε διαδραστικές δραστηριότητες που προκαλούν συμπεριφορικά και αισθησιακά ερεθίσματα.

Σημειώνεται, ότι ο οινοτουρισμός στηρίζεται, σύμφωνα με διάφορες μελέτες, όπως των Quadri - Felitti & Kirona (2018) που διερευνούν ένα σημαντικό αριθμό εμπειριών κρασιού και τις κατηγοριοποιούν, με βάση το μοντέλο 4Es, δηλαδή: Entertainment (ψυχαγωγία), Educational (εκπαίδευση), Esthetic (αισθητική εμπειρία), Escapist (φυγή από την πραγματικότητα) (Sigala & Robinson, 2019), σε αντίθεση με το μοντέλο ανάπτυξης του προορισμού, το οποίο έχει πιο ανθρωποκεντρικό και δημιουργικό χαρακτήρα καθώς και από το πιο τεχνοκρατικό μοντέλο 4Ps(Product-Place-Price-Promotion)].

Επιπρόσθετα, μια νέα μελέτη του [comparethemarket.com.au](#) αποκαλύπτει τους κορυφαίους ταξιδιωτικούς

προορισμούς, για όσους θέλουν να συνδυάσουν την αγάπη τους για την περιπέτεια και το κρασί. Σύμφωνα με την έρευνα, η Ελλάδα και η Κύπρος βρίσκονται ανάμεσα στις καλύτερες χώρες στον κόσμο για οινοτουρισμό¹. Με 114 διαθέσιμες ποικιλίες σταφυλιών, η Κύπρος βρίσκεται στη 36η θέση, παγκοσμίως, και 20η στην Ευρωπαϊκή κατάταξη. Η αναλυτική μελέτη βρίσκεται στη σελίδα: <https://www.comparethemarket.com.au/travel-insurance/features/holiday-destinations-for-wine-lovers/>

Ειδικότερα, για να εμπνεύσει τους λάτρεις των ταξιδιών και του κρασιού, η Compare the Market συνέταξε έναν κατάλογο με τους κορυφαίους οινικούς προορισμούς, για να βοηθήσει τους καταναλωτές να αποφασίσουν για τις επόμενες διακοπές τους. Η μελέτη ανέλυσε τις περιοχές, με βάση τους εξής επτά παράγοντες:

- Αριθμός ποικιλιών σταφυλιών
- Έκταση αμπελώνων (εκτάρια)
- Κατανάλωση κρασιού (1.000 εκατόλιτρα)
- Παραγωγή οίνου (1.000 εκατόλιτρα)
- Βαθμολογία κριτικών για το πιο δημοφιλές κρασί
- Τιμή του δημοφιλέστερου κρασιού
- Παγκόσμια κατάταξη της πιο δημοφιλούς φιάλης κρασιού

A.2.4 Οίνος και υγεία²

Το κρασί έχει, ιστορικά, συσχετιστεί με θρησκευτικές τελετουργίες, ενώ παραδοσιακά χρησιμοποιείται ως θρεπτικό ποτό, ως φάρμακο καθώς και ως φαρμακευτικός διαλύτης και καταναλώνεται ως συμπλήρωμα διατροφής, τονωτικό και ευφραντικό. Αναφορικά με τη θρεπτική του αξία, σημειώνεται ότι η θετική επίδραση του οίνου στην υγεία του ανθρώπου απαιτεί η κατανάλωση να γίνεται με μέτρο.

Η κύρια θρεπτική αξία του κρασιού, το θερμιδικό του περιεχόμενο, προέρχεται από τον ταχύ μεταβολισμό της αιθανόλης. Το αλκοόλ δεν χρειάζεται να αφομοιωθεί, πριν απορροφηθεί, μέσω του εντερικού τοιχώματος. Στις αγροτικές αμπελουργικές περιοχές, το κρασί παρείχε, διαχρονικά, μια σημαντική πηγή μεταβολικής ενέργειας για τον ενήλικο πληθυσμό. Η θερμιδική τιμή της αιθανόλης (7,1 kcal/gr) είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή των υδατανθράκων (4,1 kcal/gr). Έτσι, αποτελούσε μια πολύτιμη θερμιδική πηγή. Το κρασί είναι, επίσης, ένα πόσιμο ποτό που συνέβαλε στην απολύμανση του νερού, στο οποίο, όταν προστίθεται, προκαλεί, ως ένα βαθμό, βακτηριακή απενεργοποίηση, μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα.

Το κρασί περιέχει διάφορα μέταλλα, σε άμεσα διαθέσιμες μορφές, ειδικά κάλιο και σίδηρο. Ωστόσο, η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ μπορεί να διαταράξει την πρόσληψη ασβεστίου, μαγνησίου, σεληνίου και ψευδαργύρου και να αυξήσει την απέκκριση του ψευδαργύρου, μέσω των νεφρών. Η χαμηλή περιεκτικότητα του οίνου σε νάτριο/υψηλή σε κάλιο το καθιστά μία από τις πιο αποτελεσματικές πηγές καλίου για άτομα που λαμβάνουν διουρητικά. Το κρασί περιέχει μικρές ποσότητες αρκετών βιταμινών, ιδίως της ομάδας βιταμινών Β.

Αναφορικά με την επίδραση στη διαδικασία της πέψης, το κρασί έχει πολλές άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην πέψη των τροφίμων. Το φαινολικό του περιεχόμενο και η αλκοόλη ενεργοποιούν την απελευθέρωση του σάλιου. Επιπλέον, το κρασί προωθεί τη ν απελευθέρωση γαστρίνης καθώς και γαστρικούς χυμούς. Το κύριο συστατικό που ενεργοποιεί την απελευθέρωση τους σε ερυθρούς οίνους είναι το ηλεκτρικό οξύ, ενώ στα λευκά κρασιά είναι το μηλικό οξύ. Ωστόσο, δεν είναι υπεύθυνα τα οξέα αυτά για την ενεργοποίηση της απελευθέρωσης της γαστρίνης. Οι ουσίες που εμπλέκονται στη διέγερση της έκκρισης της γαστρίνης είναι άγνωστες.

Αναφορικά με την αντιμικροβιακή του δράση, η προφυλακτική δράση του κρασιού, κατά των γαστρεντερικών

¹¹ Περισσότερες πληροφορίες, αναφορικά με τους κορυφαίους προορισμούς κρασιού στον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των 20 κορυφαίων χωρών, μπορεί κανείς να εντοπίσει στην ιστοσελίδα: <https://www.comparethemarket.com.au/travel-insurance/features/holiday-destinations-for-wine-lovers/>

² Βλ. Matthew Patiniotis, Wine and Health, University of West Attica school of Food Science Department of Wine, Vine and Beverage Sciences Bachelor Thesis, https://polynoe.lib.uniwa.gr/xmlui/bitstream/handle/11400/2748/Patiniotis_718161086.pdf?sequence=1&isAllowed=y

παθήσεων, ήταν γνωστή εδώ και χιλιετίες, πολύ πριν γίνει γνωστή η μικροβιακή τους προέλευσης. Παρ' όλα αυτά, οι μηχανισμοί, με τους οποίους συντελείται παραμένουν ελάχιστα κατανοητοί. Η αντιμικροβιακή επίδραση του αλκοόλ ανακαλύφθηκε, στα τέλη του 1800. Η βέλτιστη αποστειρωτική δράση, όμως, της αιθανόλης είναι σε περιεκτικότητα, περίπου 70%. Οπότε στο κρασί δεν είναι επαρκής. Η αντιμικροβιακή δράση του κρασιού σχετίζεται στενά με αυτήν, πιθανώς περισσότερο με τα φαινολικά και όξινα συστατικά του, αν και η περιεκτικότητα σε αιθανόλη, αναμφίβολα, αυξάνει την αποτελεσματικότητά τους, τις ανθοκυανίνες, οι οποίες είναι ασθενώς τοξικές για τους ιούς, τα πρωτόζωα και τα βακτήρια. Άλλες φαινολικές ενώσεις στο κρασί είναι βακτηριοστατικές και μυκητιασικές. Για παράδειγμα, το ρ-κουμαρικό οξύ είναι ιδιαίτερα δραστικό, έναντι θετικών κατά Gram βακτηρίων (π.χ. Staphylococcus και Streptococcus), ενώ ενώσεις, όπως η κουερκετίνη, αναστέλλουν παθογόνα Gram-αρνητικά βακτήρια (π.χ. Escherichia, Shigella, Proteus και Vibrio), ενώ μπορεί επίσης να είναι ανασταλτική για τα εντερικά παθογόνα όπως το Clostridium difficile, C. perfringens και Bacteroides. Το κρασί είναι, επίσης, δραστικό, έναντι πολλών ιών, όπως ο ιός του απλού έρπητα, ο ιός της πολιομυελίτιδας, ο ιός της ηπατίτιδας Α, καθώς και οι ρινοϊοί και οι κοροναϊοί. Η επίδραση στις δύο τελευταίες ομάδες φαίνεται να αντικατοπτρίζεται στη μειωμένη συχνότητα εμφάνισης του κοινού κρουολογήματος σε μέτριους καταναλωτές αλκοόλ, ιδιαίτερα σε αυτούς που πίνουν ερυθρά κρασιά (Jackson, 2020).

Αναφορικά, με τα αντιοξειδωτικά αποτελέσματα, οι φαινολικές ενώσεις είναι ενώσεις με αντιοξειδωτικές ιδιότητες. Τα αντιοξειδωτικά που υπάρχουν στη διατροφή μπορεί να ασκήσουν σημαντική επίδραση στην προφύλαξη και την εξέλιξη ασθενειών στον άνθρωπο που σχετίζονται με το οξειδωτικό stress, συμπεριλαμβανομένων καρδιαγγειακών διαταραχών, καρκίνου και φλεγμονωδών διαταραχών. Η αντιοξειδωτική δράση των φαινολικών του κρασιού διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στον περιορισμό της χαμηλής πυκνότητας λιποπρωτεΐνης (LDL) υπεροξειδωσης (αλλά και της δράσης των λιποξυγενασών και ένζυμα που παράγουν δραστικές μορφές οξυγόνου (ROS). Η ποικιλία, οι καλλιεργητικές συνθήκες, στις οποίες αναπτύσσονται τα σταφύλια, η ωριμότητα του καρπού, η διαδικασία παραγωγής κρασιού, η ωρίμανση και οι συνθήκες γήρανσης επηρεάζουν όλες τις ποσότητες και τους τύπους των φαινολικών που υπάρχουν και, συνεπώς, τη δραστηριότητά τους.

Αναφορικά με τις καρδιαγγειακές νόσους, το πιο ξεκάθαρο όφελος της μέτριας κατανάλωσης αλκοόλ, ιδίως του κρασιού σχετίζεται με τη μείωση του ποσοστού θανάτου, κατά 35%, λόγω καρδιαγγειακών νόσων. Μελέτες έχουν, επίσης, δείξει ότι η καθημερινή κατανάλωση αλκοόλ μειώνει σημαντικά τη συχνότητα εμφάνισης άλλων καρδιαγγειακών παθήσεων, όπως υπέρταση, καρδιακή προσβολή, εγκεφαλικό επεισόδιο και περιφερική αρτηριακή νόσος. Εκείνοι που καταναλώνουν κρασί μέτρια ζουν, κατά μέσο όρο, 2,5 με 3,5 χρόνια περισσότερο από τους μη καταναλωτές και σημαντικά περισσότερο από αυτούς που καταναλώνουν υπερβολικές ποσότητες.

Αναφορικά με νευροεκφυλιστικές ασθένειες, έχει ερευνηθεί η επίδραση του κρασιού σε νευροεκφυλιστικές ασθένειες, όπως το Αλτσχάιμερ, με αρκετά θετικά αποτελέσματα στη μέτρια κατανάλωση. Τα φλαβονοειδή φαίνεται ότι ενεργοποιούν βασικά ένζυμα των μιτοχονδρίων και διεγείρουν την παραγωγή καταλάσης, διστάσης υπεροξειδίου, γλουταθειόνης και υπεροξειδάσης της γλουταθειόνης. Επιπρόσθετα, η μέτρια κατανάλωση οίνου φαίνεται ότι έχει θετική επίδραση στην οστεοαρθρίτιδα, την αρθρίτιδα, τη ρύθμιση του σακχαρώδη διαβήτη και στην προστασία από ορισμένες μορφές καρκίνου.

Αντίθετα, οι περισσότερες αρνητικές συνέπειες που εμφανίζονται με την κατανάλωση του κρασιού είναι αποτέλεσμα της υπερκατανάλωσης. Ο μεταβολισμός της αιθανόλης οδηγεί στη δημιουργία ακεταλδεΐδης, ενός πολύ δραστικού και τοξικού υποπροϊόντος, που μπορεί να συμβάλει στη βλάβη των ιστών, στο σχηματισμό επιβλαβών μορίων γνωστών ως δραστικών μορφών οξυγόνου (ROS) και σε αλλαγή στην οξειδοαναγωγική (ή redox) κατάσταση των ηπατικών κυττάρων. Η χρόνια κατανάλωση αλκοόλ και ο μεταβολισμός του αλκοόλ συνδέονται στενά με πολλές παθολογικές συνέπειες και βλάβη των ιστών. Η αιθανόλη επιδρά κατασταλτικά στο κεντρικό νευρικό σύστημα του ανθρώπου και προκαλεί σωματο-αισθητηριακές διαταραχές, όπως είναι η δυσκολία στην άρθρωση των λέξεων, η μερική αδυναμία συντονισμού κινήσεων και η μείωση της αντανακλαστικής ικανότητας. Η αύξηση του επιπέδου της αιθυλικής αλκοόλης στο αίμα συνεπάγεται την αύξηση της έντασης των συμπτωμάτων.

Η χρόνια υπερκατανάλωση αλκοολούχων ποτών είναι ένας από τους παράγοντες που οδηγεί σε εγκεφαλικές βλάβες αλλά και σε εκφυλισμό των νεύρων του περιφερικού νευρικού συστήματος. Η επίδραση στο ήπαρ είναι μία από τις πιο σημαντικές και πιο γνωστές επιπτώσεις της χρόνιας κατανάλωσης αλκοόλ. Οι άνθρωποι που καταναλώνουν αλκοόλη σε μεγάλες ποσότητες σε σταθερή βάση, έχουν 7,5 φορές πιο μεγάλη πιθανότητα να εκδηλώσουν ηπατική κίρρωση από τους μη καταναλωτές, ενώ, ειδικά στον ανδρικό πληθυσμό, οι πιθανότητες αυξάνονται, σχεδόν, κατά 13 φορές. Η ευαισθησία που το κάθε άτομο παρουσιάζει στην εκδήλωση της κίρρωσης του ήπατος διαφέρει σημαντικά. Αν ένα άτομο καταναλώνει 60-80gr αιθυλική αλκοόλη, σε ημερήσια βάση, για ένα χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τα 5 χρόνια, έχει μία πιθανότητα, 10-15%, να παρουσιάσει πρόβλημα στο ήπαρ. Αν η ποσότητα κατανάλωσης αλκοόλ ξεπεράσει τα 80gr, ημερησίως, τότε η ηπατική βλάβη πραγματοποιείται συντομότερα και σε μεγαλύτερο ποσοστό καταναλωτών.

Για την Ευρώπη, εκτιμάται ότι το 10% όλων των περιπτώσεων καρκίνου στους άνδρες και το 3% όλων των περιπτώσεων καρκίνου στις γυναίκες οφείλονται στην κατανάλωση αλκοόλ. Αρκετοί βιολογικοί μηχανισμοί εξηγούν την καρκινογένεση, εξαιτίας του αλκοόλ. Μεταξύ αυτών, σημαντικό ρόλο φαίνεται να έχουν η ίδια η αιθανόλη και ο γονιδιοτοξικός μεταβολίτης της, η ακεταλδεϋδρή (Scoccianti et al, 2016). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας από το 2004 έχει δεχθεί την άποψη, ότι αν το άτομο διατηρεί την κατανάλωση των αλκοολούχων ποτών σε ένα μικρό ή μεσαίο επίπεδο, τότε το αλκοόλ μπορεί να δράσει θετικά, στην εμφάνιση ορισμένων καρδιοπαθειών, όπως η ισχαιμία, αλλά και στην εκδήλωση του σακχαρώδη διαβήτη. Ωστόσο, έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, αν η κατανάλωση αλκοόλ υπερβεί, κατά μέσο όρο, τα 40 gr/ημέρα για τον γυναικείο πληθυσμό και τα 60 gr/ημέρα για τον αντρικό πληθυσμό, η θετική δράση, όχι μόνο, χάνεται, αλλά ο κίνδυνος νόσησης με καρδιοπάθεια ή σακχαρώδη διαβήτη, αυξάνεται. Επίσης, η κατανάλωση οίνου και κάθε άλλου αλκοολούχου ποτού δεν επιτρέπεται, στην περίπτωση που το άτομο παρουσιάζει αλλεργία ή/και υπερευαισθησία, καθώς και αν η αιθανόλη αλληλοεπιδρά με τη φαρμακευτική αγωγή που τυχόν λαμβάνει ο καταναλωτής.

Ο ΠΟΥ συνδέει το αλκοόλ με το 30% των θανάτων από ατύχημα, όπως είναι, για παράδειγμα, ο πνιγμός ή οι τροχαίες οδικές συγκρούσεις. Παράλληλα, το 39% των θανάτων (αυτοκτονίες ή δολοφονίες) υποκρύπτουν κατανάλωση αλκοόλ. Αυτά, όμως, δεν είναι τα μόνα προβλήματα, αφού η αλυσίδα που δημιουργείται από τη μεγάλη χρήση οδηγεί σε μη ασφαλείς ψυχολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις. Σύμφωνα με σχετική έρευνα, το αλκοόλ ευθύνεται για 1 εκατομμύριο θανάτους, το χρόνο, στην Ευρώπη και για 3 εκατομμύρια νεκρούς παγκοσμίως.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι κυβερνήσεις εκδίδουν κατευθυντήριες οδηγίες για χαμηλού ρίσκου κατανάλωση. Ο Καναδάς, επί παραδείγματι, εξέδωσε ανακοίνωση, μέσω του Εθνικού Κέντρου Ουσιών και Εθισμού, καλώντας το κοινό να περιορίσει την κατανάλωση στα 2 ποτά, την εβδομάδα. Αυτό αποτελεί δραματική αλλαγή από την προηγούμενη σύσταση, που συνιστούσε 10 ποτά, την εβδομάδα, στις γυναίκες και 15, στους άντρες.

Στην Ευρώπη, οι οδηγίες είναι αρκετά πιο χαλαρές. Στο Βέλγιο, το όριο είναι 21 ποτήρια, την εβδομάδα, για άνδρες και 14 για γυναίκες (είτε μικρό ποτήρι κρασιού είτε μικρό pint μπύρας). Οι Ιρλανδοί συστήνουν 17 ποτήρια για άνδρες και 11 για γυναίκες, ενώ Βουλγαρία & Ολλανδία θέτουν το όριο στο ένα ποτήρι ή 50ml, ημερησίως. Οι Γερμανοί τοποθετούν το ημερήσιο πλαφόν, στα 24 γραμμάρια αλκοόλ, κάτι που αντιστοιχεί σε 1 μεγάλο pint μπύρας, ή 250ml κρασιού ή 60ml κάποιου λικέρ, με το αντίστοιχο για τις κυρίες να βρίσκεται ακριβώς στο μισό. Κύπρος και Λουξεμβούργο αποφεύγουν τη σύσταση πλαφόν ημερήσιας κατανάλωσης και αρκούνται στο να συμβουλέψουν το κοινό να προτιμήσει μπύρα ή κρασί, παρά ποτά, λογικά, λόγω της χαμηλότερης περιεκτικότητας σε αλκοόλ, στοιχείο επιβλητικό της κατανάλωσης οίνου. Διευκρινίζεται, πάντως, πως οι διαφορετικές συστάσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών γίνονται, λόγω του ότι το γυναικείο σώμα έχει χαμηλότερη περιεκτικότητα σε νερό και, ως εκ τούτου, μεταβολίζει το αλκοόλ με διαφορετικό τρόπο.

A.3 Η συγκριτική σπουδαιότητα το προϊόντος

A.3.1. Πωλήσεις τροφίμων-ποτών και αλκοολούχων ποτών

Το 2021, οι πωλήσεις τροφίμων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα αλκοολούχα και μη αλκοολούχα ποτά στην Κύπρο, σύμφωνα με στοιχεία της Κυπριακής Στατιστικής Υπηρεσίας (CYSTAT), ανήλθαν σε 1.345.975.000

Ευρώ, έναντι 1.249.745.000 Ευρώ, το 2020, 1.268.825.000 Ευρώ, το 2019, και 1.212.495.000 Ευρώ, καταγράφοντας αύξηση (+11%, έναντι του 2018 και +7,69%, έναντι του 2020). Οι πωλήσεις τροφίμων-ποτών αντιπροσώπευαν, το 2021, ποσοστό 36.29% όλων των λιανικών πωλήσεων της μεταποίησης στην Κύπρο.

Οι πωλήσεις ποτών (παραγωγή ποτοποιίας) ανέκαμψαν στα 135.960.000 Ευρώ, το 2021, έναντι 109.483.000 Ευρώ, το 2020, 145.990.000, το 2019, και 140.184.000 Ευρώ, το 2018, εμφανίζοντας αύξηση +24,1%, έναντι του 2020, αλλά παραμένοντας σε χαμηλότερα επίπεδα, έναντι των πωλήσεων, το 2018, κατά 3% και 6,87%, έναντι του 2019 (χρονιά ρεκόρ πωλήσεων). Σε σχέση με το ύψος πωλήσεων τροφίμων και ποτών, η ποτοποιία αντιπροσωπεύει το 10.1% του ετήσιου ύψους πωλήσεων τροφίμων και ποτών, το 2021, εκ των οποίων οι πωλήσεις οίνου που παράγεται από σταφύλια ανήλθαν σε ποσοστό 24,49% επί των συνολικών πωλήσεων της ποτοποιίας. Ακολούθως, παρατίθεται διαχρονικτίνακας πωλήσεων τροφίμων ποτών και αλκοολούχων ποτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ, 2018-2021 (σε Ευρώ)

Έτος	2018	2019	2020	2021
Προϊόν	Αξία	Αξία	Αξία	Αξία
Β+Γ. ΣΥΝ (Μεταποίηση & Ορυχεία συν Λατομεία)	3.242.944.000	3.514.439.000	3.416.150.000	3.774.183.000
Μεταποίηση	3.182.344.000	3.454.038.000	3.358.799.000	3.708.535.000
Βιομηχανία Τροφίμων	1.212.495.000	1.268.825.000	1.249.745.000	1.345.975.000
Ποτοποιία	140.184.000	145.990.000	109.483.000	135.960.000
Παραγωγή οίνου από σταφύλια	27.559.000	30.315.000	25.010.000	33.303.000
Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη αλκοολούχων ποτών και παραγωγή μηλίτη	9.222.000	9.947.000	8.384.000	9.481.000
Ζυθοποιία	45.581.000	47.184.000	32.292.000	41.137.000
Παραγωγή αναψυκτικών, παραγωγή μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών	57.822.000	58.544.000	43.797.000	52.039.000

Στοιχεία CYSSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Από τις παραπάνω πωλήσεις εστιάζουμε στις πωλήσεις ποτών από οίνο, οι οποίες διαμορφώθηκαν ως εξής: 33.303.000, Ευρώ, το 2021, 25.010.000 Ευρώ, το 2020, 30.315.000 Ευρώ, το 2019 και 27.559.000 το 2018. Οι πωλήσεις οίνου ανέκαμψαν, το 2021, από την πτώση που εμφάνισαν, λόγω της πανδημίας του Covid και της πτώσης του τουρισμού καταγράφοντας αύξηση (+33,1%, έναντι του 2020 και +20,84%, έναντι του 2018).

Σημειώνεται ότι οι πωλήσεις οίνου ως ποσοστό του συνόλου των πωλήσεων της ποτοποιίας διαμορφώθηκαν ως εξής: 24,49%, το 2021, 22,84%, το 2020, 20,76%, το 2019 και ποσοστό 19,65%. Η γρήγορη ανάκαμψη τους και η μεσοσταθμική αύξησή τους, τόσο ως ποσοστό του συνόλου των πωλήσεων ποτών, όσο και σε απόλυτους αριθμούς τα τελευταία έτη, δείχνει την ανθεκτικότητα του κλάδου και των πωλήσεων, οι οποίες δεν επηρεάστηκαν, ιδιαίτερα, από την πτώση του τουρισμού και την πανδημία (αντίστοιχη συμπεριφορά έδειξαν και οι άλλες κατηγορίες ποτών, π.χ. μπύρες, αναψυκτικά, όπως φαίνεται και από τον ακόλουθο πίνακα).

Σημειώνεται ότι οι πωλήσεις αλκοολούχων ποτών στην Κύπρο εμφάνισαν ελαφρά αύξηση, +2,1%, το 2021, έναντι του 2018 (83.921.000 Ευρώ, έναντι 82.262.000 Ευρώ) ενώ τα μη αλκοολούχα ποτά εμφάνισαν σημαντική μείωση (από 57.822.000 Ευρώ, το 2018, σε 52.039.000 Ευρώ, το 2021), της τάξεως του -8.96%, λόγω της κάμψης της τουριστικής κίνησης αλλά και της μη λειτουργίας του κλάδου της εστίασης, επηρεάζοντας, όμως και τις συνολικές επιδόσεις της ποτοποιίας, σε επίπεδο πωλήσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ, 2018-2021 σε Ευρώ)

Έτος	2018	2019	2020	2021
Προϊόν	Αξία	Αξία	Αξία	Αξία
ΠΟΤΟΠΟΙΑ	140.184	145.990	109.483	135.960

Αλκοολούχα Ποτά	82.362	87.450	60.686	83.921
Μη Αλκοολούχα Ποτά	57.822	58.544	43.797	52.039

Στοιχεία CYPSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Α.3.2. Συγκριτικό μερίδιο στις αγορές αλκοολούχων ποτών

Από το σύνολο των πωλήσεων της εγχώριας ποτοποιίας διαφαίνεται σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα η μεταβολή των πωλήσεων ποτών (αλκοολούχων και μη) στην κυπριακή αγορά, την περίοδο 2018-2021.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 - ΜΕΓΕΘΗ ΑΓΟΡΑΣ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ

Κώδικας Προϊόντων Commodity Code	Προϊόν	2018 (χιλ. Ευρώ)	2019 (χιλ. Ευρώ)	2020 (χιλ. Ευρώ)	2021 (χιλ. Ευρώ)
11	ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ	140.184	145.990	109.483	135.960
11.01+11.03	Απόσταξη, ανακαθαρισμός και ανάμιξη	9.222	9.947	8.384	9.481
11.01.10.21	Κονιάκ	2.283	2.124	1.462	1.453
11.01.10.22	Ούζο	417	393	217	247
11.01.10.23	Ζιβανία	3.686	4.490	3.808	4.040
11.01.10.30	Ουίσκυ	28	38	11	22
11.01.10.40	Ρούμι	124	257	105	201
11.01.10.50	Τζιν	202	301	118	298
11.01.10.63	Βότκα	941	807	382	657
11.01.10.70	Οινόπνευμα καθαρό και βιομηχανικό	658	779	1.292	1.321
11.01.10.80	Λικέρ	548	447	781	1.051
11.01.10.90+					
11.03.10	Άλλα οινόπνευματώδη ποτά (τεκίλα, μηλίτης κλπ.)	335	311	208	191
11.02	Παραγωγή οίνου από σταφύλια	27.559	30.315	25.010	33.303
11.02.11	Αφρώδη κρασιά	37	40	37	114
11.02.12.17	Κουμανδαρία	2.668	2.660	1.929	1.981
11.02.12.19	Άλλα κρασιά	24.557	27.175	22.922	31.151
11.02.12.30	Σιέρου	297	440	122	57
11.05	Ζυθοποιία	45.581	47.184	32.292	41.137
11.05.10.00	Μπύρα	45.581	47.184	32.292	41.137
11.07	Παραγωγή αναψυκτικών, μεταλλικού νερού και άλλων εμφιαλωμένων νερών	57.822	58.544	43.797	52.039
11.07.11.30	Εμφιαλωμένο νερό	36.172	37.353	28.406	32.705
11.07.19.30	Αναψυκτικά	16.798	16.203	10.572	13.908
11.07.19.50	Λεμονάδα, πορτοκαλάδα, τριαντάφυλλο,	4.852	4.988	4.819	5.426
	Αλκοολούχα Ποτά	82.362	87.450	60.686	83.921
	Μη Αλκοολούχα Ποτά	57.822	58.544	43.797	52.039

Ειδικότερα:

- Οι πωλήσεις των ειδών απόσταξης, από 9.22 εκ Ευρώ, το 2018, ανήλθαν σε 9.48 εκ. Ευρώ, το 2021. ενώ το ποσοστό τους επί του συνόλου των πωλήσεων των αλκοολούχων ποτών, από 9.22 εκ. Ευρώ (6,58%), το 2018, ανήλθε, το 2021, σε 9.48 εκ. Ευρώ (6,97%). Από την εν λόγω κατηγορία προϊόντων ξεχωρίζει η Ζιβανία (μία μορφή δημοφιλούς τοπικής ρακής), η οποία διακρατά το μεγαλύτερο μερίδιο πωλήσεων, 3.68 εκ. Ευρώ, 2.62% του συνόλου των πωλήσεων ποτών και 39.96% των πωλήσεων της εν λόγω κατηγορίας, το 2018 και 4,04 εκ. Ευρώ, 2,97% του συνόλου των πωλήσεων ποτών και 42.61% των πωλήσεων της εν λόγω κατηγορίας, το 2021. Αξιόλογες πωλήσεις στην εν λόγω κατηγορία, από τα λουπά αποσταγμάτα εμφανίζουν το κονιάκ, το καθαρό και βιομηχανικό οινόπνευμα, λόγω ιδιαίτερων αναγκών, κατά τη διάρκεια της πανδημίας, καθώς και τα λικέρ.
- Οι πωλήσεις μπύρας παρουσιάζουν, την περίοδο 2018-2021, έντονη μεταβλητότητα, με σημαντική μείωση

των πωλήσεων, λόγω της κρίσης του τουριστικού τομέα και του τομέα της εστίασης - διασκέδασης, κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Ειδικότερα, οι πωλήσεις μύρας μειώθηκαν από 45.58 εκ. Ευρώ και ποσοστό 32,51% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών, το 2018, σε 47.18 εκ. Ευρώ, ποσοστό 32.32% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών, το 2019, 32,29 εκ. Ευρώ και ποσοστό 29.49% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών, το 2020, ενώ το 2021 ανέκαμψαν σε 41.13 εκ. Ευρώ και ποσοστό 30.31% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών.

- Οι πωλήσεις οίνου από σταφύλια παρουσιάζουν, την εν λόγω περίοδο, μικρή μεταβλητότητα, λόγω πανδημίας και συνακόλουθων υγειονομικών μέτρων, με τις πωλήσεις να ανακάμπτουν άμεσα και να υπερβαίνουν το επίπεδο του 2019. Ειδικότερα, οι πωλήσεις οίνου από σταφύλια, από 27,55 εκ. Ευρώ και ποσοστό 19.66% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2018, ανήλθαν σε 30.31 εκ. Ευρώ και ποσοστό 20.76% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2019, 25.1 εκ. Ευρώ και ποσοστό 22.84% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2020 και 33.30 εκ. Ευρώ και ποσοστό 24.29% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών, το 2021.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 - ΜΕΓΕΘΟΣ ΑΓΟΡΑΣ ΠΟΤΟΠΟΙΪΑΣ

Κώδικας Προϊόντων	Προϊόν	2018 (ηιλ. Ευρώ)	2019 (ηιλ. Ευρώ)	2020 (ηιλ. Ευρώ)	2021 (ηιλ. Ευρώ)
11	ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ	140.184	145.990	109.483	135.960
11.02	Παραγωγή οίνου από σταφύλια	27.559	30.315	25.010	33.303
11.02.11	Αφρώδη κρασιά	37	40	37	114
11.02.12.17	Κουμανδαρία	2.668	2.660	1.929	1.981
11.02.12.19	Άλλα κρασιά	24.557	27.175	22.922	31.151
11.02.12.30	Σιέρρυ	297	440	122	57

Στοιχεία CYPSTAT – Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

- Οι πωλήσεις οίνου από σταφύλια παρουσιάζουν, την ίδια περίοδο, μικρή μεταβλητότητα, λόγω πανδημίας και συνακόλουθων υγειονομικών μέτρων, με τις πωλήσεις να ανακάμπτουν άμεσα και να υπερβαίνουν το επίπεδο του 2019. Ειδικότερα, οι πωλήσεις οίνου από σταφύλια από 27,55 εκ. Ευρώ και ποσοστό 19.66% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2018, ανήλθαν σε 30.31 εκ. Ευρώ και ποσοστό 20.76% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2019, 25.1 εκ. Ευρώ και ποσοστό 22.84% επί του συνόλου των πωλήσεων, το 2020 και 33.30 εκ. Ευρώ και ποσοστό 24.29% επί του συνόλου των πωλήσεων ποτών, το 2021.

A.3.3. Συγκριτικό μερίδιο στις εξαγωγές και εισαγωγές αλκοολούχων ποτών

Το 2022, οι συνολικές κυπριακές εξαγωγές οίνου ανήλθαν σε 2.292.667 Ευρώ, έναντι 1.750.853 Ευρώ, το 2015 εμφανίζοντας σημαντική ανάκαμψη, παρόλο που δεν έχουν ξεπεράσει, ακόμη, το έτος ρεκόρ του 2018, με εξαγωγές αξίας 2.485.363 Ευρώ. Αντίστοιχα, οι κυπριακές εξαγωγές οίνου προς στην Ελλάδα οίνου μειώθηκαν, από 64.000 Ευρώ, το 2015, σε 23.742, το 2022, εμφανίζοντας μείωση -40.258 Ευρώ (ποσοστό μείωσης -62,89%) αποτελώντας, μόλις ποσοστό 0,51%, επί του συνόλου των κυπριακών εξαγωγών αλκοολούχων προϊόντων. Σημειώνεται ότι το ποσοστό κυπριακών εξαγωγών οίνου προς την Ελλάδα, επί του συνόλου των κυπριακών εξαγωγών αλκοολούχων ποτών διαμορφώθηκε σε 1,90%, το 2015, σε 2,20%, το 2016, σε 2,04%, το 2017, σε 1,66%, το 2018, σε 1,10%, το 2019, σε 1,06%, το 2020, σε 0,89%, το 2021 και σε 0,51%, το 2022.

Αντίστοιχα, οι συνολικές κυπριακές εξαγωγές αλκοολούχων ποτών εμφανίζουν αυξητική τάση από το 2015, μέχρι σήμερα, από 3,375,789 Ευρώ, σε 4,593,020 Ευρώ (αύξηση +1.217.231 Ευρώ και ποσοστό +36,05%). Επ' αυτών των μεγεθών οι συνολικές κυπριακές εξαγωγές οίνου αποτελούσαν ποσοστό επί των εξαγωγών αλκοολούχων ποτών, 51,86%, το 2015, 50,22%, το 2016, 43,27%, το 2017, 62,79%, το 2018, 23,70%, το 2019, 42,48%, το 2020, 52,99%, το 2021 και 49,91%, το 2022.

Οι εξαγωγές αλκοολούχων ποτών ανέκαμψαν, το 2022, μετά την πανδημία του Covid-19, μαζί με τις εξαγωγές οίνου, οι οποίες ανέκαμψαν με ταχύτερο ρυθμό. Το ενδεκάμηνο του 2023, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία οι εξαγωγές αλκοολούχων ανέρχονται σε 4.207.866 Ευρώ δείχνοντας ότι διακυμαίνονται σε παρόμοια, ίσως και ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα, από το 2022. Ακολούθως, παρατίθεται σχετικός πίνακας, αναφορικά με τη συμβολή των κ/εξαγωγών οίνου στις κ/εξαγωγές αλκοολούχων ποτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 - ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥ

Έτος	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ	Σύνολο σε Ευρώ
Αλκοολούχα ποτά, κρασιά, μπίρα, αναψυκτικά και εμφιαλωμένο νερό	4.978.000	4.474.000	4.959.000	8.284.000	9.275.000	8.091.000	9.113.000	12.467.000
Σύνολο κ/Εξαγωγών αλκοολούχων ποτών	3.375.789	2.564.144	2.926.049	3.957.901	3.497.997	2.605.912	3.204.230	4.593.020
Σύνολο κ/εξαγωγών οίνου	1.750.853	1.287.958	1.266.267	2.485.363	2.198.903	1.107.005	1.697.938	2.292.667
Εξαγωγές οίνου στην Ελλάδα	64.006	56.178	59.786	65.781	38.758	27.699	28.783	23.742
Ποσοστό των εξαγωγών οίνου επί του συνόλου των εξαγωγών αλκοολούχων ποτών	1,90%	2,20%	2,04%	1,66%	1,10%	1,06%	0,89%	0,51%
Ποσοστό των εξαγωγών οίνου επί του συνόλου των εξαγωγών αλκοολούχων ποτών, οίνων, μπύρα, αναψυκτικών και εμφιαλωμένων νερών	1,29%	1,25%	1,20%	0,79%	0,42%	0,34%	0,32%	0,19%

Στοιχεία CYPSTAT – Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Αντίστοιχα, το 2022, οι συνολικές εισαγωγές οίνου εμφανίζοντας μία συνεχή σειρά, σχεδόν συνεχούς αύξησης, από το 2015, ανήλθαν σε 8.732.343 Ευρώ, με ποσοστό, 7,80%, επί του συνόλου των κυπριακών εισαγωγών αλκοολούχων προϊόντων, οι οποίες, από 89.905.616 Ευρώ, διαμορφώθηκαν, σε 111.917.381 Ευρώ, αυξημένες, κατά 22.194.038 Ευρώ και ποσοστό + 24,68% , ενώ οι εισαγωγές οίνου αυξήθηκαν, από 4.920.128 Ευρώ, το 2015, σε 8.732.343 Ευρώ, το 2022, εμφανίζοντας αύξηση +3.812.215 Ευρώ, με ποσοστό αύξησης +77.48%.

Αντίστοιχα, το ποσοστό εισαγωγών οίνου επί του συνόλου εισαγωγών αλκοολούχων ποτών διαμορφώθηκε σε 5,47%, το 2015, σε 6,54%, το 2016, σε 6,27%, το 2017, σε 5,57%, το 2018, σε 6,41%, το 2019, σε 6,89%, το 2020, σε 8,65%, το 2021 και σε 7,80%, το 2022. Οι εισαγωγές αλκοολούχων ποτών ανέκαμψαν, το 2022, μετά την πανδημία του Covid-19, κατά τη διάρκεια της οποίας εμφάνισαν πτώση, δηλ., κατά τα έτη 2020 και 2021, ενώ οι εισαγωγές οίνου δείχνουν να αυξάνονται ως ποσοστό του συνόλου των εισαγωγών αλκοολούχων ποτών, στοιχείο που υποδηλώνει τη δυνατότητα αυξημένης υποχωρούν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Το ενδεκάμηνο του 2023, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία, οι εισαγωγές αλκοολούχων ποτών

ανέρχονται σε 116.071.651 Ευρώ έχοντας, ήδη, υπερβεί το ποσό του συνόλου των εισαγωγών του προηγούμενου έτους, οπότε αναμένεται να κινηθούν σε υψηλότερα επίπεδα.

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με το μερίδιο των εισαγωγών οίνου επί του συνόλου των εισαγωγών αλκοολούχων ποτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 - ΜΕΡΙΔΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ

Έτος	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Σύνολο Εισαγωγών αλκοολούχων ποτών	89.905.616	87.092.578	93.116.284	114.245.590	103.584.173	77.733.718	83.809.036	111.917.381
Εισαγωγές Οίνου	4.920.128	5.698.829	5.840.970	6.365.658	6.646.708	5.359.878	7.251.981	8.732.343
Ποσοστό των εισαγωγών οίνου επί του συνόλου των εξαγωγών αλκοολούχων ποτών	5,47%	6,54%	6,27%	5,57%	6,41%	6,89%	8,65%	7,80%

Στοιχεία CYSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Β. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Β1.1 Γενικά χαρακτηριστικά της εξέλιξης της διεθνούς προσφοράς οίνου και των διεθνών αγορών

Σε διεθνές επίπεδο υπάρχει μία κρίση στην παγκόσμια αγορά οίνου, αφενός, λόγω κόστους παραγωγής (εκτός από τον Covid, το κόστος πρώτων υλών, των καυσίμων και των λιπασμάτων, έχει αυξηθεί λόγω του πολέμου στην Ουκρανία ενώ και τα ασφάλιστρα αυξάνονται, λόγω της κλιματικής αλλαγής, αφετέρου, λόγω του ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του Διεθνή Οργανισμού Αμπέλου και Οίνου, η παγκόσμια κατανάλωση υπολείπεται σε σχέση με την παραγωγή κρασιού, τουλάχιστον από το 1995, καθώς και διότι ο κλάδος έχει φθάσει σε σημείο καμπής, αφού τα μεταβαλλόμενα πρότυπα κατανάλωσης και οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες φαίνεται ότι ήρθαν για να μείνουν³.

Η τρέχουσα περίοδος χαρακτηρίζεται από τον «Οινοπόλεμο», Αυστραλίας-Κίνας, «τις χειρότερες δυνατές ανισορροπίες, σε επίπεδο ζήτησης και προσφοράς των τελευταίων 30 χρόνων», στην Καλιφόρνια, τη μικρότερη παραγωγή των τελευταίων δεκαπέντε ετών στην Αυστραλία, για τη σεζόν 2022-23, η οποία, όμως, συνεχίζει να βρίσκεται αντιμέτωπη, με ιστορικά υψηλά επίπεδα αποθεμάτων, σύμφωνα με έκθεση, του Νοεμβρίου 2023, του βιομηχανικού ομίλου Wine Australia.

Την ίδια στιγμή, οι αλλαγές στις συνήθειες κατανάλωσης αλκοόλ εδραιώνονται, με το κόκκινο κρασί να δέχεται μεγαλύτερο πλήγμα. Περισσότεροι άνθρωποι πίνουν αφρώδη, ροζέ ή λευκά κρασιά με χαμηλότερη περιεκτικότητα σε αλκοόλ, αντί για κόκκινα, δήλωσε ο Christophe Chateau, εκπρόσωπος του Συμβουλίου Οίνου του Μπορντό. Οι καταναλωτές της γενιάς «Gen Z» καταναλώνουν, επίσης, λιγότερο αλκοόλ, τροφοδοτώντας μια έκρηξη στα μη αλκοολούχα ποτά. Στην Ισπανία, υπάρχει υπερπροσφορά ερυθρών Rioja, σύμφωνα με τον José Luis Benítez, Γενικό Διευθυντή του βιομηχανικού ομίλου Federaci3n Espa3ola del Vino, ενώ η ζήτηση για λευκό κρασί είναι υψηλή. Παράλληλα, η γαλλική κυβέρνηση διέθεσε αρχικά 200 εκ. Ευρώ για να βοηθήσει τους αγρότες, σε εθνικό επίπεδο, να αναπτύξουν αμπελώνες και να στείλουν το κρασί τους στη βιομηχανία για να μετατραπεί σε αιθανόλη, υποσχόμενη σε κάθε αγρότη, 75 Ευρώ, ανά εκατόλιτρο. Το Μπορντώ, μια σημαντική περιοχή παραγωγής κόκκινου κρασιού, έλαβε πρόσθετη χρηματοδότηση.

Αλλά η κατάρρευση της προσφοράς δεν έχει σημαντικές επιπτώσεις, προς το παρόν. Η Γαλλία ξεπέρασε την

³ Βλ. Καθημερινή: <https://www.kathimerini.gr/world/562925713/o-kosmos-echei-poly-krasi-kai-oi-agrotes-xerizonoy-n-ta-ampelia-toys/>

Ιταλία και έγινε ο μεγαλύτερος παραγωγός κρασιού στον κόσμο, το 2023. Οι εγγραφές στο πρόγραμμα αιθανόλης (μετατροπή αδιαθετων οίνων σε οινόπνευμα) ήταν, τόσο μεγάλες, που κάθε αγρότης μπορούσε να εκφορτώσει μόνο το ήμισυ της ποσότητας που ήθελε. Οι καλλιεργητές του Μπορντώ συμμετείχαν στις ευρύτερες διαμαρτυρίες των Γάλλων αγροτών, τον Ιανουάριο του 2024, αποκλείοντας δρόμους σε όλη τη χώρα, λόγω της κατάργησης των επιδοτήσεων στα καύσιμα αλλά και των πράσινων πολιτικών της ΕΕ (άλλωστε δομικό στοιχείο της Πράσινης Συμφωνίας αποτελεί η παραδοχή των ειδικών ότι, μέχρι το 2050, αναμένεται αύξηση των τιμών των τροφίμων, η οποία ελπίζεται ότι θα καταστεί εφικτό να αντισταθμιστεί από την αύξηση των μισθών). Οι αμπελοκαλλιεργητές κέρδισαν, επιπλέον 150 εκατομμύρια Ευρώ, για το ξερίζωμα των αμπελιών και την ενασχόληση με εναλλακτικές καλλιέργειες.

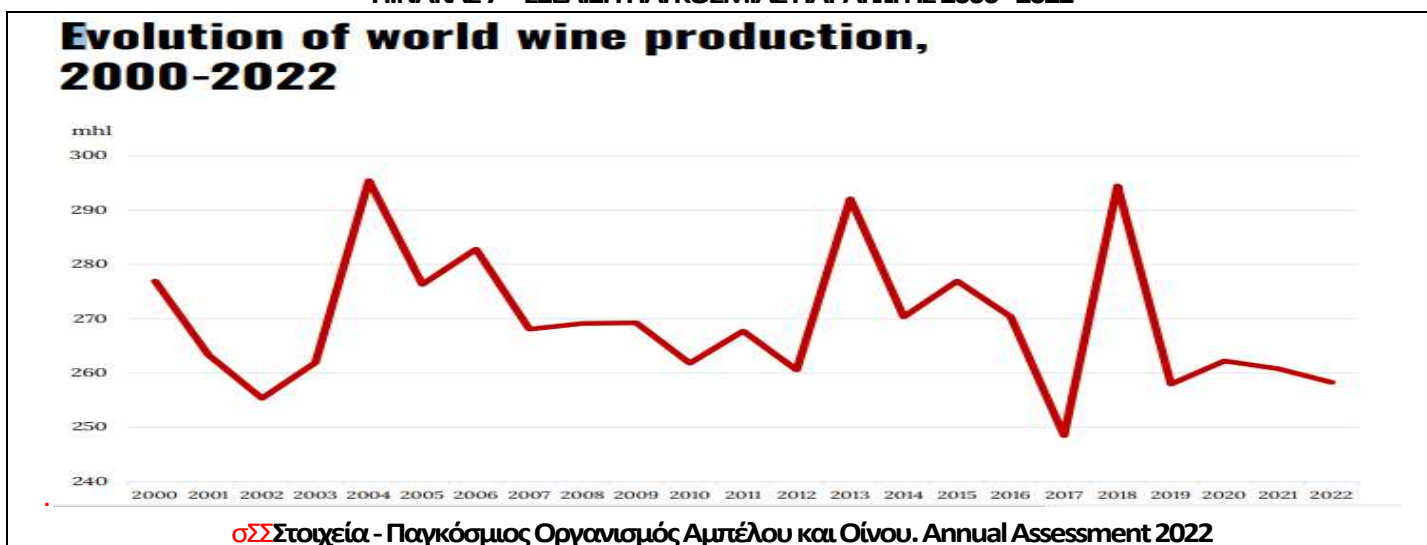
Εντούτοις, σημαντικές προσαρμογές είναι ιδιαίτερα δύσκολο να γίνουν σε μια βιομηχανία, όπως η οινική. Πολλοί οινοπαραγωγοί έχουν παράδοση γενεών πίσω τους και είναι εμπιστευμένοι με αυτήν την οικογενειακή παράδοση, ενώ η φύση της αμπελοκαλλιέργειας σημαίνει μεγάλους χρόνους επεξεργασίας του προϊόντος και τα ίδια τα σταφύλια δεν μπορούν εύκολα να πωληθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν. Επίσης, οι επωνυμίες οινοβιομηχανίες δεν έχουν κάνει αρκετά για να ανταποκριθούν στις νέες αλλαγές, ενώ η εστίαση στην ανάπτυξη επωνυμιών υψηλής ποιότητας, σε μια εποχή που οι προϋπολογισμοί των καταναλωτών συμπιέζονται, σημαίνει ότι η βιομηχανία αποτυγχάνει να δημιουργήσει μια νέα γενιά από «οινοπότες». Συνεπώς, χρειάζονται φθηνές, οικονομικές, αξιόπιστες μάρκες κρασιού, αλλιώς οι νεότεροι, ιδίως, καταναλωτές θα αφήσουν το κρασί και θα κατευθυνθούν σε έτοιμα, προς κατανάλωση κοκτέιλ ή μπύρες, ή φθηνές μάρκες αλκοολούχων ποτών». Παράλληλα, η χρήση κάνναβης, όπου επιτρέπεται, από τη γενιά «Gen Z» έχει, επίσης, μειώσει την ελκυστικότητα του κρασιού.

Αυτό δεν αφήνει άλλη επιλογή για πολλούς αγρότες, παρά να εγκαταλείψουν εντελώς τον κλάδο, στοιχείο που μπορεί, επίσης, να επηρεάσει τις τιμές ανοδικά, εάν δεν αντισταθμιστούν από νέες αμπελοκαλλιέργειες σε άλλες περιοχές του κόσμου. Μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Riverland Wine⁴, το 2022, διαπίστωσε ότι, περίπου, το ένα τέταρτο των καλλιεργητών της περιοχής σχεδιάζει να αποσυρθεί, τα επόμενα τρία χρόνια.

B.1.2. Η παγκόσμια παραγωγή οίνου και η Κύπρος

Η παγκόσμια παραγωγή κρασιού, το 2022, υπολογίζεται σε 258 mhl (εκατομμύρια εκατόλιτρα), μια μεταβολή από το 2021, κατά -1%. Οι τρεις πρώτες χώρες είναι η Ιταλία (50 mhl), η Γαλλία (46 mhl) και η Ισπανία (36 mhl). Μαζί, οι δέκα μεγαλύτερες χώρες αντιπροσωπεύουν το 84% του παγκόσμιου συνόλου. Ακολουθώντας, παρατίθεται διάγραμμα, αναφορικά με την παγκόσμια παραγωγή οίνου, από το 2010 έως το 2020.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 – ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2000 - 2022

⁴ Βλ. <https://vinehealth.com.au/wp-content/uploads/Riverland-report-2022.pdf>

Αναλυτικότερα, παρατίθεται ο ακόλουθος πίνακας, στον οποίο εμφανίζεται, με ακριβή ποσοτικά στοιχεία η εξέλιξη της παραγωγής οίνου, των δέκα κορυφαίων παραγωγών οίνου διεθνώς, κατά την περίοδο, 2013-2022.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 - ΟΙ ΔΕΚΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΟΙΝΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ 2013 - 2022

Top 10 producers (mhl)										
Country	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Italy	54.0	44.2	50.0	50.9	42.5	54.8	47.5	49.1	50.2	49.8
France	42.1	46.5	47.8	45.4	36.6	49.2	42.2	46.7	37.6	45.6
Spain	45.3	39.5	37.7	40.0	32.5	44.9	33.7	40.9	35.5	35.7
USA	25.6	24.3	22.8	24.9	24.5	26.1	25.6	22.8	24.1	22.4
Australia	12.3	11.9	11.9	13.1	13.7	12.7	12.0	10.9	14.8	12.7
Chile	12.8	9.9	12.9	10.1	9.5	12.9	11.9	10.3	13.4	12.4
Argentina	15.0	15.2	13.4	9.4	11.8	14.5	13.0	10.8	12.5	11.5
South Africa	11.0	11.5	11.2	10.5	10.8	9.5	9.7	10.4	10.8	10.2
Germany	8.4	9.2	8.8	9.0	7.5	10.3	8.2	8.4	8.4	8.9
Portugal	6.2	6.2	7.0	6.0	6.7	6.1	6.5	6.4	7.4	6.8
Other countries	59	52	53	51	52	54	48	46	46	42
World	292	270	277	270	248	294	258	262	261	258

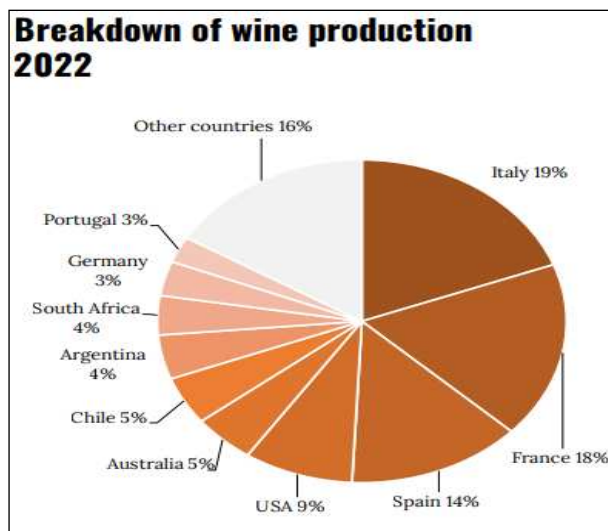
Figure in Italics: OIV estimate

Sources: OIV, FAO, National Statistical Offices

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου. Annual Assessment 2022

Από τον ανωτέρω πίνακα, για το έτος 2022, έναντι του 2013, προκύπτει μείωση της παραγωγής της Ιταλίας, κατά 4,2 mhl (1^η θέση, το 2022), αύξηση της παραγωγής της Γαλλίας, κατά 3,5 mhl (2^η θέση το 2022), με την οποία ανταγωνίζεται για την πρώτη θέση, μείωση της παραγωγής της Ισπανίας, κατά 9,6 mhl (3^η θέση το 2022), μείωση της παραγωγής των ΗΠΑ, κατά 3,2 mhl (4^η θέση το 2022), αύξηση της παραγωγής της Αυστραλίας, κατά 0,4 mhl (5^η θέση το 2022), μείωση της παραγωγής της Χιλής, κατά 0,4 mhl (6^η θέση το 2022), της Νοτίου Αφρικής, μείωση, κατά 0,8 mhl (7^η θέση το 2022), της Γερμανίας, αύξηση, κατά 0,5 mhl (9^η θέση το 2022), της Πορτογαλίας, αύξηση, κατά 0,6 mhl (9^η θέση το 2022), ενώ οι υπολοιπες χώρες, εμφάνισαν συνολικά μείωση, κατά 17 mhl. Η παγκόσμια παραγωγή μειώθηκε, κατά την προαναφερόμενη περίοδο, κατά 34 mhl (-11,64%) έναντι του 2013.

Οι χώρες με τα μεγαλύτερα μερίδια παραγωγής, το 2022, απεικονίζονται στο ακόλουθο κυκλικό διάγραμμα, στο οποίο παρουσιάζεται μία απεικόνιση των μεριδίων παραγωγής των κυριότερων παραγωγών παγκοσμίως:

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου. Annual Assessment 2022

Κατά σειρά μεγέθους, η Ιταλία έχει, το 2022, επί της παγκόσμιας παραγωγής οίνου, ποσοστό 19%, η Γαλλία 18%, η Ισπανία, 14%, οι ΗΠΑ 9%, η Αυστραλία, 5%, η Χιλή, 5%, η Αργεντινή 4%, η Νότιος Αφρική, 4%, η Γερμανία, 3%, η Πορτογαλία, 3%, ενώ όλες οι υπόλοιπες χώρες μαζί, ποσοστό 16%.

B.2 Δομή Εγχώριας Παραγωγής

Η παραγωγή κρασιού στην Κύπρο έχει ιδιαίτερα μακρά παράδοση και ξεκινά από τα αρχαιότερα χρόνια. Εδώ γίνεται αναφορά αποκλειστικά στις υπάρχουσες οινοβιομηχανίες. Στην Κύπρο λειτουργούν τέσσερις μεγάλες οινοβιομηχανίες που όλες έχουν τις κύριες εγκαταστάσεις τους στην πόλη της Λεμεσού, αλλά και βοηθητικές ή και άλλες εγκαταστάσεις και παραρτήματα σε άλλα αμπελουργικά μέρη της Κύπρου (Πάφος, Πέρα Πεδί, Ζανατζιά, Πολέμι κ.α.). Οι μεγάλες αυτές μονάδες είναι (η σειρά με την οποία οι μονάδες αυτές αναφέρονται, είναι σύμφωνα προς την αρχαιότητά τους):

1. Ε.Τ.Κ.Ο. (=Εταιρεία Κυπριακών Οίνων).
2. Κ.Ε.Ο. (=Κυπριακή Εταιρεία Οίνων).
3. Λ.Ο.Ε.Λ. (=Λαϊκή Οينوπνευματοποιητική Εταιρεία Λεμεσού).
4. Σ.Ο.Δ.Α.Π. (=Συνεργατικός Οργανισμός Διαθέσεως Αμπελουργικών Προϊόντων)..

Επιπρόσθετα, υπάρχουν και άλλες μικρότερες βιομηχανικές μονάδες που ασχολούνται με την παρασκευή οινοπνευματωδών ποτών., π.χ. οι εταιρείες Περισιάνη, Πλατάνη, Βίνκο, Παντελίδη, Στυλιανίδη, Τάλια και Θουκή κ.α. Επίσης, οινικά προϊόντα και κυρίως κρασί και ζιβανία εξακολουθούν να παράγονται, σε περιορισμένη, όμως, κλίμακα, σε διάφορα κρασοχώρια, όπου εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται οι παραδοσιακοί τρόποι κατασκευής, ιδίως η ζιβάνα (ή ζιβανία), της οποίας την παραγωγή στα κρασοχώρια ενθαρρύνει το κράτος. Για αρκετά χρόνια οι οινοβιομηχανίες παρήγαν κρασιά λευκά και κόκκινα, χρησιμοποιώντας τις παραδοσιακές ποικιλίες σταφυλιών που για πολλούς αιώνες καλλιεργούνταν (και ακόμη καλλιεργούνται) στην Κύπρο, όπως το ντόπιο μαύρο και το ντόπιο άσπρο. Οι μέθοδοι παραγωγής και εμφιάλωσης, που αρχικά ήσαν πρωτόγονες, σταδιακά εξελίχθηκαν, και σήμερα οι οινοβιομηχανίες της Κύπρου χρησιμοποιούν προηγμένες μεθόδους και σύγχρονα μηχανήματα. Σημαντική είναι επίσης η διαδικασία αποθήκευσης προϊόντων σε ειδικούς χώρους (σε βαρέλια ή και σε μπουκάλες) για παλαίωση. Στο μεταξύ, έγιναν, κατά τα τελευταία χρόνια, κι εξακολουθούν να γίνονται πειραματισμοί με νέες ποικιλίες αμπελιών που εισήχθησαν και καλλιεργούνται στην Κύπρο. Έτσι, οι οινοβιομηχανίες της Κύπρου, εκτός από τα παραδοσιακά είδη κρασιών, προσέφεραν, κατά τα τελευταία χρόνια, στη διεθνή αγορά αρκετά νέα είδη επιτραπέζιων κρασιών πολυτελείας που εκτιμήθηκαν ιδιαίτερα. Σοβαρή φροντίδα χαρακτηρίζει όλα τα στάδια παραγωγής, ώστε το τελικό προϊόν να είναι υψηλής στάθμης και, κατ' ακολουθία, συναγωνιστικό της παραγωγής άλλων χωρών στη διεθνή αγορά.

Οι οινοβιομηχανίες της Λεμεσού παράγουν, σήμερα, εξαιρετης ποιότητας κρασιά διαφόρων τύπων: λευκά, κόκκινα και ροζέ, ξηρά, ημίγλυκα και γλυκά, ακόμη και τύπου σαμπανέ. Δίνουν, επίσης, στην αγορά την παραδοσιακή κουμανταρία, σέρρου και διαφόρων τύπων κονιάκ, περιλαμβανομένων και εξαιρετων κονιάκ πολυτελείας. Οι μεγάλες οινοβιομηχανίες της Λεμεσού αποτελούν ζωτικής σημασίας μονάδες για την οικονομία της Κύπρου και ιδιαίτερα των αμπελουργικών επαρχιών Λεμεσού και Πάφου. Εκτός του ότι οι ίδιες οι βιομηχανίες εργοδοτούν, πέραν των 1.000 εργατοϋπαλλήλων, συνολικά, είναι αυτές που παραλαμβάνουν κι απορροφούν τις μεγαλύτερες ποσότητες των παραγομένων σταφυλιών οινοποιησίμων ποικιλιών, συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομία των κρασοχωριών των επαρχιών Λεμεσού και Πάφου. Τα προϊόντα τους, εξάλλου, όχι μόνο καταναλώνονται από το ντόπιο πληθυσμό και τους τουρίστες, αλλά αποτελούν, επίσης, βασικά εξαγωγικά είδη της Κύπρου στην Ευρώπη και αλλού.

Τα κυπριακά οινικά προϊόντα χαίρουν διεθνώς πολύ καλής φήμης και θεωρούνται άριστης ποιότητας. Τούτο αποδεικνύεται και από τον μεγάλο αριθμό τιμητικών μεταλλίων και διακρίσεων που οι οινοβιομηχανίες κέρδισαν κατά καιρούς στον διεθνή χώρο. Όλες οι μεγάλες οινοβιομηχανίες του τόπου έχουν να επιδείξουν συλλογές από τέτοιες τιμητικές διακρίσεις. Από το 1962 οι 4 μεγάλες αυτές εταιρίες, όπως και πολλές άλλες μικρότερες λαμβάνουν μέρος στη Γιορτή του Κρασιού που διοργανώνεται κάθε χρόνο στη Λεμεσό κάθε Σεπτέμβριο.

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Οινοποιείων Κύπρου⁵ τριάντα πέντε (35) οινοποιεία, όλα μέλη του Συνδέσμου Οινοποιείων Κύπρου, παράγουν, πέραν του 90% της ντόπιας οινοπαραγωγής. Το υπόλοιπο ανήκει σε μη μέλη, που εκπροσωπούν, κυρίως, πολύ μικρές μονάδες. Στην Κύπρο συναντάμε μονοποικιλιακά κρασιά κι αυτά που προέρχονται από ανάμειξη ποικιλιών. Είναι κρασιά με γεωγραφική ένδειξη της περιοχής που παράγονται, εφόσον πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, αλλά και οι οίνοι ΠΟΠ (προστατευόμενη ονομασία προέλευσης), όπως η κουμανταρία, με ακόμη πιο αυστηρά κριτήρια.

Ένας άλλος διαχωρισμός είναι τα κρασιά από γηγενείς (ντόπιες) ποικιλίες κι εκείνα που παράγονται από άλλες του διεθνούς χώρου. Στην Κύπρο, εξαιρετικές ποικιλίες λευκών και ερυθρών κρασιών κάνουν συνεχώς την εμφάνισή τους τα τελευταία χρόνια. Οι πλείστες ταυτοποιήθηκαν τη δεκαετία του 1990 μέσα από μία μεγάλη μελέτη που διενήργησε η ΚΕΟ με τη συνδρομή επιστημόνων του εξωτερικού, όπως ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Μπιορντώ, Δρ Καλεέ. Μετά από δύο δεκαετίες καλλιέργειας από διάφορους αμπελουργούς και πειραματισμούς από πολλούς οινοποιούς, τα κυπριακά οινοποιεία κατάφεραν να οινοποιήσουν εξαιρετικά κρασιά, τα οποία εξακολουθούν να εξελίσσονται και να βελτιώνονται. Τέτοιες ποικιλίες είναι το Μαραθεύτικο, το Γιαννούδι, η Μορωκανέλλα, η Βασίλισσα, το Σπούρτικο και άλλες, που προστίθενται στις ήδη πολύ γνωστές μας κυπριακές ποικιλίες του Ξινιστεριού και του Μαύρου.

Η αμπελουργία συναντάται, κυρίως, στις επαρχίες Πάφου και Λεμεσού, λόγω της γεωλογικής ιδιαιτερότητας των επαρχιών αυτών αλλά και του προσανατολισμού τους στον ήλιο. Το αμπέλι είναι καλύτερα να έχει νότιο προσανατολισμό, ώστε να έχει περισσότερη έκθεση στον ήλιο. Υπάρχουν όμως και συγκριμένες περιοχές της Λευκωσίας και της Λάρνακας που ασχολούνται με την αμπελοκαλλιέργεια σε πιο μικρή, όμως, έκταση.

Και οι κύπριοι οινοποιοί αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως αυξημένο κόστος ηλεκτρισμού και υλικών συσκευασίας, (τα πάντα εισάγονται), συνεπώς τα έξοδα ανεβαίνουν και η ανταγωνιστικότητά τους επιβαρύνεται. Την ίδια στιγμή, η εξέλιξη της αμπελοκαλλιέργειας είναι πολύ αργή. Η συστηματική και με επιστημονική επίβλεψη καλλιέργεια μπορεί να παραγάγει καλύτερα σταφύλια και ως εκ τούτου ανώτερο κρασί. Σε αυτό τον τομέα, γίνονται βήματα από τους οινοποιούς αλλά χρειάζεται να γίνουν και πολλά άλλα από τους αμπελουργούς, ώστε να αυξηθεί η παραγωγή. Δεδομένου, λοιπόν, του κενού ανάμεσα στην εγχώρια παραγωγή και την κατανάλωση υπάρχουν δυνατότητες εξαγωγικών ευκαιριών για τη χώρα μας στην κυπριακή αγορά. Σημειωτέον, ότι ο κυπριακός οινικός τομέας έχει εξελιχθεί (υπάρχουν σοβαροί οιнологи, με σπουδές σε καταξιωμένες σχολές του εξωτερικού, χρησιμοποιείται σύγχρονος εξοπλισμός και μέθοδοι

⁵ Ο Σύνδεσμος Οινοποιείων Κύπρου, με τη σημερινή του σύνθεση, λειτούργησε το 2015 και προήλθε από τη συνένωση των δύο ξεχωριστών συνδέσμων που υπήρχαν μέχρι τότε. Ο ένας αποτελείτο από τα μεγάλα οινοποιεία και ο άλλος από τα μικρά. Είχε διαφανεί ότι οι ανάγκες και τα συμφέροντα ήταν κοινά είτε επρόκειτο για μικρές είτε για μεγάλες μονάδες, όπως και οι προκλήσεις, με κυριότερες από αυτές τις εισαγωγές κρασιών, τις νομοθεσίες και τις οδηγίες που ερχόντουσαν από την Ευρώπη.

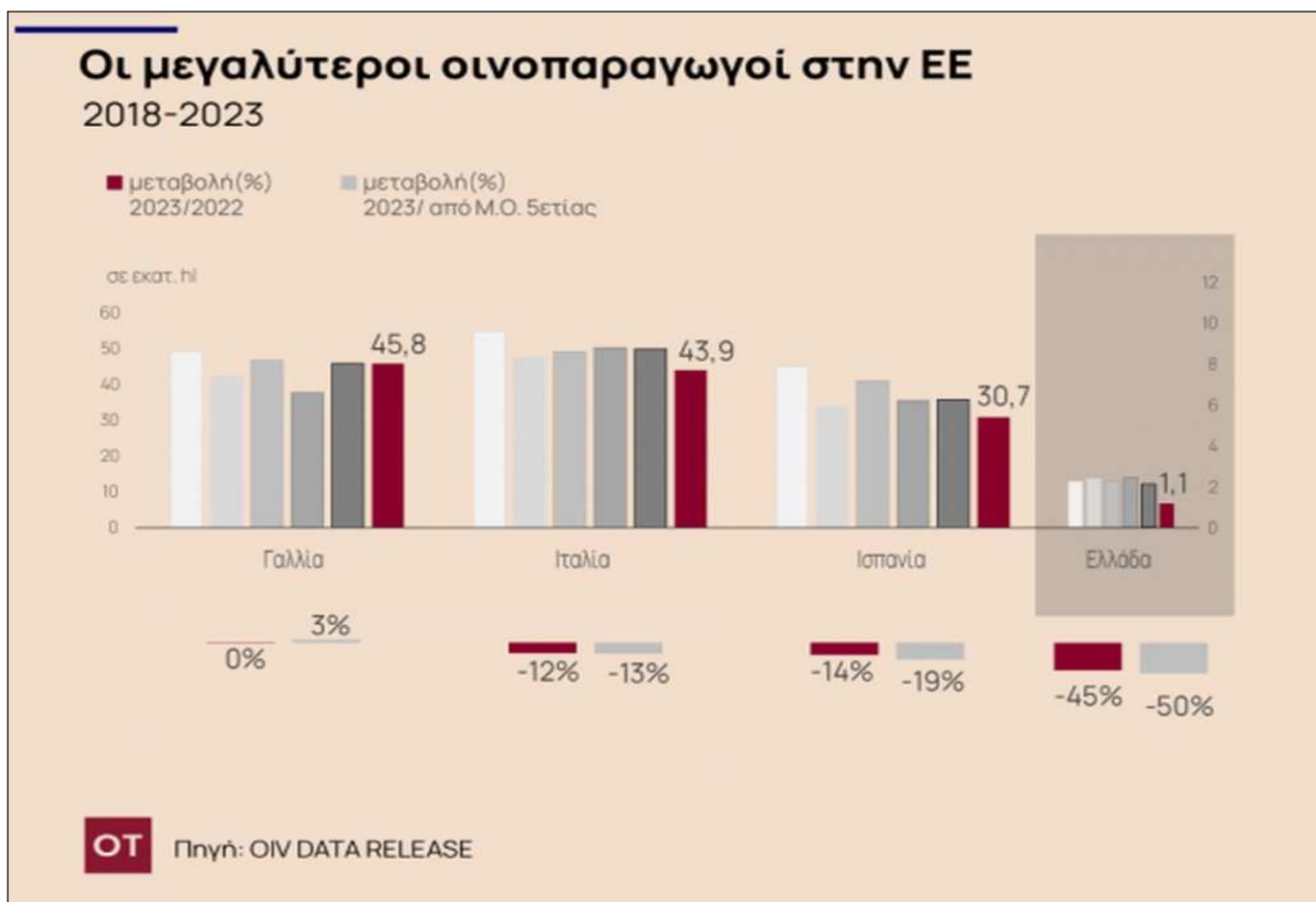
παραγωγής, που κάνουν εφικτή την παραγωγή κρασιών, τα οποία ανταγωνίζονται επάξια τα πλείστα ξένα, κάτι που επιβεβαιώνεται και από τις διακρίσεις τους σε διεθνείς διαγωνισμούς.

B.2.1 Εξέλιξη Παραγωγής στην Κύπρο

Αρνητικές, για το 2023, δείχνουν οι προοπτικές για την παραγωγή κρασιού (και) στην Ελλάδα, αλλά και στην Κύπρο, αφού οι εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Αμπελιών και Κρασιών (International Organisation of Vine and Wine-OIV) κάνουν λόγο για κατακόρυφη πτώση, -45% και -9% αντίστοιχα, στην παραγωγή της σεζόν του 2023. Πρόκειται για εξέλιξη, που δημιουργεί, ενδεχομένως, προϋποθέσεις για μικρότερη επάρκεια της αγοράς και υψηλότερες τιμές - είτε, λόγω των πραγματικών συνθηκών, είτε, λόγω κερδοσκοπίας. Εν προκειμένω, σκόπιμο είναι, προκειμένου να αποφευχθούν βιαστικά συμπεράσματα, να εξεταστεί και η παράμετρος του μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας πενταετίας, ώστε να ληφθούν υπόψη το μέγεθος των αποθεμάτων που διατηρεί κάθε εξαγωγική χώρα και παραγωγός καθώς και η διάσταση της ωρίμανσης - παλαίωσης, η οποία αποτελεί βασική παράμετρο της πολιτικής μάρκετινγκ ενός οινοποιείου. Είναι ενδεικτικό, ότι σε αντίστοιχο προϊόν, η μείωση της παραγωγής ελαιολάδου έχει, αυξήσει τις τιμές, με μεγάλο μέρος των παραγωγών να ενδιαφέρονται να εξάγουν το προϊόν τους για να πετύχουν καλύτερες τιμές.

Κύριος παράγοντας για τη μείωση της παραγωγής στην Ελλάδα και την Κύπρο καθώς και σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η κλιματική αλλαγή και οι ασθένειες, σύμφωνα με τον OIV. Ειδικά για τη χώρα μας, προκειμένου να εξετάσουμε και τη δυνατότητα της να εκμεταλλευτεί εξαγωγικές ευκαιρίες, παράγοντες της εγχώριας αγοράς αποδίδουν, επιπλέον, τη μεγάλη μείωση στο υψηλό κόστος παραγωγής και στην έλλειψη εργατικών χεριών για τη συγκομιδή και επεξεργασία. Είναι ενδεικτικό ότι, το 2022, υπήρξαν περιοχές της χώρας μας που δεν έγινε συγκομιδή μεγάλων ποσοτήτων σταφυλιών σε πολλούς αμπελώνες, επειδή δεν υπήρχαν επαρκή εργατικά χέρια. Ακολούθως, παρατίθεται συνοπτικό διάγραμμα με τη διαμόρφωση του ύψους παραγωγής των μεγαλύτερων παραγωγών τη ΕΕ, την περίοδο 2018-2023

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 - ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΙ ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΣΤΗΝ ΕΕ

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου

Β.2.2 Πού θα φτάσει η παραγωγή στην Ελλάδα

Για το 2023, ο ΟΙΒ προβλέπει, πλέον, ότι στην Ελλάδα η παραγωγή κρασιού θα φτάσει, μόλις τα 1,3 εκατ. εκατόλιτρα (mhl) από 2,1 εκ. εκατόλιτρα που ήταν το 2022. Ένα εκατόλιτρο αναλογεί σε 133 φιάλες κρασιού. Επιπλέον, η χώρα μας είναι ένα από τα κ-μ της ΕΕ που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αρνητική διακύμανση με το 2022, με αναμενόμενη παραγωγή κρασιού 1,1 mhl το 2023 (9^η θέση στην ΕΕ). Ο όγκος αυτός αντιπροσωπεύει σημαντική μείωση όχι μόνο από πέρυσι (-45%) αλλά και από τον μέσο όρο της τελευταίας πενταετίας (-50%). Αυτό μπορεί να αποδοθεί στις έντονες βροχοπτώσεις, κατά τη διάρκεια της άνοιξης, που προκάλεσαν ασθένειες των σταφυλιών - κυρίως περονόσπορο - και σε υψηλές θερμοκρασίες και ξηρασία τους καλοκαιρινούς μήνες που επηρέασαν έντονα τα αμπέλια, αναφέρει σχετικά ο ΟΙΒ για τη χώρα μας. Η Κύπρος εμφανίζεται σταθερή στο 0,1 mhl, για το 2023 και μείωση -9%, έναντι του 2022.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το αγροτικό δημοσιογραφικό Portal AGRO24⁶, η ελληνική οινοπαραγωγή, το 2023/2024, σημείωσε ιστορική πτώση της τάξεως, -35,14%, στα 1.379.433 hl, σύμφωνα με την επίσημη ενημέρωση του αρμόδιου τμήματος του ΥΠΑΑΤ προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όγκος που είναι χαμηλότερος όλων των εποχών. Η οριστική και βασισμένη στις Δηλώσεις Παραγωγής των οινοποιείων και των μεταποιητών παραγωγή οίνου, εμφανίζεται μειωμένη κατά -35,14% το 2023/2024, σε σύγκριση με την παραγωγή, 2022/2023 (2.126.844 hl), ενώ η πρόβλεψη οινοπαραγωγής που κατατέθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2023 (1.598.344 hl), εμφάνιζε και αυτή ιδιαίτερα σημαντική πτώση, της τάξης του 24,8%, γεγονός που συνάδει με τις εκτιμήσεις των Διευθύνσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ). Μειωμένη, επίσης, κατά 40,2%, εμφανίζεται η οινοπαραγωγή της Ελλάδος, σε σύγκριση με το μέσο όρο της προηγούμενης 5ετίας.

Η κατακόρυφη πτώση της οινοπαραγωγής, οφείλεται, κυρίως, στα ακραία καιρικά φαινόμενα που επέδρασαν την περασμένη άνοιξη και το καλοκαίρι (συνεχείς βροχοπτώσεις, διαδοχικοί καύσωνες Ιουλίου) και στις ασθένειες (περονόσπορος) και τις ζημιές που προηγήθηκαν εξαιτίας τους. Παρατηρώντας τα στοιχεία οινοπαραγωγής της τελευταίας δεκαετίας, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η ελληνική οινοπαραγωγή, απέχει, πλέον, μακράν από το μέσο όρο της προηγούμενης από την δεκαετία αυτή, εικοσαετίας (1993-2013), που σε μέσο όρο ανερχόταν στα 3.588.000 hl, αφού, επιπλέον εκτός των ακραίων κλιματικών φαινομένων, επιδρά έντονα στο ύψος της, η μείωση των εκτάσεων αμπελοκαλλιέργειας. Στα επιμέρους χαρακτηριστικά της οινοπαραγωγής, 2023/2024, παρατηρούνται, ανά κατηγορία οίνου, πτωτικές μεταβολές ως προς τον όγκο σε όλες τις κατηγορίες πλην των ποικιλιακών οίνων, σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2022/2023, μείωση που σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί, οφείλεται, κυρίως, στην μείωση της παραγωγής σε μεγάλες αμπελουργικές περιοχές, με το μεγαλύτερο μέρος της πτώσης, σε απόλυτα και σχετικά μεγέθη, να αφορά οίνους, χωρίς Γεωγραφική Ένδειξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 – ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 22/23 ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΝΟΥ

Κατηγορία Οίνων	Ποσοστιαία μεταβολή
Οίνοι με ΠΟΠ	-13,73%
Οίνοι με ΠΓΕ	-19,57%
Ποικιλιακοί Οίνοι	+6,25%
Οίνοι χωρίς ΓΕ*	-50,8%
Άλλοι οίνοι	-50%

Στοιχεία Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Επί του συνόλου της οινοπαραγωγής το μερίδιο των οίνων ΠΟΠ ανέρχεται σε 9,97% (137.504 hl), των οίνων με ΠΓΕ σε 27,03% (372.859 hl), των ποικιλιακών οίνων σε 17,48% (241.112 hl), των οίνων χωρίς ΓΕ σε 45,33% (625.288 hl) και των άλλων οίνων σε 0%, ποσοστά που υποδηλώνουν την κατά το ήμισυ παραγωγή οίνων για μαζική κατανάλωση, έναντι της παραγωγής οίνων με Γεωγραφική Ένδειξη. Το γεγονός αυτό αποτελεί στοιχείο προβληματισμού, αφού στις αντίστοιχες οινοπαραγωγές χώρες της ΕΕ, οι οίνοι με ΓΕ αντιπροσωπεύουν ποσοστά πολλές φορές, άνω του 80%. Από την άλλη πλευρά, εφόσον προωθηθεί η εμφιάλωση υπάρχει τεράστιο περιθώριο αναβάθμισης των ελληνικών οίνων στις αγορές (εγχώριες και διεθνείς). Ένα άλλο στοιχείο που προκύπτει από την επεξεργασία των δεδομένων από την ΚΕΟΣΟΕ είναι η ποσοστιαία σύνθεση των οίνων, σύμφωνα με την παραγωγή λευκών και ερυθρών και ερυθρωπών οίνων. Στο

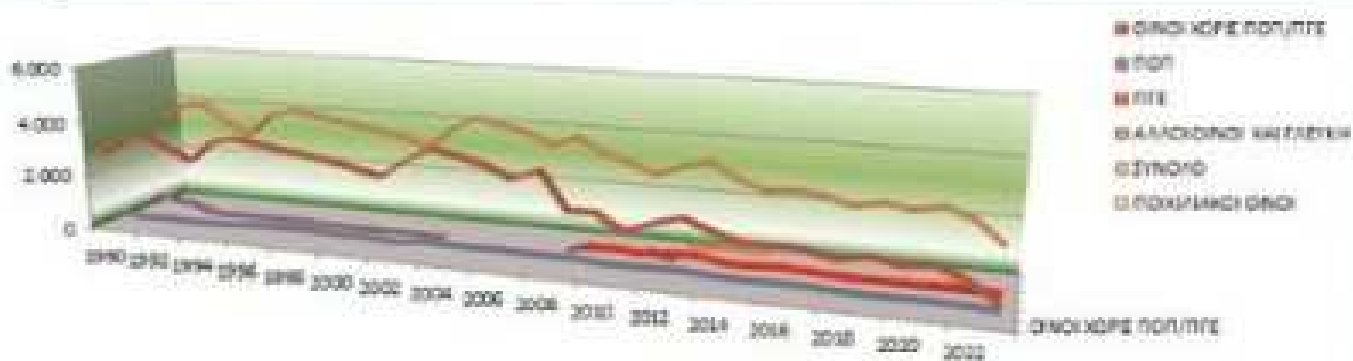
⁶ βλ. <https://www.agro24.gr/agrotika/proionta/georgia/ampeli/istoriki-ptosi-3514-simeiose-i-elliniki-oinoparagogi-2023/2024>

σύνολο της οινοπαραγωγής οι λευκοί οίνοι αντιπροσωπεύουν το 59,66% (822.970 hl), ενώ οι ερυθροί και οι ερυθρωποί το 40,34% (344.319 hl). Ακολουθεί διαχρονικός πίνακας της ελληνικής οινοπαραγωγής 1990-2023, σύμφωνα με τον οποίο διαπιστώνεται μείωση της οινοπαραγωγής από το 1990, κατά 40%, περίπου σε μέσο όρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1990 - 2023

ΕΤΗ	ΟΙΝΟΙ ΧΩΡΕΣ ΠΟΠΗΓΕ	ΠΟΠ	ΠΓΕ	ΠΟΡΦΥΡΑΚΟΙ ΟΙΝΟΙ	ΑΛΛΟΙ ΟΙΝΟΙ ΚΑΙ ΓΛΥΚΗ	ΠΗΛΗ ΨΥΓΕΥΣΗ		Μεταβολή προγέτους	Μεταβολή τρέχοντος έτους με ΜΟ 5ετίας
						ΣΥΝΟΛΟ	ΜΟ 5 ΕΤΙΑΣ		
1990	2.766	259			501	3.528			
1991	3.381	199			436	4.016		13,90	
1992	3.543	236			271	4.050		0,85	
1993	3.184	203			5	3.392		-16,25	
1994	2.795	223			33	3.051		-10,05	
1995	3.554	266			30	3.850	3.607,0	26,15	6,74
1996	3.738	313			58	4.109	3.671,8	-6,73	11,91
1997	3.602	342			43	3.987	3.890,4	-2,97	8,04
1998	3.466	358			7	3.826	3.677,8	-4,04	4,03
1999	3.343	337			0	3.680	3.764,6	-3,82	-2,25
2000	3.224	327			7	3.558	3.890,4	-3,32	-8,54
2001	3.037	338			2	3.377	3.832,0	-5,09	-11,87
2002	2.836	249			13	3.098	3.685,6	-8,26	-15,94
2003	3.401	372			1	3.884	3.607,8	24,73	10,15
2004	3.929	388				4.298	3.818,4	11,15	22,18
2005	3.755	338				4.093	3.638,4	-4,70	12,49
2006	3.530	379				3.909	3.748,4	-4,72	4,13
2007	3.150	350				3.500	3.850,0	-10,26	9,09
2008	3.510	345			12	3.867	3.930,4	10,49	-1,61
2009	2.254	340	485		285	3.364	3.931,0	-13,01	-14,42
2010	2.270	280	550			3.100	3.744,8	-7,85	-17,22
2011	1.716	280	470		284	2.750	3.546,2	-11,29	-22,45
2012	2.099	310	571	70	65	3.118	3.316,2	13,27	-6,07
2013	2.308	315	600	70		3.343	3.339,2	7,32	3,20
2014	2.010	237	439	114		2.800	3.134,4	-16,24	-10,67
2015	1.729	234	427	111		2.801	3.021,6	-10,68	-17,23
2016	1.737,1	243,7	481,6	118,2		2.880,6	2.901,8	-3,18	-11,07
2017	1.716,1	234	440	111		2.801,1	2.867,9	-3,08	-12,79
2018	1.518,3	200,6	382,7	121,83	1	2.338,2	2.748,1	-10,63	-18,58
2019	1.699,0	162,8	379,8	175,6	7	2.424,2	2.629,6	8,46	-3,94
2020	1.528,7	186,7	387,1	179,9	1	2.383,2	2.448,4	-5,82	-6,75
2021	1.628,0	190,8	415,9	222,1	3	2.488,9	2.404,8	6,13	2,66
2022	1.271,0	159,39	463,49	226,91	6	2.126,8	2.382,5	-13,86	-10,73
2023	625,3	137,5	372,8	241,1	3	1.379,4	2.307,7	-36,14	-40,23

ΠΗΓΗ ΥπαΑΤ ρ. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΛΟΣΟΕ * α' εκτίμηση

Ακολουθώντας, παρατίθεται πίνακας, με διαχρονικά στοιχεία παραγωγής οίνου στην ΕΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 - Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΕ

Η παραγωγή κρασιού στην Ευρωπαϊκή Ένωση
(εξαιρουμένων χυμών σταφυλιού και μούστων)
Μονάδα: εκατομμύρια εκατόλιτρα (mhl)

Χώρα	2018	2019	2020	2021	2022 αρχικά στοιχεία	2023 πρόβλεψη	2022/2023 μεταβολή %	Μέσος όρος 5ετίας	Μεταβολή από μέσο όρο 5ετίας %
Γαλλία	49,2	42,2	46,7	37,6	45,8	45,8	0%	44,3	3%
Ιταλία	54,8	47,5	49,1	50,2	49,8	43,9	-12%	50,3	-13%
Ισπανία	44,9	33,7	40,9	35,5	35,7	30,7	-14%	38,1	-19%
Γερμανία	10,3	8,2	8,4	8,4	8,9	9,0	1%	8,9	2%
Πορτογαλία	6,1	6,5	6,4	7,4	6,8	7,4	8%	6,6	12%
Ρουμανία	5,1	3,8	3,8	4,5	3,8	4,4	15%	4,2	4%
Ουγγαρία	3,6	2,4	2,6	2,6	2,5	2,5	1%	2,7	-8%
Αυστρία	2,8	2,5	2,4	2,5	2,5	2,4	-7%	2,5	-6%
Ελλάδα	2,2	2,4	2,2	2,4	2,1	1,1	-45%	2,3	-50%
Βουλγαρία	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	7%	0,9	-6%
Σλοβενία	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	6%	0,7	-18%
Τσεχία	0,7	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	-13%	0,6	-14%
Κροατία	1,0	0,7	0,8	0,8	0,7	0,4	-41%	0,8	-46%
Σλοβακία	0,4	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	-20%	0,3	-23%
Λουξέμβοργο	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	8%	0,1	24%
Κύπρος	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-9%	0,1	-20%
Μάλτα	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-32%	0,0	-32%
ΕΕ-27	183	153	166	154	161	150	-7%	163,5	-8%

ΟΤ Πηγή: Πηγή: International Organization of Vine and Wine

Τα στοιχεία προέρχονται από το ΒΗΜΑ ONLINE 9/11/23 <https://www.tovima.gr/2023/11/09/finance/voutia-sok-stin-paragogi-krasiou-stin-ellada/>

Στην ΕΕ, η παραγωγή οίνου ανήλθε, το 2023, σε 150 mhl, έναντι 183 mhl, το 2018 και 163,5 mhl, σε επίπεδο μέσου όρου πενταετίας (2018-2022). Εντός της ΕΕ, μεγάλη μείωση παραγωγής εμφανίζουν Ιταλία και Ισπανία, σε απόλυτους αριθμούς, καταγράφονται, επίσης, σε Ιταλία και Ισπανία, όπως φαίνεται από τα αναλυτικά στοιχεία του International Organisation of Vine and Wine-OIV), ο οποίος εδρεύει στη Ντιζόν της Γαλλίας και αποτελεί βαρόμετρο για τις εξελίξεις στον κλάδο. Ειδικά σε αυτές τις δύο χώρες, αποδίδεται η σημαντική μείωση, σε σχέση με το 2022, στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες που οδήγησαν σε περονόσπορο και ξηρασίες. Η Γαλλία αναδεικνύεται στο μεγαλύτερο παραγωγό παγκοσμίως, για το 2023, με όγκο ελαφρώς υψηλότερο από τον μέσο όρο της πενταετίας (45,8 mhl).

Συνολικά, η παγκόσμια παραγωγή κρασιού, το 2023, αναμένεται να μειωθεί, κατά 7%, από την - ήδη μειωμένη παραγωγή - του 2022 και να διαμορφωθεί στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 65, σχεδόν, ετών. Μεγάλη μείωση αναμένεται, επίσης, και στο μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης. Με βάση τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν από τον ΟΙΒ, σε είκοσι εννέα χώρες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 94% της παγκόσμιας παραγωγής, το 2022, η παγκόσμια παραγωγή κρασιού, εξαιρουμένων χυμών κρασιού και μούστου εκτιμάται, για το 2023, μεταξύ 241,7 mhl και 246,6 mhl, με εκτίμηση μεσαίου εύρους στα 244,1 mhl. Αυτό αντιπροσωπεύει μείωση 7% σε σύγκριση με το 2022. Εάν επιβεβαιωθεί η πρόβλεψη αυτή, η παραγωγή του 2023 θα είναι η μικρότερη από το 1961 (214 mhl), ακόμη χαμηλότερη από τον ιστορικά μικρό όγκο παραγωγής του 2017 (248 mhl). Αυτό το αρνητικό σενάριο μπορεί να αποδοθεί σε σημαντικές μειώσεις στις μεγάλες οινοπαραγωγικές χώρες και στα δύο ημισφαίρια. Ενώ στο νότιο ημισφαίριο, η Αυστραλία, η Αργεντινή, η Χιλή, η Νότια Αφρική και η Βραζιλία κατέγραψαν μειώσεις από 10% έως 30%, από έτος σε έτος, στο βόρειο ημισφαίριο, η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα είναι οι χώρες που επλήγησαν περισσότερο από κακές

κλιματολογικές συνθήκες, κατά την καλλιεργητική περίοδο. Μόνο οι ΗΠΑ και μερικές χώρες της ΕΕ, όπως η Γερμανία, η Πορτογαλία και η Ρουμανία, γνώρισαν ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες που οδήγησαν σε αυξήσεις της παραγωγής.

Οι προβλέψεις για τη συγκομιδή στις ΗΠΑ δείχνουν ότι ο όγκος παραγωγής θα είναι, όχι μόνο υψηλότερος από το 2022, αλλά και πάνω από τον μέσο όρο που παρατηρήθηκε, τα τελευταία χρόνια. Στο Νότιο Ημισφαίριο, οι όγκοι παραγωγής κρασιού αναμένεται να είναι πολύ χαμηλότεροι από τα στοιχεία του 2022. Η Αυστραλία, η Αργεντινή, η Χιλή, η Νότια Αφρική και η Βραζιλία επηρεάστηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες. Η μόνη εξαίρεση είναι η Νέα Ζηλανδία, η μόνη χώρα με επίπεδο παραγωγής, το 2023, πάνω από τον μέσο όρο της πενταετίας.

Β.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής στην Κύπρο

Πρόκειται για έναν κλάδο, ο οποίος έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της CYPSTAT για το έτος 2021:

1. Αποτελείται από 61 οινοποιεία (64, σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία για το 2023), τα οποία απασχολούν 312 εργαζομένους, με αξία παραγωγής 30,025.000 Ευρώ, Προστιθέμενη Αξία 12.149.000 Ευρώ, και κεφαλαιουχικές επενδύσεις 3.534.000 Ευρώ

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 – ΚΛΑΔΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αριθμός Επιχειρήσεων	Απασχόληση	Αξία Παραγωγής	Προστιθέμενη Αξία	Κεφαλαιουχικές Επενδύσεις
61	312	30.025	12.149	3.534

2. Ο κύκλος εργασιών ανήλθε για το 2021 σε 29.325.000 Ευρώ, εκ των οποίων 26.119.000 Ευρώ έσοδα από βιομηχανικές δραστηριότητες, 1.119.000 Ευρώ έσοδα από δραστηριότητες εμπορίου, και 1.426.000 Ευρώ, έσοδα από ενοίκια

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

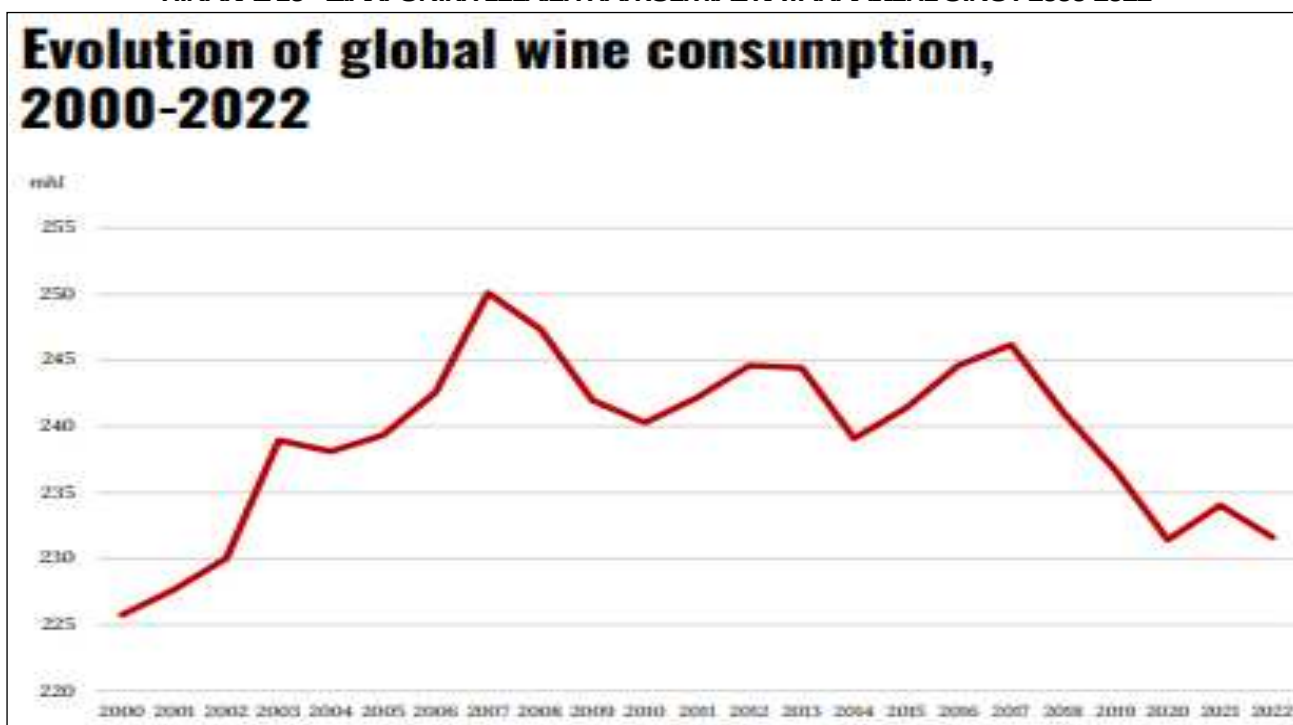
Κύκλος Εργασιών	Έσοδα από Βιομηχανικές Δραστηριότητες	Έσοδα από Δραστηριότητες Εμπορίου	Έσοδα από Δραστηριότητες Υπηρεσιών	Έσοδα από Κατασκευαστικές Δραστηριότητες	Έσοδα από Ενοίκια	Έσοδα από Προμήθειες
29.325	26.119	89	1.691	0	1.426	0

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Η Παγκόσμια Ζήτηση

Η παγκόσμια κατανάλωση κρασιού το 2022 υπολογίζεται σε 232 mhl, μια μεταβολή από το 2021, κατά -1%. Οι τρεις πρώτες αγορές είναι, οι ΗΠΑ (34 mhl), η Γαλλία (25 mhl) και η Ιταλία (23 mhl). Συνολικά, οι δέκα χώρες με τη μεγαλύτερη κατανάλωση αντιπροσωπεύουν το 69% του παγκόσμιου συνόλου. Η παγκόσμια κατανάλωση οίνου δείχνει, πάντως, πτωτική τάση, την περίοδο 2013-2022. Ειδικότερα, η παγκόσμια ζήτηση από 244.4 mhl, το 2013, μειώθηκε σε 239.1 mhl, το 2014, ανέκαμψε σε 241.4 mhl, το 2015, σε 244.6 mhl, το 2016, σε 246.2 mhl, το 2017, σε 241.1 mhl, το 2018, σε 236.7 mhl, το 2019, σε 231.4 mhl, το 2020, σε 234.0 mhl, το 2021 και σε 231.6 mhl, το 2022. Στην προαναφερόμενη περίοδο η ζήτηση εμφάνισε πτώση της τάξεως των 12,8 mhl

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με την εξέλιξη της παγκόσμιας κατανάλωσης οίνου από το 2000-2022.

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου - Annual Assessment 2022

Γ.1.1 Μέγεθος διεθνούς ευρωπαϊκής και κυπριακής αγοράς / τμήματα αγοράς

Σταθερός ηγέτης στην κατανάλωση κρασιού είναι, από το 2011, οι Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες έχουν επιστρέψει στο επίπεδο πριν από την πανδημία. Η κατανάλωση παραδοσιακών ήρεμων κρασιών παραμένει στάσιμη, ενώ η απήχηση αυξάνεται για τα φρέσκα λευκά κρασιά, τα αφρώδη κρασιά, τα ροζέ ή τα κοκτέιλ σε εξατομικευμένες συσκευασίες.

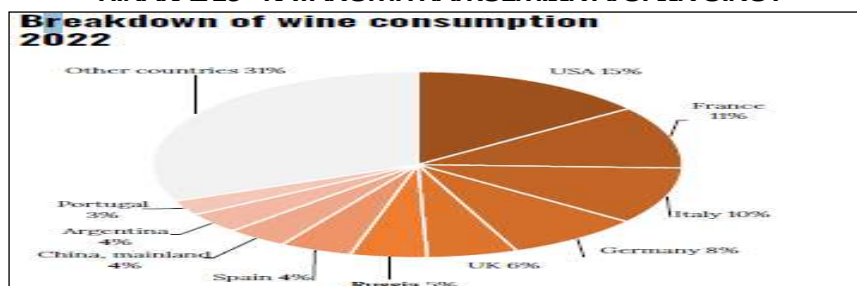
Ακόμη μεγαλύτερη από την Καναδική αγορά, όπως επισημαίνει η **Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Αμπελοοινικών Προϊόντων (ΚΕΟΣΟΕ)**, η αμερικανική αγορά κρασιού, η οποία διακρίνεται επίσης από την ποικιλομορφία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των 50 πολιτειών που την απαρτίζουν. Κάθε μία από αυτές πρέπει να θεωρηθεί ως αγορά από μόνη της. Η Νέα Υόρκη, η Καλιφόρνια, το Τέξας, το Ιλινόις, το Νιου Τζέρσεϊ και η Φλόριντα είναι οι πολιτείες που καταναλώνουν περισσότερο, σε μια αγορά των ΗΠΑ που απορρόφησε το 15% της παγκόσμιας κατανάλωσης κρασιού, το 2022, (δηλαδή 34 εκατομμύρια hl, σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Αμπέλου και Οίνου, ΟΙΥ). Η χώρα διακρίνεται επίσης για τη θέση της ως ο 4ος μεγαλύτερος παραγωγός κρασιού στον κόσμο (ΟΙΥ, 2022). «Το 85% των όγκων που παράγονται από τις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από την Καλιφόρνια», διευκρινίζει η Manilay Saito, επικεφαλής του τμήματος κρασιού της Βόρειας Αμερικής για το Business France.

Ο οργανισμός διευκρινίζει, επίσης, ότι η E&J Gallo, η κορυφαία εταιρεία στη βιομηχανία κρασιού και μηλίτη, αντιπροσώπευε μόνη της το 23,7% της συνολικής παραγωγής, κατ' όγκο, το 2021. Η Πολιτεία της Νέας Υόρκης και η Καλιφόρνια θεωρούνται ότι οδηγούν τις τάσεις που εμφανίζονται στη συνέχεια στην υπόλοιπη χώρα. Από το 2021, το Sauvignon Blanc γνωρίζει άνθηση και η τάση για δροσιστικά λευκά κρασιά ενισχύεται. «Τα αφρώδη κρασιά αυξάνονται και τα κοκτέιλ με βάση το κρασί εκρήγνυνται, ειδικά εκείνα της μιας μερίδας. Οι Αμερικανοί αναζητούν ευκολία και θέλουν επίσης να πειραματιστούν με νέα στυλ. Υπάρχει πραγματική ευκαιρία για εναλλακτική συσκευασία», εξηγεί το Business France. Επίσης, η Γαλλία ξεχωρίζει σε μεγάλο βαθμό στο παιχνίδι αυτής της τεράστιας αγοράς καθώς είναι ο 1ος προμηθευτής σε αξία κρασιών και 2ος προμηθευτής σε αξία οινοπνευματωδών ποτών, με το κονιάκ από μόνο του να αντιπροσωπεύει το 51% των γαλλικών εξαγωγών σε όγκο και το 78% σε αξία.

Οι ανωτέρω καταναλωτικές τάσεις έχουν ενδιαφέρον για την κυπριακή αγορά, στο μέτρο που μεταφέρονται μέσω τουριστικών ροών αλλά και γιατί πρόκειται για ηγέτιδες οινοπαραγωγικές δυνάμεις που δημιουργούν,

λόγω μεγέθους καταναλωτικά πρότυπα διεθνώς. Ακολουθως, παρατίθεται κυκλικό διάγραμμα με τις μεγαλύτερες αγορές οίνου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 - ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΟΙΝΟΥ

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου. Annual Assessment 2022

Οι μεγαλύτερες αγορές σε μέγεθος είναι οι ΗΠΑ με 15%, η Γαλλία με 11%, η Ιταλία με 10%, η Γερμανία με 8%, το Ηνωμένο Βασίλειο με 6%, η Ρωσία με 5%, η Ισπανία με 5%, η Κίνα με 5%, η Αργεντινή με 4%, η Πορτογαλία με 3% ενώ όλες οι υπόλοιπες αγορές απορροφούν το 31% της κατανάλωσης.

Οι δέκα κορυφαίες αγορές οίνου με τη μεγαλύτερη κατανάλωση σε εκατομμύρια εκατόλιτρα (mhl), από το 2013 έως το 2022, όπως περιγράφονται στον ακόλουθο πίνακα είναι οι ακόλουθες:

ΠΙΝΑΚΑΣ 17 – ΟΙ ΔΕΚΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΟΙΝΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ - 2013 - 2022

Top 10 consumers (mhl)										
Country	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
USA	30.8	30.6	30.9	31.0	32.7	33.7	34.3	32.9	33.1	34.0
France	27.8	27.5	26.5	28.3	28.6	26.0	24.7	23.2	24.9	25.3
Italy	20.8	19.5	21.4	22.4	22.6	22.4	22.6	24.2	24.2	23.0
Germany	20.4	20.3	20.5	20.2	19.7	20.0	19.8	19.8	19.9	19.4
UK	12.7	12.6	12.8	12.9	13.1	12.9	13.0	13.2	13.1	12.8
Russia	10.6	9.9	9.7	10.1	10.4	9.9	10.0	10.3	10.5	10.8
Spain	9.8	9.8	9.8	10.6	10.4	10.7	10.2	9.2	10.3	10.3
China, mainland	18.7	17.4	18.1	19.2	19.3	17.6	15.0	12.4	10.5	8.8
Argentina	10.4	9.9	10.3	9.4	8.9	8.4	8.9	9.4	8.4	8.3
Portugal	4.2	4.3	4.8	4.7	5.3	5.1	5.4	4.4	5.3	6.0
Other countries	78.3	77.3	76.8	75.9	75.1	74.4	72.8	72.5	73.9	72.9
World	244.4	239.1	241.4	244.6	246.2	241.1	236.7	231.4	234.0	231.6

Figure in Italics: OIV estimate
Sources: OIV, FAO, National Statistical Offices

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου. Annual Assessment 2022

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι η κατανάλωση οίνου στις ΗΠΑ, από 30,8 mhl, το 2013 ανήλθε σε 34 mhl, το 2022, εμφανίζοντας αύξηση +3,1 mhl, η Γαλλία εμφάνισε μείωση από 27,8 mhl το 2013 σε 25,3 mhl το 2023, ύψους 2,5 mhl, η Ιταλία αύξηση κατανάλωσης από 20,8 mhl σε 23 mhl, το 2022, με αύξηση 2,2 mhl, η Γερμανία, μείωση, από 20,4 mhl σε 19,4 mhl, ύψους 1,0 mhl, το Ηνωμένο Βασίλειο οριακή αύξηση από 12,7 mhl, το 2013, σε 12,8 mhl το 2022, ύψους 0,1 mhl, η Ρωσία από 10,6 mhl, το 2013, σε 10,8 mhl, το 2022, με αύξηση, ύψους 0,2 mhl, η Ισπανία αύξηση, από 9,8 mhl, το 2013, σε 10,3 mhl το 2022, ύψους 0,5 mhl η Κίνα από 18,7, mhl το 2013, σε 8,8 mhl, το 2022, με μείωση, ύψους 9,9 mhl (η μεγαλύτερη από όλες τις χώρες), η Αργεντινή από 10,4, mhl το 2013, σε 8,3 mhl, ύψους 2,1 mhl, η Πορτογαλία, αύξηση, από 4,2 mhl, το 2013, σε 6,0 mhl, το 2022, με αύξηση 2,8 mhl ενώ όλες οι υπόλοιπες οινοπαραγωγικές χώρες εμφάνισαν μείωση, από 78,4 mhl, το 2013 σε 72,9 mhl, το 2022.

Από τα ανωτέρω προκύπτει μία διαφορά ανάμεσα στο ύψος της παγκόσμιας παραγωγής και της παγκόσμιας ζήτησης οίνων, η οποία δείχνει κυρίως την τάση εξέλιξης της διαμόρφωσης αποθεμάτων διεθνώς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 – ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ – ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΟΙΝΟΥ 2013-2022

Έτος	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Παγκόσμια Παραγωγή Οίνου σε mhl	292,0	270,0	277,0	270,0	248,0	294,0	258,0	262,0	261,0	258,0
Παγκόσμια Ζήτηση Οίνου σε mhl	244.4	239.1	241.4	244.6	246.2	241.1	236.7	231.4	234.0	231.6
Αποθέματα σε mhl/έτος	47,6	30,9	35,6	25,4	1,8	52,9	21,3	30,6	27,0	26,4

Στοιχεία - Παγκόσμιος Οργανισμός Αμπέλου και Οίνου. Annual Assessment 2022 – Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Λευκωσίας

Κατά τη διάρκεια μιας πρόσφατης συνέντευξης Τύπου στο Λονδίνο (Νοέμβριος 2023), του CEO της Vinexposium, Rodolphe Lameyse, ενόψει της μεγαλύτερης έκθεσης Wine Paris, στις 12 - 14 Φεβρουαρίου 2024, ο επικεφαλής της διοργανώτριας έκθεσης περιέγραψε με μελανά χρώματα το εμπόριο ποτών, ειδικά για όσους παράγουν και πουλάνε φθινό κρασί. Βασιζόμενος στα δεδομένα της IWSR, είτε ότι οι μεγαλύτερες μειώσεις το 2022 και προβλεπόμενες, για το τέλος του 2023, καταγράφονται στον τομέα του κρασιού που διατίθενται σε τιμή κόστους («value and under»), που καλύπτει το φθινότερο άκρο της αγοράς, με την πτώση των πωλήσεων πολύ μεγαλύτερη, έναντι της μπύρας ή των αλκοολούχων ποτών - αν και αυτές οι κατηγορίες υποφέρουν επίσης.

Αντίθετα, για το κρασί - μαζί με την μπύρα και τα οινοπνευματώδη ποτά - παρατηρείται αύξηση στην κατηγορία «superpremium και άνω», που ο Lameyse είτε ότι καλύπτει μπουκάλια κρασιού με τιμή λιανικής στα 20 ευρώ ή περισσότερο, ενώ εξέφρασε την ελπίδα για επιστροφή στις πωλήσεις κρασιού από τις ΗΠΑ και την Κίνα (όπως εμφανίζεται στον ανωτέρω πίνακα η Κίνα γνωρίζει μία σημαντική πτώση της κατανάλωσης και λόγω covid). «Το κύριο ζήτημα αφορά στο επίπεδο των αποθεμάτων, τα οποία είναι υψηλά στις ΗΠΑ και πολύ υψηλά στην Κίνα, και η κατανάλωση δεν αυξάνεται», είτε, προσθέτοντας πως είναι μια πολύ εύθραυστη κατάσταση και οι επόμενοι μήνες θα είναι κρίσιμοι».

Εξηγώντας, περαιτέρω, την ασταθή φύση της τρέχουσας κατάστασης, είτε ότι πολλές από τις μεγάλες εταιρείες ποτών έχουν επενδύσει πολλά σε δραστηριότητες, τα τελευταία πέντε χρόνια, οι οποίες «χρηματοδοτήθηκαν από χρέη, όταν τα επιτόκια ήταν χαμηλά. Τώρα, το κόστος των πάντων αυξάνεται, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών επιβαρύνσεων, και οι μετοχές αυξάνονται, κάτι που σημαίνει ότι αυτές οι εταιρείες χρειάζονται μετρητά, και ότι θα πουλήσουν σε μειωμένη τιμή για να λάβουν αυτά τα μετρητά», ενώ σχολίασε, επίσης, ότι αναμένει να δει, περαιτέρω συγκέντρωση στον κλάδο, ως αποτέλεσμα τέτοιων προκλήσεων.

Ωστόσο, η θετική πλευρά είναι η πεποίθηση ότι «η εξάντληση θα είναι υψηλή στις ΗΠΑ, τους επόμενους μήνες», ιδιαίτερα με την Ημέρα των Ευχαριστιών και τα Χριστούγεννα, ενώ η Κίνα θα πρέπει επίσης να αρχίσει να μειώνει τα επίπεδα των αποθεμάτων της με την Κινεζική Πρωτοχρονιά, τον Ιανουάριο του 2024. «Είναι η πρώτη φορά, από το 2019, που οι Κινέζοι θα μπορούν να προετοιμαστούν για μια μεγάλη γιορτή, γιατί πέρυσι, το άνοιγμα των ταξιδιωτικών περιορισμών ήταν λίγο τελευταία στιγμή», είτε. Συνεχίζοντας, παρατήρησε, «Ελπίζω φέτος να συμβεί... Η Κίνα μπορεί να αλλάξει το παιχνίδι εδώ». Αυτή τη στιγμή, ωστόσο, όποια κι αν είναι η αγορά, ο κ. Lameyse κατέγραψε την ίδια αρνητική τάση, αναφορικά με την κατανάλωση κρασιού, διεθνώς, για την οποία ευθύνονται οι αυξήσεις των τιμών, λόγω του αυξανόμενου κόστους παραγωγής και μεταφοράς και η αλλαγή συμπεριφοράς μεταξύ των νεότερων καταναλωτών. «Οι άνθρωποι μετριάζουν για λόγους υγείας», είτε, «είτε στην Ολλανδία, είτε στη Γαλλία, στις ΗΠΑ ή στην Ιαπωνία την κατανάλωση αλκοόλ.

Κατά τον ίδιο, «Το ένα τρίτο της γενιάς «Z», στη Γαλλία, δεν πίνει αλκοόλ για λόγους υγείας και για τη γεύση του κρασιού - και αυτό είναι πολύ περισσότερο από 20-30 χρόνια πριν». Για την εξέλιξη αυτή, όπως υποστήριξε, ευθύνεται «η πίεση που ασκείται από το λόμπι, κατά του αλκοόλ», την οποία περιέγραψε ως «πολύ ισχυρή». Όσον αφορά την προσφορά κρασιού, ενώ τα αποθέματα είναι υψηλά, ο Lameyse σημείωσε ότι η μικρότερη παγκόσμια συγκομιδή κρασιού φέτος, η οποία είναι η λιγότερο παραγωγική από το 1961, θα μπορούσε να βοηθήσει να ισορροπήσει η προσφορά με τη ζήτηση το επόμενο έτος. «Θα υπάρχει λιγότερος διαθέσιμος όγκος τους επόμενους μήνες», είτε, ενώ ορισμένες αγορές, όπως η Ινδία, προβλέπεται να αυξηθούν στην κατανάλωση κρασιού, μαζί με μια προβλεπόμενη ανάκαμψη στις ΗΠΑ και την Κίνα. Συνοψίζοντας, σχολίασε:

«Δεν θέλω να είμαι πολύ αρνητικός», για να συμπληρώσει ότι, «είμαι πιο αισιόδοξος για τους επόμενους 12 μήνες».

Γ.1.2. Η ζήτηση στην ΕΕ και την Κύπρο

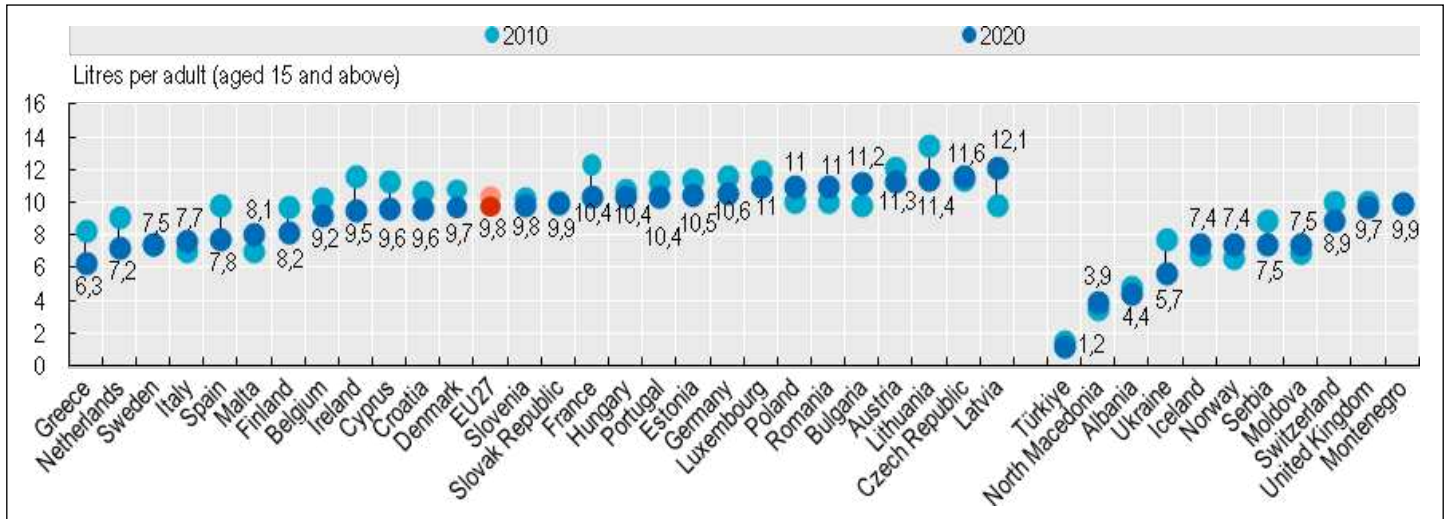
Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση Υγείας του 2021, που δημοσίευσε ο ΠΟΥ⁷, το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-16 ετών που ανέφεραν μεγάλη επεισοδιακή κατανάλωση αλκοόλ έχει μειωθεί, από το 2015 σε 15 από τις 25 χώρες της ΕΕ. Η Κύπρος, η Λιθουανία και η Μάλτα σημείωσαν τη μεγαλύτερη μείωση με 7 ποσοστιαίες μονάδες και άνω. Το ποσοστό έχει αυξηθεί στις άλλες 10 χώρες, με αυξήσεις κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες ή περισσότερο στην Πορτογαλία, την Ιρλανδία και τη Σλοβακική Δημοκρατία. Η προστασία των παιδιών και των εφήβων από την επιβλαβή χρήση αλκοόλ αποτελεί βασικό πυλώνα των πολιτικών για τη δημόσια υγεία. Για να περιοριστεί η έκθεση των εφήβων στην προώθηση του αλκοόλ, ορισμένες χώρες έχουν προσαρμόσει τους κανονισμούς τους στο ψηφιακό μάρκετινγκ και τη χορηγία αθλημάτων. Στην περιοχή του ΠΟΥ στην Ευρώπη, περίπου οι μισές χώρες αναφέρουν ότι παρακολουθούν παραβιάσεις μάρκετινγκ, αλλά μόνο 14 από τις 49 χώρες έχουν απαγορεύσεις μάρκετινγκ στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (WHO Europe, 2021). Όσον αφορά τη χορηγία για αθλητικές εκδηλώσεις, μόνο τέσσερις χώρες (Ισπανία, Γαλλία, Νορβηγία και Τουρκία) έχουν εφαρμόσει νομικά δεσμευτικές απαγορεύσεις μάρκετινγκ σε όλα τα αλκοολούχα ποτά (ΠΟΥ).

Η χρήση αλκοόλ ευθύνεται για 295.000 θανάτους σε όλες τις χώρες της ΕΕ το 2019 (IHME, 2021[1]). Μετρούμενη μέσω δεδομένων πωλήσεων, η συνολική κατανάλωση αλκοόλ ανήλθε σε 9,8 λίτρα καθαρού αλκοόλ ανά ενήλικα κατά μέσο όρο στις χώρες της ΕΕ το 2020, μια ελαφρά μείωση σε σύγκριση με 10,4 λίτρα το 2010. Λετονία, Τσεχία, Λιθουανία, Αυστρία και Βουλγαρία παρουσιάζουν τα υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης, ενώ η Ελλάδα, η Ολλανδία και η Σουηδία έχουν σχετικά χαμηλά επίπεδα μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Την τελευταία δεκαετία, η κατανάλωση αλκοόλ μειώθηκε στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, με τις μεγαλύτερες μειώσεις στην Ιρλανδία, τη Λιθουανία, την Ελλάδα και την Ισπανία. Έχει ελαφρώς αυξηθεί στη Λετονία, τη Βουλγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Μάλτα, αν και παραμένει πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ στη Μάλτα. Σχεδόν ένας στους πέντε ενήλικες (19%) ανέφερε βαριά επεισοδιακή κατανάλωση αλκοόλ τουλάχιστον μία φορά το μήνα στις χώρες της ΕΕ το 2019, ποσοστό που παρέμεινε σταθερό από το 2014. Το ποσοστό αυτό ποικίλλει από κάτι λιγότερο από 5% στην Κύπρο και την Ιταλία, σε περισσότερο από 35% στη Ρουμανία και τη Δανία. Σε όλες τις χώρες, οι άνδρες είχαν περισσότερες πιθανότητες από τις γυναίκες να αναφέρουν βαριά επεισοδιακή κατανάλωση αλκοόλ. Σε αντίθεση με πολλούς άλλους παράγοντες κινδύνου, τα άτομα με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο δεν έχουν υψηλότερο ποσοστό βαριάς επεισοδιακής κατανάλωσης αλκοόλ στις χώρες της ΕΕ, εκτός της Λετονίας.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν εφαρμόσει μια σειρά πολιτικών για τον περιορισμό της κατανάλωσης αλκοόλ, όπως η φορολογία, οι περιορισμοί στη διαθεσιμότητα αλκοόλ και οι απαγορεύσεις στη διαφήμιση αλκοόλ, αλλά η αποτελεσματικότητά τους παρεμποδίζεται από την κακή εφαρμογή επί τόπου και τους περιορισμένους πόρους (ΟΟΣΑ, 2021[2]). Το σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου της Ευρώπης έχει προσδιορίσει τη μείωση του επιβλαβούς αλκοόλ ως προτεραιότητα, προτείνοντας διάφορες ενέργειες, όπως ο περιορισμός της διαδικτυακής διαφήμισης και προώθησης, η αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φορολογία του αλκοόλ και οι διασυνοριακές αγορές, η υποχρεωτική επισήμανση των συστατικών και θρεπτικών συστατικών στα αλκοολούχα ποτά. Ως συνολική κατανάλωση αλκοόλ ορίζονται οι ετήσιες πωλήσεις καθαρού αλκοόλ σε λίτρα, ανά άτομο, ηλικίας 15 ετών και άνω ή από όποιο όριο ηλικίας αυτό επιτρέπεται σε μία χώρα. Η μεθοδολογία για τη μετατροπή των αλκοολούχων ποτών σε καθαρό οινόπνευμα μπορεί να διαφέρει από χώρα σε χώρα. Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία δεν περιλαμβάνουν μη καταγεγραμμένη κατανάλωση αλκοόλ, όπως εγχώρια ή παράνομη παραγωγή. Τα στοιχεία στην Εσθονία και τη Λετονία προσαρμόζονται προς τα κάτω για να ληφθεί υπόψη η τουριστική κατανάλωση. Η κατανάλωση αλκοόλ στο Λουξεμβούργο εκτιμάται ως η μέση κατανάλωση στη Γαλλία και τη Γερμανία. Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται το μέγεθος της κατανάλωσης αλκοόλ, ανά χώρα, εντός της ΕΕ καθώς και σε γειτονικές

⁷ Η σχετική Έκθεση μπορεί να εντοπιστεί στον διαδικτυακό τόπο : https://health.ec.europa.eu/document/download/3f9d55be-9e36-43d9-99ad-b96ac63a5b9b_el?filename=2022_healthatglance_rep_en_0.pdf

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 - ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ, ΑΝΑ ΧΩΡΑ, ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ

Πηγή: Eurostat, 2022 (EHIS 2019).

Συμπερασματικά:

- Οι χώρες της Δυτ. Ευρώπης εμφανίζουν την δεκαετία 2010-2020 μείωση στη συνολική κατανάλωση αλκοόλ ενώ αύξηση εμφανίζουν κυρίως κάποιες χώρες της Αν. Ευρώπης
- Η Κύπρος εμφανίζει μεγαλύτερη κατά κεφαλήν κατανάλωση αλκοόλ από την Ελλάδα και σχεδόν από τις περισσότερες χώρες που γειτνιάζουν με την ΕΕ (εξαιρουμένου του Μαυροβουνίου και του Ηνωμένου Βασιλείου)
- Ανάμεσα στις 10 χώρες που καταναλώνουν περισσότερο αλκοόλ παγκοσμίως, οι 9 ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν, όμως, μεγάλες διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των εθνών καθώς οι κάτοικοι της Γηραιάς Ηπείρου καταναλώνουν περισσότερο αλκοόλ απ’ ό,τι οι άνθρωποι στον υπόλοιπο πλανήτη. Κάθε χρόνο στην Ευρώπη, λοιπόν, κάθε πρόσωπο άνω των 15 ετών καταναλώνει, κατά μέσο όρο, 9,5 λίτρα καθαρού αλκοόλ, κάτι που αντιστοιχεί σε 190 λίτρα μπύρας, ή 80 λίτρα κρασιού ή 24 λίτρα οινοπνευματωδών ποτών (βότκα, ουίσκι, τζιν).
- Εάν επικεντρωθούμε, αποκλειστικά, στα στοιχεία που αφορούν την Κύπρο και σε ό,τι αφορά τη συνολική κατανάλωση, βρίσκεται στη 19η θέση (η Ελλάδα είναι τελευταία στους ΕΕ27) - από τις 27 της Ευρωπαϊκής Ένωσης - μπροστά από Ιταλία, Μάλτα, Κροατία, Σουηδία, Ολλανδία, Δανία, Ελλάδα, Βέλγιο, Εσθονία και Φινλανδία. Σύμφωνα με την έρευνα, η μέση κατανάλωση ενός ενήλικου Κυπρίου ανέρχεται στα 9,6 lt λίτρα καθαρού αλκοόλ ετησίως 0,2 λίτρα κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ.
- Το επίπεδο της κατά κεφαλήν κατανάλωσης αλκοολούχων ποτών στην ΕΕ έχει ως ακολούθως από αύξουσα προς φθίνουσα κατάταξη στην ΕΕ27:

ΠΙΝΑΚΑΣ 20 - ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ 27

A/A	Χώρα	Κατανάλωση κατά κεφαλήν σε Lt
1	Λεττονία	12,1
2	Τσεχία	11,6
3	Λιθουανία	11,4
4	Αυστρία	11,3
5	Βουλγαρία	11,2
6	Ρουμανία	11,0
7	Πολωνία	11,0
8	Λουξεμβούργο	11,0
9	Γερμανία	10,6
10	Εσθονία	10,5
11	Πορτογαλία	10,4
12	Ουγγαρία	10,4
13	Γαλλία	10,4

14	Σλοβακία	9,9
15	Σλοβενία	9,8
16	ΕΕ 27	9,8
17	Δανία	9,7
18	Κροατία	9,6
19	<u>Κύπρος</u>	<u>9,6</u>
20	Ιρλανδία	9,5
21	Βέλγιο	9,2
22	Φινλανδία	8,2
23	Μάλτα	8,1
24	Ισπανία	7,8
25	Ιταλία	7,7
26	Σουηδία	7,5
27	Κάτω Χώρες	7,2
28	Ελλάδα	6,3

Πηγή: Eurostat, 2022 (EHIS 2019).

- Από τα ανωτέρω στοιχεία φαίνεται ότι οι δέκα πρώτες χώρες σε κατά κεφαλήν κατανάλωση, σε αύξουσα προς φθίνουσα κλίμακα στην ΕΕ είναι οι ακόλουθες: Λεττονία, Τσεχία, Λιθουανία, Αυστρία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Πολωνία, Λουξεμβούργο, Γερμανία, Εσθονία. Μεγάλη αντίθεση παρατηρείται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού καμία χώρα δεν έχει κατανάλωση λιγότερη από 5 λίτρα καθαρού αλκοόλ (κατά κεφαλήν).
- Οι χώρες που γειτνιάζουν με την ΕΕ έχουν το ακόλουθο επίπεδο κατανάλωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21 - ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΧΩΡΕΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

A/A	Χώρα	Κατανάλωση κατά κεφαλήν σε lt
1	Μαυροβούνιο	9,9
2	Ηνωμένο Βασίλειο	9,7
3	Ελβετία	8,9
4	Μολδαβία	7,5
5	Σερβία	7,5
6	Νορβηγία	7,4
7	Ισλανδία	7,4
8	Ουκρανία	5,7
9	Αλβανία	4,4
10	Βόρεια Μακεδονία	3,9
11	Τουρκία	1,2

Πηγή: Eurostat, 2022 (EHIS 2019).

- Χώρες με μουσουλμανικό πληθυσμό εμφανίζουν χαμηλότερο επίπεδο κατανάλωσης.

Ειδικότερα, το μέγεθος της κυπριακής αγοράς οίνου, αποτελείται από το ύψος των εγχωρίων πωλήσεων συν τις εισαγωγές. Ακολουθώς, παρατίθεται πίνακας με τη διαχρονική εξέλιξη του μεγέθους της κυπριακής αγοράς οίνου. Σημειώνεται ότι, η CYPSTAT, έχει δημοσιεύσει στοιχεία παραγωγής οίνου, μέχρι το 2021. Παραταύτα, οι εκτιμήσεις είναι, με βάση και την αντίστοιχη πορεία του μεγέθους των εισαγωγών, τα έτη 2022 και 2023, οι οποίες ανήλθαν σε 36.454.740 Ευρώ, το 2022 (αύξηση +23,56%, έναντι του 2021) και σε 37.886.424 Ευρώ το 2023 (αύξηση +32,92% σωρευτικά από το 2021) καθώς και από την εικόνα που διαθέτουμε από παράγοντες της αγοράς, το μέγεθος της κυπριακής αγοράς οίνου ξεπερνά αυτήν τη στιγμή τα 70 εκ. Ευρώ. Ακολουθώς παρατίθεται σχετικό πίνακας, αναφορικά με το μέγεθος της κυπριακής αγοράς οίνου.

○ **ΠΙΝΑΚΑΣ 21 - ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΟΙΝΟΥ 2018-2021**

	2018 €	2019 €	Μεταβολή 2019/18 %	2020 €	Μεταβολή 2020/19%	2021 € %	Μεταβολή 2021/20 %	Μεταβολή 2021/18 %
Παραγωγή οίνου	27.559.000	30.315.000	+10,00%	25.010.000	-17,49%	33.303.000	+33,15%	+20,84%

Εισαγωγές	25.707.528	25.898.097	+ 0,74%	19.884.556	-23,22%	29.501.382	+32,59%	+14,75%
Μέγεθος Αγοράς	53.266.528	56.213.097	- 5,53%	44.894.556	-20,13%	62.804.382	+39,89%	+40,99%

Στοιχεία CYPSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

- Από τα ανωτέρω προκύπτει μία γρηγορότερη αύξηση των εγχωρίων πωλήσεων έναντι των εισαγωγών, ίσως και λόγω τωδιαπαραχών στην εφοδιαστική αλυσίδα αλλά και των Lock down ενώ δείχνει η εγχώρια παραγωγή να καλύπτει λίγο πάνω από το 55% της αγοράς.

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Γ. 2.1. Οι τάσεις αγοραστικής συμπεριφοράς στις διεθνείς αγορές

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του Πανεπιστημίου του Geisenheim⁸ σχετικά με τις προσδοκίες της παγκόσμιας οινοβιομηχανίας, ενώ οι οικονομικές ανησυχίες συνεχίζουν να βαραίνουν σε μεγάλο βαθμό, οι προσδοκίες για το 2024 βελτιώνονται σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από ένα χρόνο. Η παγκόσμια βιομηχανία κρασιού λίγο πιο αισιόδοξη το 2024. Η εναλλακτική συσκευασία είναι ένα από τα διαθέσιμα εργαλεία για την προσέλκυση νεότερων πελατών που όλοι αναγνωρίζουν ως πρωταρχικό στόχο για την εξισορρόπηση της αγοράς.

Όπως παρατηρεί η καθηγήτρια Simone Loose, επικεφαλής του Ινστιτούτου Επιχειρήσεων Οίνου και Ποτών στο Πανεπιστήμιο του Geisenheim, κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που διοργανώθηκε την Τρίτη, 16 Ιανουαρίου 2024 από τον χορηγό της εμπορικής έκθεσης ProWein, μέχρι το τέλος του 2023, περισσότεροι από 2.000 επαγγελματίες από όλο τον κόσμο (εξαγωγείς, εισαγωγείς, έμποροι κρασιών, παραγωγοί, εκπρόσωποι του κλάδου CHR) ερωτήθηκαν σχετικά με τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή ο κλάδος. Συνοψίζοντας, κατέληξαν ότι «η αύξηση του κόστους σε συνδυασμό με τη μείωση της ζήτησης θέτουν σημαντικές οικονομικές προκλήσεις για τη βιομηχανία κρασιού επί του παρόντος, που επιδεινώνονται από την υποκείμενη τάση προς έναν υγιεινό τρόπο ζωής και την αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών».

Αν και η αύξηση του κόστους παραμένει η υπ' αριθμόν ένα πρόκληση για το 73% των ερωτηθέντων, η σημασία του έχει μειωθεί σημαντικά σε σύγκριση με πέρυσι (85%). Το ίδιο ισχύει για τις διαταραχές της εφοδιαστικής αλυσίδας (32% το 2023, έναντι 66% το 2022) και σε μικρότερο βαθμό, όσον αφορά τους διεθνείς εμπορικούς πολέμους, την πολιτική υγείας και την έλλειψη εργατικού δυναμικού. Από την άλλη πλευρά, αντίθετη εξέλιξη σημειώνεται όσον αφορά την οικονομική κρίση (59% το 2023 έναντι 55% το 2022), τη μείωση της κατανάλωσης κρασιού (48% έναντι 30%) και τη χαμηλή κερδοφορία του κλάδου (47% έναντι 38%). Όσον αφορά τις λύσεις για την αντιστάθμιση του αυξανόμενου κόστους και την καταπολέμηση της οικονομικής κρίσης, η συντριπτική πλειοψηφία των εταιρειών (72%) έχει αυξήσει τις τιμές πώλησής τους, ενώ το 64% έχει επίσης επιδιώξει να μειώσει το κόστος τους. Στον κλάδο, επίσης, το 51% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι έχει διαγράψει μη κερδοφόρα προϊόντα, ενώ το 39% των εταιρειών, έχουν τροποποιήσει το χαρτοφυλάκιο προϊόντων τους για να προσαρμοστούν στη ζήτηση της αγοράς, ιδίως προσανατολίζοντάς το περισσότερο προς γκάμα προϊόντων «εισόδου». Τέλος, το 40% από αυτούς αντέδρασε σταματώντας τις επενδύσεις του. Η πτώση της κερδοφορίας που συνδέεται με την κρίση έγινε πιο αισθητή στους παραγωγούς (60%) παρά στους εμπόρους (54%), το ίδιο ισχύει και για την αύξηση του κόστους (94% έναντι 84%). Αυτή η τελευταία τάση θα συνεχιστεί το 2024, εκτιμούν οι εταιρείες που συμμετείχαν στην έρευνα, αλλά με πολύ πιο ήπιο τρόπο. Επιπλέον, συνολικά, ο κλάδος είναι πιο αισιόδοξος για το 2024 από ό,τι για το 2023 - ακόμα και αν παραμείνουμε κάτω από τις προσδοκίες ανάκαμψης του 2022 στο τέλος της πανδημίας - και μεταξύ των βασικών χωρών παραγωγής, η Γαλλία είναι η πιο αισιόδοξη.

Όσον αφορά την κατεύθυνση της ζήτησης, η εικόνα που παρουσιάζεται είναι λιγότερο θετική. Μεταξύ των κυριότερων τάσεων, οι επαγγελματίες αναμένουν πώλωση της ζήτησης στο μέλλον, με περιορισμένα κέρδη στο επίπεδο της γκάμας εισόδου και στα premium τμήματα. Για το 2023, παρατηρούν ότι η βασική γκάμα και η προσφορά premium οίνων έχουν χάσει έδαφος και αναμένουν ότι αυτή η τάση θα ενταθεί το 2024 και το 2025. Συνολικά, το επίπεδο των κρασιών της γκάμας εισόδου έχει ωφεληθεί από την πτώση της αγοραστικής

⁸ Βλ. το αγροτικό δημοσιογραφικό portal : <https://www.agro24.gr/agrotika/proionta/georgia/ampeli/i-pagkosmia-viomihania-krasiy-ligo-pio-aisiodoxi-2024>

δύναμης των καταναλωτών χωρίς άμεση προοπτική οικονομικής βελτίωσης. Αυτός ο προσανατολισμός είναι πιθανό να συνεχιστεί, ιδιαίτερα στη Σκανδιναβία και τις Κάτω Χώρες, σημειώνει η έκθεση.

Τέλος, μια πιο ανησυχητική τάση: η ευρέως παρατηρούμενη πτώση της κατανάλωσης. Οι εξηγήσεις διαφέρουν ανάλογα με την περιοχή: στη Βόρεια Αμερική, στην Αυστρία και στην Ολλανδία, ο προσανατολισμός ευεξίας-ευζωίας θεωρείται ο κύριος παράγοντας, ενώ στην πρώτη περίπτωση, η αλλαγή στις προτιμήσεις των καταναλωτών σχετικά με τα ποτά έρχεται αμέσως μετά. Η Γαλλία αναφέρει, επίσης, αυτή την αλλαγή, σε συνδυασμό με τη μείωση της αγοραστικής δύναμης. Σαφώς, υπογραμμίζει η έκθεση, οι επαγγελματίες σε πολλές χώρες παρατηρούν μια έντονη τάση υπέρ των μη αλκοολούχων ποτών, εξαιτίας δημογραφικών λόγων - λόγω γήρανσης και μετανάστευσης - καθώς και λόγω αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και στην προοπτική οικονομικής ανάκαμψης, υπάρχουν ελάχιστες πιθανότητες να ξαναρχίσουν οι παραδοσιακές καταναλωτικές συνήθειες, εκτιμά η έκθεση. Εξ ου, και η ανάγκη να μειωθούν τα πλεονάσματα (63% των ερωτηθέντων), ενώ το 73% τονίζουν ότι η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση, γεγονός που πρέπει να σχετισθεί με την ανάγκη να προσεγγιστεί ένα νεότερο κοινό (45%). Ενδιαφέρον γεγονός: η πλειονότητα των επαγγελματιών πιστεύει ότι άλλα αλκοολούχα ποτά φτάνουν στους νέους πιο εύκολα από το κρασί και ότι το κρασί πρέπει επομένως να γίνει πιο κατανοητό (62% έναντι 57% το 2022).

Σε αυτά τα πλαίσια, έχουν αρχίσει και εμφανίζονται οιοποποιεία με μονάδες αφαίρεσης του αλκοόλ παράγοντας οίνους χωρίς αλκοόλ ή με χαμηλό αλκοόλ. Άλλωστε, στη Γαλλία υπάρχει το κίνημα του Dry January, «ένα κίνημα που ακολουθείται από το ένα τρίτο των Γάλλων άνω των 18 ετών». Σύμφωνα με σχετική μελέτη που πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία Seeds στην Γαλλία, τον περασμένο Νοέμβριο, σε δείγμα 1000 ατόμων, το 56% των καταναλωτών αλκοόλ δηλώνουν ότι μειώνουν την κατανάλωσή τους ή ότι δεν πίνουν πλέον. Περισσότεροι από ένας στους δύο καταναλωτές δηλώνουν ότι ενδιαφέρονται πολύ για το κρασί χωρίς αλκοόλ. Συνεπώς, είναι θέμα χρόνου στους παραγωγούς να προσφέρουν ποιότητα και να εξηγήσουν, τί είναι αυτά τα κρασιά.

Γ.2.2 Η Αγοραστική συμπεριφορά στην Κύπρο

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις έχουν ιδιαίτερη σημασία, προκειμένου οι ελληνικές οινοποιητικές επιχειρήσεις να προσαρμόσουν τη στρατηγική τους, τόσο στις λιυτές αγορές, όσο και στην σημαντική για τον κλάδο αγορά οίνου αγορά της Κύπρου, δεδομένου, ότι οι τάσεις αυτές, έστω και με κάποια καθυστέρηση χαρακτηρίζουν ένα τμήμα της αγοράς στην Κύπρο (τουριστικό τμήμα αγοράς), καταρχήν.

Ειδικότερα για την κυπριακή αγορά, εκτός από τη στατιστική ανάλυση της οινοβιομηχανίας της Κύπρου, ιδιαίτερης σημασίας παράγοντα για την χάραξη μίας κατάλληλης στρατηγικής μάρκετινγκ αποτελεί η ποσοτική κατανόηση της συμπεριφοράς των καταναλωτών, όταν αγοράζουν ένα μπουκάλι κρασί (0,75 L). Σύμφωνα με σχετικά πρόσφατη έρευνα καταναλωτικής συμπεριφοράς⁹ του 2019, η αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών κρασιού στην Κύπρο, όταν πρόκειται για ένα μπουκάλι κρασί (0,75 L) καταδεικνύει ότι συνήθως οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες (67%) ξοδεύουν, κατά μέσο όρο 5 - 15 Ευρώ, ανά φιάλη (0,75 L), με το 40% από αυτούς να είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν 10 - 15 Ευρώ και οι υπόλοιποι (27%) 5 - 10 Ευρώ. Επίσης, (19%) των συμμετεχόντων ξοδεύουν συνήθως 15 - 20 Ευρώ, ανά φιάλη (0,75 L), τα οποία, εάν συνδυαστούν με τα προηγούμενα αποτελέσματα (47%) των συμμετεχόντων είναι πρόθυμοι να ξοδέψουν μεταξύ 10 Ευρώ και 20 Ευρώ ανά φιάλη (0,75 L). Το υπόλοιπο (14%), συνήθως, ξοδεύει, είτε περισσότερα από 20 Ευρώ (8%), είτε λιγότερο από 5 Ευρώ (6%). Συνολικά, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες είναι πρόθυμοι να πληρώσουν, κατά μέσο όρο, 15 Ευρώ, ανά φιάλη, κάτι που μπορεί να είναι χρήσιμο για τους εξαγωγείς, αναφορικά με τον υπολογισμό του κόστους παραγωγής και τον καθορισμό των τιμών για σκοπούς μεταπώλησης καθώς και για τον καθορισμό τιμών, ανάλογα με τον τοπικό ανταγωνισμό.

Αναφορικά με το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό που ωθεί τους καταναλωτές να αγοράσουν ένα μπουκάλι

⁹ Η εν λόγω έρευνα καταναλωτικής συμπεριφοράς μπορεί να ανευρεθεί στον υπερσύνδεσμο:

https://www.researchgate.net/publication/334198782_Cyprus's_Wine_Market_Influencing_Factors_of_Consumer_Behaviour_as_Part_of_Destination_Market
ng

κρασί (0,75 L), συνολικά, περίπου το 1/3 των συμμετεχόντων (31%) πιστεύει ότι η τιμή είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά που τους επηρεάζει να κάνουν την αγορά και ακολουθούν η χώρα προέλευσης (21%) και η οπτική εικόνα της φιάλης (19%). Το υπόλοιπο (30%) μοιράζεται εξίσου στην επωνυμία (15%) και στην ποικιλία σταφυλιών (15%). Το σχήμα θα μπορούσε να είναι χρήσιμο στους Ελλαδίτες εξαγωγείς, όταν πρόκειται να δημιουργήσουν μια στρατηγική μάρκετινγκ για το οινοποιείο τους ή να ενισχύσουν μια υπάρχουσα. Αναγνωρίζοντας τις ανάγκες των καταναλωτών, οι εξαγωγείς μας θα μπορούσαν να προσαρμόσουν τις απαραίτητες αλλαγές σχετικά με τη λειτουργία και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων τους, προκειμένου να καλύψουν και τις ανάγκες της εδώ αγοράς.

Επιπρόσθετα, αναφορικά με την πιο αποτελεσματική διαφημιστική τεχνική που τους επηρεάζει να αγοράσουν ένα μπουκάλι κρασί (0,75 L) η διάδοση φήμης ενός οίνου «από στόμα σε στόμα» είναι μια από τις πιο αποτελεσματικές τεχνικές τους για τον επηρεασμό της απόφασης των καταναλωτών, με το (31%) να το υποστηρίζουν ενώ αποτελεσματική τεχνική σε επιρροή αποτελεί και η μείωση των τιμών και των ειδικών προσφορών (22%), ακολουθούμενη από την περιέργεια (20%) του κάθε ατόμου. Η σύσταση του πωλητή έρχεται τέταρτη με (16%) και, τελικά, ακολουθεί η δοκιμή και οι σημειώσεις εμφάνισης στο ράφι με (12%). Η γενικότερη τάση, πάντως, είναι να αρχίζουν να λαμβάνονται περιοριστικά μέτρα στην κατανάλωση του αλκοόλ, όπως επισημανθηκε και νωρίτερα, συνεπώς, μέρος της διαφημιστικής στρατηγικής των ελληνικών οίνων μπορεί να αποτελέσει, τόσο η ανάδειξη του οφέλους στην υγεία της μέτριας κατανάλωσης οίνου, όσο και το πολιτιστικό branding του προϊόντος.

Αναφορικά με τη διαδικτυακή αλληλεπίδραση των καταναλωτών, αυτή κατηγοριοποιείται σε δύο επίπεδα: πρώτον, αν αγόρασαν κρασί από ηλεκτρονικό κατάστημα και δεύτερον, αν είναι πρόθυμοι να αγοράσουν κρασί από ηλεκτρονικό κατάστημα. Τα συμπεράσματα δείχνουν ότι μόνο το 12% αγόρασε κρασί διαδικτυακά και ότι ένα ποσοστό 32% είναι πρόθυμο να αγοράσει κρασί από ηλεκτρονικό κατάστημα. Σε γενικές γραμμές οι Έλληνες εξαγωγείς είναι χρήσιμο να ενσωματώσουν στην μακροπρόθεσμη στρατηγική προώθησης των πωλήσεών τους τις διαδικτυακές πωλήσεις καθώς οι νέες τεχνολογίες ανοίγουν νέες ευκαιρίες για τους οινοποιούς και τους ενδιάμεσους μεταπωλητές, προκειμένου να ενισχύσουν τη σχέση τους με τον καταναλωτή και να εμπλουτίσουν το εμπορικό σήμα τους χρησιμοποιώντας νέα εργαλεία όπως η αξιοπιστία και η μέθοδος παράδοσης του κρασιού. Από την άλλη πλευρά, τα κοινωνικά δίκτυα μπορούν να διαδραματίσουν έναν εναλλακτικό ρόλο στην αγορά του κρασιού, καθώς οι καταναλωτές μπορούν, να αξιολογούν το κρασί, να βλέπουν κριτικές προϊόντων και να ανταλλάσσουν απόψεις.

Πάντως, το ύψος των διαδικτυακών πωλήσεων είναι συγκριτικά χαμηλό, διότι η δοκιμή κρασιού είναι μια σημαντική διαδικασία, κατά την επιλογή του, και δεν πρέπει να αγνοηθεί από τη διαδικασία προώθησης του κρασιού (η γεύση του κρασιού είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των καταναλωτών, μια εμπειρία που σαφώς δεν μπορεί να εντοπιστεί, μέσω μιας διαδικτυακής πηγής). Βεβαίως, υπάρχει μία δυναμική που μπορεί να αναπτυχθεί σε διαδικτυακό κατάστημα, αλλά με τη σωστή εκμετάλλευση και λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση του καταναλωτή διαδικασία, όταν πρόκειται για την επιλογή μίας φιάλης κρασιού.

Συνεπώς, αναδεικνύεται, κατ'αυτόν τον τρόπο, το προφίλ των καταναλωτών κρασιού της Κύπρου, η πιο προτιμώμενη χώρα προέλευσής τους, η συνηθέστερη τοποθεσία αγοράς του, η μέση τιμή αγοράς και τα άυλα χαρακτηριστικά που επηρέασαν την αγορά τους. Τέλος, οι διαδικτυακές πωλήσεις καθώς και οι πεποιθήσεις των καταναλωτών μετά την κατανάλωση, αποτελούν χρήσιμα στοιχεία, διότι συνδέονται, άρρηκτα, με το θέμα της προώθησης του κρασιού το οποίο θα εξεταστεί στο τέλος της παρούσης έρευνας αγοράς.

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1. Ανάλυση εξαγωγών - εισαγωγών

Δ.1.1 Ανάλυση Εξαγωγών

Ακολούθως, παρατίθενται οι πίνακας με τις κυριότερες αγορές των κυπριακών οίνων στο εξωτερικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22 - ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΩΝ CN 2204

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ΚΟΣΜΟΣ	1.750.853	1.287.958	1.266.267	2.485.363	2.198.903	1.107.005	1.697.938	2.292.667
1. Ισραήλ	529	12	6.910	18.208	0	200	76.800	954.969
2. Ηνωμένο Βασίλειο	411.204	208.941	167.083	170.568	136.729	103.911	217.170	195.592
3. Ηνωμένες Πολιτείες	125.269	67.672	149.802	114.890	230.655	53.106	240.287	182.839
4. Τυνησία	0	0	0	0	66.812	78.810	24.940	169.390
5. Κίνα	357.785	210.245	292.288	1.222.792	552.828	253.468	117.519	143.510
6. Κένυα	173.418	147.360	147.360	354.240	448.896	112.592	292.318	92.036
7. Λετονία	0	0	0	0	0	0	0	73.257
8. Εσθονία	157.165	103.118	55.601	140.836	57.644	82.481	98.741	72.630
9. Λίβανος	13.102	8.278	12.551	3.699	16.168	12.435	25.340	70.011
10. Ελβετία	35.601	33.567	40.470	50.763	39.830	48.166	43.224	64.886
11. Αλγερία	0	0	0	0	246.977	131.721	245.838	64.248
12. Αυστραλία	66.518	110.896	64.074	112.894	100.557	99.739	92.779	37.814
13. Καταστήματα και προμήθειες (τρίτες χώρες)	1.152	6.142	2.984	3.053	48.016	3.212	48.681	27.608
14. Ελλάδα	64.006	56.178	59.786	65.781	38.758	27.699	28.783	23.742
15. Poland	43.073	54.736	45.524	37.208	12.780	3.600	9.381	22.757
16. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0	0	0	0	115	831	0	16.126
17. Ιορδανία	0	52	0	0	80	0	5.730	15.546
18. Καναδάς	0	9.745	0	9.140	0	5.952	6.738	13.391
19. Γαλλία	3.696	15.724	47.167	17.172	2.304	53.669	2.304	11.969
20. Γερμανία	104.934	37.929	34.368	37.802	20.822	14.038	9.601	11.034
21. Φινλανδία	32.718	56.379	72.116	1.891	121.293	0	68.224	10.752
22. Σουηδία	55.440	36.960	15.536	347	8.303	3.696	3.696	9.406
23. Ιαπωνία	0	15.200	0	20.769	92	0	318	6.176
24. Καταστήματα και προμήθειες (Ενδοκοινοτικό εμπόριο)	57.946	21.378	18.940	7.582	13.251	1.771	1.347	2.978

Γενική διαπίστωση είναι πώς οι εξαγωγές κυπριακού κρασιού κινούνται σε χαμηλά επίπεδα, αφού απορροφούν πολύ μικρό ποσοστό-μόλις το 5% της κυπριακής παραγωγής, οπότε ανακάμπτει ο κλάδος HORECA. Ωστόσο, παρουσιάζουν σταθερά αύξηση κάθε χρόνο, ιδίως μετά το 2020. Ενδεικτικά, το 2022, η αξία των εξαγωγών παρουσίασε αύξηση πέραν του 40%. Συγκεκριμένα, το 2021 η αξία των εξαγωγών ήταν κυπριακού κρασιού ήταν 1.697.938 Ευρώ, ενώ το 2022 ανήλθε σε 2.292.667 Ευρώ. Οι εξαγωγές ποιοτικού κρασιού θεωρούνται ακόμα μικρότερες δεδομένου του ανταγωνισμού σε αυτό το επίπεδο, ενώ, βεβαίως το επίπεδο εξαγωγών πάντα συνδυάζεται με τον όγκο και την ποιότητα της παραγωγής. Όσο αφορά την εγχώρια αγορά, υπολογίζεται ότι το κυπριακό κρασί καλύπτει γύρω στο 40% - 50% της κατανάλωσης, ενώ το υπόλοιπο 50-60% καλύπτεται από εισαγόμενο κρασί, στοιχείο που δείχνει τις ευκαιρίες περαιτέρω διείσδυσης των ελληνικών οίνων.

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει μία εντυπωσιακή άνοδος της αγοράς του Ισραήλ, το οποίο καταλαμβάνει την πρώτη θέση, το 2022 και το 41,65% του συνόλου των κυπριακών εξαγωγών οίνου εξέλιξη που αναδεικνύει και τις δυνατότητες αξιοποίησης των τριμερών συνεργασιών Ελλάδος - Κύπρου - Ισραήλ, σε οικονομικό επίπεδο, καθώς και τη δυναμική του τουρισμού που καθιστά γνωστά και οικεία σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού άλλων χωρών τρόφιμα και ποτά της χώρας που επισκέπτονται. Η σημασία της ανάδειξης του Ισραήλ σε κορυφαίο προορισμό των κυπριακών εξαγωγών οίνου αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία, εάν λάβει κανείς υπόψη το γεγονός, των ιδιοτεροτήτων της (πιστοποίηση kosher, προστατευτισμός στην αγορά, ύπαρξη τοπικών αμπελοκαλλιεργειών).

Δ.1.2. Ανάλυση εισαγωγών

Αντίστοιχα ακολουθεί πίνακας με διαχρονικά στοιχεία συνολικών εισαγωγών οίνου στην Κύπρο, για το 2022 καθώς και για την περίοδο 2015 – 2023, ανά χώρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23 - ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΤΟ 2022

προϊόν	220410: κρασια αφρωδη	% συνολο εισαγωγων χωρας προελευσης	220421: οινος απο φρεσκα σταφυλια	% επι του συνολο εισαγωγων χωρας προελευσης	220422: οίνος από φρέσκα σταφύλια, συμπεριλαμβανομένων ακρασιά και γλεύκος σταφυλιών του οποίου η ζύμωση έχει διακοπεί με αλκοόλη	% επι του συνολο εισαγωγων χωρας προελευσης	220429: grape wines nes, ind fort & grape must, unzyme ned by add al, in ctr> 21	% επι του συνολο εισαγωγων χωρας προελευσης	220430: μουστος σταφυλιου, μη ζυμωμενο, εκτος απο αυτο της κληρωσης αρ. 20.09	% επι του συνολο εισαγωγων χωρας προελευσης	συνολο	% επι του συνολο των εισαγωγων κυπρου
Συνεργάτης \ Δείκτες	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%	Αξία (€)	%
ΚΟΣΜΟΣ	11.228.613	30,96%	23.794.148	65,27%	274.514	0,75%	787.139	2,15%	370.326	1,01%	36.454.740	100,00%
1 Ιταλία	5.107.753	48,89%	5.326.567	50,98%	752	0,00%	11.114	0,10%	734	0,00%	10.446.920	28,65%
2 Γαλλία	4.155.331	46,67%	4.732.349	53,15%	8.474	0,09%	7.128	0,08%	0	0,00%	8.903.282	24,42%
3 Ελλάδα	250.118	2,86%	7.669.915	87,78%	113.982	1,30%	698.328	7,99%	0	0,00%	8.732.343	23,95%
4 Ισπανία	318.146	19,83%	893.177	55,67%	11.988	0,74%	11.717	0,73%	369.318	23,01%	1.604.346	4,40%
5 Γερμανία	200.469	14,67%	1.027.097	75,21%	136.390	9,98%	1.642	0,12%	0	0,00%	1.365.598	4,34%
6 Ολλανδία	677.429	60,01%	451.066	39,96%	0	0,00%	211	0,00%	0	0,00%	1.128.706	3,09%
7 Χιλή	4.437	0,50%	877.881	99,49%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	882.318	2,42%
8 Πορτογαλία	19.197	2,71%	688.684	97,28%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	707.881	1,94%
9 Ηνωμένο Βασίλειο	92.398	19,89%	341.620	73,54%	8	0,00%	30.441	7,41%	40	0,00%	464.507	1,27%

10	Βέλγιο	255.703	58,23%	183.407	41,76%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	439.110	1,20%
11	Δανία	73.310	23,78%	234.915	76,21%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	308.225	0,64%
12	Αργεντινή	0	0,00%	216.037	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	216.037	0,59%
13	Νότια Αφρική	4.029	2,04%	182.282	92,49%	597	0,30%	10.054	5,10%	120	0,00%	197.082	0,54%
14	Αυστραλία	81	0,00%	171.037	99,55%	0	0,00%	602	0,00%	83	0,00%	171.803	0,47%
15	Νέα Ζηλανδία	0	0,00%	140.022	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	140.022	0,38%
16	Ηνωμένες Πολιτείες	41	0,00%	103.022	96,02%	2.144	0,00%	2.077	1,93%	0	0,00%	107.284	0,29%
17	Ρουμανία	22.697	21,73%	81.711	78,26%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	104.408	0,28%
18	Ισραήλ	24.254	23,58%	70.117	68,18%	0	0,00%	8.429	8,19%	31	0,00%	102.831	0,28%
19	Σουηδία	0	0,00%	91.448	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	91.448	0,25%
20	Γεωργία	369	0,53%	69.947	99,47%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	70.316	0,19%
21	Βουλγαρία	1.225	2,49%	47.709	97,14%	179	0,37%	0	0,00%	0	0,00%	49.113	0,13%
22	Ελβετία	1.090	2,35%	44.944	97,02%	0	0,00%	287	0,00%	0	0,00%	46.321	0,12%
23	Χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται (τρίτες χώρες).	2.273	5,19%	37.183	84,97%	0	0,00%	4.301	9,82%	0	9,8%	43.757	0,12%
24	Αυστρία	33	0,11%	31.735	99,89%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	31.768	0,09%
25	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0	0,00%	25.647	98,00%	0	0,00%	523	0,00%	0	0,00%	26.170	0,07%
26	Μολδαβία	17.853	79,72%	4.283	19,12%	0	0,00%	258	0,00%	0	0,00%	22.394	0,06%
27	Λίβανος	0	0,00%	19.226	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	19.226	0,05%
28	Λετονία	0	0,00%	8.410	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	8.410	0,02%
29	Αρμενία	326	4,10%	7.780	95,90%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	8.106	0,02%
30	Πολωνία	0	0,00%	4.471	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	4.471	0,01%
31	Ουγγαρία	0	0,00%	4.405	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	4.405	0,01%
32	Λουξεμβούργο	0	0,00%	3.040	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	3.040	0,01%
33	Σλοβακία	0	0,00%	2.520	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	2.520	-
34	Νιγηρία	0	0,00%	190	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	190	-
35	Μπαχρέν	51		128	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	179	-
36	Ιαπωνία	0	0,00%	116	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	116	-
37	Κίνα	0	0,00%	60	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	60	-
38	Καναδάς	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	27	0,00%	0	0,00%	27	-
39	Αλγερία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
40	Ε.Εσθονία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
41	Φινλανδία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-

42	Ιορδανία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
43	Ιταλία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
44	(Ενδοκοινωνικό ό εμπόριο)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
45	Καταστήματα και προμηθευτές (τρίτες χώρες)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-
46	Τυνησία	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	-

Από τα ανωτέρω, προκύπτει ότι:

- η Ιταλία, η Γαλλία και Ελλάδα καλύπτουν το 77,69% των εισαγωγών ενώ οι δέκα πρώτοι προμηθευτές το 94,33% των εισαγωγών οίνου.
- Η Ελλάδα διατηρούσε τη 1^η θέση του κορυφαίου προμηθευτή, το 2020, οπότε υποχώρησε στη δεύτερη θέση και πλέον, το 2023, βρίσκεται με μικρή διαφορά στην τρίτη θέση μετά τη Γαλλία.
- Οι συνολικές εισαγωγές οίνου αυξήθηκαν από 20.749.970 Ευρώ, το 2015, σε 37.885.424 Ευρώ το 2023 εμφανίζοντας αύξηση +82,58%. Το μερίδιο της Ελλάδας το 2015, από 23,71% ανήλθε σε 23,21%, το 2023 παραμένοντας, ουσιαστικά αμετάβλητο, την ίδια περίοδο οι βασικοί ανταγωνιστές της Ιταλία και Γαλλία βελτίωσαν σημαντικά το μερίδιο τους εμφανίζοντας μεγαλύτερη αύξηση από αυτήν του συνόλου των εισαγωγών.
- Το 2022, έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία δείχνει ότι στην βελτίωση των εξαγωγικών επιδόσεων της Γαλλίας και της Ιταλίας ασκεί σημαντική επίδραση ο κωδικός **220410**: αφρώδεις οίνοι, στον οποίο η χώρα μας έχει μικρή παραγωγή και παρουσία, αφορά μόλις το 2,86% των εξαγωγών οίνου της Ελλάδας στην Κύπρο.
- Αντιθέτως, ο κωδικός **220421** οίνος από φρέσκα σταφύλια αντιπροσωπεύει την κύρια κατηγορία ε/εξαγωγών οίνου στην κυπριακή αγορά, με ποσοστό 87,78% του συνόλου των ε/εξαγωγών ενώ στην ίδια κατηγορία η χώρα μας διατηρεί την πρώτη θέση στην αγορά με 7.669.915 Ευρώ έναντι 5.326.567 Ευρώ της Ιταλίας και 4.732.349 Ευρώ της Γαλλίας.

Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με στοιχεία εισαγωγών ανά χώρα των εισαγωγών οίνου για την περίοδο 2015-2023.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24 - ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ 2015-2023 ΑΝΑ ΧΩΡΑ

Ετος	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	% Μεταβολή 23/22	%
Συνεργάτης \ Δείκτης	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Αξία(€)	Ποσοστό
ΚΟΣΜΟΣ	20.749.970	21.556.788	23.749.338	25.707.528	25.898.097	19.884.556	29.501.382	36.454.740	37.886.424	+ 3,92%	100,00%
1 Ιταλία	4.464.205	4.814.783	5.432.542	5.299.537	5.391.413	4.221.891	8.362.479	10.446.920	11.815.386	+13,09%	31,18%
2 Γαλλία	4.352.865	4.188.705	5.003.778	5.463.775	6.080.162	4.173.190	6.411.813	8.903.282	8.825.992	-0,86%	23,29%
3 Ελλάδα	4.920.128	5.698.829	5.840.970	6.365.658	6.646.708	5.359.878	7.251.981	8.732.343	8.796.735	-0,73%	23,21%
4 Γερμανία	1.531.525	984.351	1.370.181	1.349.583	1.853.283	1.254.747	1.508.412	1.365.598	1.791.541	+31,19%	4,72%
5 Ολλανδία	381.439	778.864	763.630	753.756	746.834	547.436	984.882	1.128.706	1.250.044	+10,75%	3,29%

6	Ισπανία	1.238.977	1.291.647	1.380.030	1.018.772	864.986	801.106	1.176.811	1.604.346	1.119.862	+30,19%	2,95%
7	Πορτογαλία	579.302	558.513	696.892	511.989	552.706	590.880	664.271	707.881	620.680	-12,31%	1,63%
8	Χιλή	612.791	696.416	693.734	746.214	612.991	543.842	551.943	882.318	617.474	-30,01%	1,62%
9	Ηνωμένο Βασίλειο	1.148.397	861.723	967.967	1.956.463	1.298.820	579.834	617.801	464.507	488.928	+5,25%	1,29%
10	Δομίνικα	0	0	0	0	0	228.382	228.645	308.225	433.374	+40,60%	1,14%
11	Βέλγιο	485.660	459.774	395.990	797.163	571.323	598.964	651.207	439.110	402.501	-8,33%	1,06%
12	Νότια Αφρική	234.028	267.803	249.583	314.086	219.245	131.506	189.774	197.082	260.910	+32,38%	0,68%
13	Χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται (τρίτες χώρες).	37.118	34.734	40.928	59.414	38.503	80.196	25.680	43.757	202.923	+363,74%	0,53%
14	Ισραήλ	87.290	8.035	0	19.919	6.561	30.132	35.663	102.831	199.019	+93,53%	0,52%
15	Αυστραλία	9.912	50.209	92.604	116.825	289.971	189.021	37.589	171.803	137.279	-20,09%	0,36%
16	Αργεντινή	47.385	99.270	95.295	136.326	82.851	120.664	205.947	216.037	136.927	-36,61%	0,36%
17	Βουλγαρία	90.588	137.000	71.094	64.309	56.991	53.332	44.863	49.113	117.046	+138,31%	0,30%
18	Ηνωμένες Πολιτείες	9.868	53.491	76.508	53.795	62.452	61.239	136.738	107.284	110.751	+3,23%	0,29%
19	Σουηδία	169.311	197.838	208.546	196.492	165.985	3.001	22.626	91.448	106.267	+16,20%	0,28%
20	Νέα Ζηλανδία	0	52.643	28.625	61.002	63.329	62.431	81.307	140.022	93.874	-32,95%	0,20%
21	Γεωργία	22.694	44.742	22.818	77.381	40.004	35.735	19.687	70.316	78.959	+12,29%	0,20%
22	Ρουμανία	181.623	196.048	178.168	178.266	118.931	98.309	126.024	104.408	61.125	41,45%	0,16%
23	Αυστρία	35.460	24.111	37.270	42.755	36.592	15.857	32.443	31.768	38.521	+21,25%	0,10%
24	Χονγκ Κονγκ	0	0	0	0	0	655	0	0	32.773	+100,00%	0,08%
25	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	0	0	0	0	3.574	0	2.806	26.170	31.662	20,98%	0,08%
26	Κίνα	0	405	0	0	397	22.853	608	60	21.809	+36,248,33%	0,05%
27	Μολδαβία	19.753	382	0	52	16.222	1.083	22.675	22.394	21.239	-5,15%	0,05%
28	Παρθένες Νήσοι (Βρετανική)	0	0	0	0	0	0	0	0	20.019	+100,00%	0,05%
29	Λίβανος	7.758	9.583	13.747	10.188	6.361	4.840	7.454	19.226	11.894	-38,13%	0,03%
30	Ουγγαρία	2.489	2.870	4.549	3.539	4.131	2.811	3.056	4.405	11.664	164,79%	0,03%
31	Βόρεια Μακεδονία	2.026	91	0	0	186	0	0	0	6.523	+100,00%	0,01%
32	Λιθουανία	0	0	0	0	0	0	0	0	6.200	+100,00%	0,01%
33	Λετονία	1.092	0	14.138	55.248	27.043	41.577	20.726	8.410	5.035	-40,13%	0,01%
34	Σερβία	0	296	0	0	0	0	2.113	0	3.803	+100,00%	0,01%
35	Λουξεμβούργο	3.711	11.042	30.442	0	21.900	4.655	2.375	3.040	2.375	+21,87%	-
36	Τσεχία	0	0	0	0	0	0	9.154	0	1.798	+100,00%	-
37	Ελβετία	1.549	10.415	19.795	39.800	7.753	23.813	36.219	46.321	1.365	-97,05%	-
38	Ρωσία	0	106	0	868	2.000	0	0	0	1.023	+100,00%	-
39	Καναδάς	0	0	0	0	3.146	570	0	27	893	+3,207,40%	-
40	Βραζιλία	0	0	0	0	0	0	0	0	202	+100,00%	-
41	Ισπανία	0	0	0	0	1.817	0	123	116	29	-75%	-
42	Αντίγκουα και Μπαρμπούντα	595	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
43	Αλβανία	0	0	800	0	0	0	0	0	0	-	-
44	Αρμενία	0	0	0	0	0	0	0	8.106	0	-	-
45	Μπαχρέιν	0	0	0	0	0	0	0	179	0	-	-
46	Αίγυπτος	26.163	0	0	76	0	0	0	0	0	-	-
47	Κροατία	0	0	1.746	0	0	0	0	0	0	-	-
48	Ιρλανδία	28.778	0	0	13.669	0	0	0	0	0	-	-
49	Μαυροβούνιο	0	0	0	0	0	14	0	0	0	-	-
50	Μάλτα	0	7.380	0	0	0	0	0	0	0	-	-

51	Μεξικό	0	0	0	0	0	0	32	0	0	-	-
52	Νιγηρία	0	0	0	0	0	0	1.398	190	0	-	-
53	Νορβηγία	1.360	0	670	608	0	0	0	0	0	-	-
54	Πολωνία	0	0	0	0	0	0	0	4.471	0	-	-
55	Σλοβακία	0	0	0	0	0	0	0	2.520	0	-	-
56	Ουκρανία	14.130	14.689	16.294	0	2.926	112	24.062	0	0	-	-

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι κυριότεροι ανταγωνιστές της χώρας μας στην κυπριακή αγορά οίνου είναι οι ακόλουθοι: Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία, Χιλή, Ηνωμένο Βασίλειο, Δανία και Βέλγιο (σοβαρή εξαγωγική παρουσία χωρών εκτός της ΕΕ27 έχουν μόνο η Χιλή και το Ηνωμένο Βασίλειο). Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με τη διαχρονική εξέλιξη των εισαγωγών οίνου της Κύπρου από την Ελλάδα για την περίοδο 2015-2023, ανά κατηγορία κωδικού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25 - ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΚΥΠΡΟΥ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ 2015-2022

Προϊόν	220410:κρασιά σταφυλιου, αφρωδη	220421: οινος απο φρεσκα σταφυλια, συμπτ. εμπλουτισμενα κρασια και γλευκος σταφυλιων, μη ζυμωμενο με προσθηκη alc σε ctnr =< 2l	220422: οινος απο φρεσκα σταφυλια, συμπτ. εμπλουτισμενα κρασια και γλευκος σταφυλιων του οποιου η ζυμωση εχει διακοπει με την προσθηκη αλκοολης, σε δοχεια των > 2l αλλα <= 10l (εκτος απο τον αφρωδες κρασι)	220429: οινος απο φρεσκα σταφυλια, συμπτ. εμπλουτισμενα κρασια και γλευκος σταφυλιων, μη ζυμωμενο με προσθηκη alc, in ctnr > 2l	220430:μουστος σταφυλιου, αζυμωμενο, εκτος απο αυτο της κληρωσης αρ. 20.09	Συνολο
Έτος \ Δείκτες	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)
2015	67.618	4.649.491	0	203.019	0	4.920.128
2016	71.441	5.036.889	0	590.499	0	5.698.829
2017	77.312	4.940.751	6.667	816.240	0	5.840.970
2018	111.068	5.501.882	27.406	721.292	4.010	6.365.658
2019	115.638	5.754.087	71.896	705.082	5	6.646.708
2020	75.317	5.053.487	60.415	170.659	0	5.359.878
2021	150.684	6.705.290	101.090	294.917	0	7.251.981
2022	250.118	7.669.915	113.982	698.328	0	8.732.343
2023	-	-	-	-	-	8.796.735

Στοιχεία CYPSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Λευκωσίας

Δ.1.3 Οι εξαγωγικές δυνατότητες και τα χαρακτηριστικά του οινοποιητικού κλάδου στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνών Stochasis (<https://www.stochasis.com/>), στον κλάδο οίνου στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται περίπου **1.600 οινοποιεία**, τα οποία διακρίνονται σε:

- **Μεγάλα:** Ολιγάριθμες οινοποιητικές μονάδες με πλήρως αυτοματοποιημένα συστήματα σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας και δυνατότητα παραγωγής **μεγαλύτερη από 100.000 hl ετησίως**.
- **Μεσαία:** Μονάδες με δυνατότητα παραγωγής **από 30.000 έως 100.000 hl ετησίως**.
- **Μικρά:** Οικογενειακές, συνήθως, επιχειρήσεις με περιορισμένη παραγωγική δυνατότητα (**μικρότερη από 30.000 hl**) και ιδιόκτητους αμπελώνες.
- **Συνεταιρισμούς:** Παράγουν και διακινούν κρασί, ως επί το πλείστον σε τοπικό επίπεδο.

Από αυτά, όμως, μερικές δεκάδες επιχειρήσεις μόνο μπορούν να χαρακτηριστούν εδραιωμένες και με καλή

φήμη και με σοβαρές εξαγωγικές δυνατότητες. Σύμφωνα με κλαδικές έρευνες όμως, υπάρχει η δυνατότητα αύξησης των εξαγωγών σε υφιστάμενες αγορές, αλλά και διεύρυνση σε καινούριες. Υπάρχουν ακόμα πολλά περιθώρια ανάπτυξης οινοτουρισμού και του γαστρονομικού τουρισμού *οι τουριστικές ροές από Κύπρο το 2023 δείχνουν ότι αγγίζουν το 1 εκατομμύριο αφίξεις.

Σημειώνεται ότι, το 2022, το 14,1% των παραγόμενων οίνων σε ποσότητες διοχετεύτηκε σε εξαγωγές, υπερβαίνοντας το 2017, που ήταν η χρονιά με τις μεγαλύτερες ποσότητες εξαγωγών της δεκαετίας 2013-2022, με ποσοστό **13,6%** στοιχείο που δείχνει τη στροφή προς τις εξαγωγές που σταδιακά υλοποιούν οι ελληνικές οινοποιητικές επιχειρήσεις. Επιπρόσθετα, πρέπει να επισημάνουμε ότι η Ελλάδα έχει το 26% των οίνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι αναγνωρισμένα ως Προϊόντα Γεωγραφικής Ενδειξης (ΠΓΕ). Κατατάσσεται, έτσι, στη δεύτερη θέση ανάμεσα στις ευρωπαϊκές οινοπαραγωγές χώρες. Αντίστοιχα, το μερίδιο της Ελλάδας στους ΠΟΠ οίνους φτάνει μόλις το 3% των αναγνωρισμένων κρασιών της Ε.Ε. και κατατάσσεται στην έκτη θέση στην ΕΕ. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες ανάπτυξης, αναφορικά με την προώθηση και εκμετάλλευση των κατοχυρωμένων κρασιών που αναγνωρίζονται στην Ευρωπαϊκή αγορά ως οίνοι ποιότητας.

Σε κυρίαρχο παίκτη της αγοράς κρασιού στην Ελλάδα, έχει αναδειχθεί, πλέον, η **Οινοποιία-Ποτοποιία Αιγίου Cavino**, η οποία κατάφερε τα τελευταία τρία χρόνια να ξεπεράσει τους μέχρι πρότινος κολοσσούς του κλάδου, που ήταν η Τσάνταλης και τα Ελληνικά Κελλάρια Οίνων - Κουρτάκης. Η συνολική αποτιμώμενη εμπορική αξία 42 οινοποιείων, με δημοσιευμένα οικονομικά στοιχεία για κάθε χρήση της περιόδου 2017-2022, διαμορφώθηκε σε 307,5 εκ. Ευρώ το 2022, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής +16,8% τη χρονική περίοδο 2019-2022. Η Cavino, το 2022, εκτόξευσε τον κύκλο εργασιών της στα 30,83 εκ. Ευρώ, από 25,95 εκ. Ευρώ το 2021. Την ίδια στιγμή ο Τσάνταλης δεν δημοσίευσε ισολογισμό για τη χρήση του 2022 ενώ έχει διακόψει τη λειτουργία του και το 2021 είχε κύκλο εργασιών 24,26 εκ. Ευρώ, και τα Ελληνικά Κελλάρια Οίνων - Κουρτάκης είχαν κύκλο εργασιών 23,93 εκ. Ευρώ, από 24,62 εκ. Ευρώ. Ακολούθως, παρατίθεται πίνακας με τους κύκλους εργασιών των ελληνικών οινοποιείων¹⁰

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι αναμένονται, το τελευταίο διάστημα, ριζικές αλλαγές, τόσο στην αγορά του κρασιού στην Ελλάδα, όσο και στις εξαγωγικές επιδόσεις του κλάδου, καθώς κραταιές οινοποιητικές δυνάμεις του παρελθόντος αφήνουν τη θέση τους σε νέες δυνάμεις της αγοράς αλλά και σε μεσαίους ανερχόμενους δυναμικά παίκτες. Φέτος, είναι η πρώτη χρονιά, χωρίς την οινοποιία «Τσάνταλη», η οποία ουσιαστικά έχει σταματήσει την παραγωγική της δραστηριότητα και, πλέον, βρίσκεται, εκτός αγοράς, εξαντλώντας τα τελευταία της αποθέματα σε δίκτυα διανομής και καταστήματα λιανικής. Πηγές της αγοράς αναφέρουν ότι το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα να βγαίνει κερδισμένος ο ανταγωνισμός, χωρίς, ωστόσο, να αυξάνεται η συνολική πίτα των πωλήσεων για την ελληνική αγορά οίνου. Οι τράπεζες είναι εκείνες που κρατούν στα χέρια τους την τύχη της ιστορικής οινοποιίας Τσάνταλη, καθώς έχει καταθέσει δεσμευτική προσφορά η **Ελληνικά Οινοποιεία Α.Ε.** εταιρεία συμφερόντων των Ελληνοσουηδών επιχειρηματιών Ηλία και Θωμά Γεωργιάδη - βασικών μετόχων της Premia Properties - και του Γιάννη Αντετοκούμπο, ο οποίος έχει αποκτήσει το 10%.

Το βασικό στοιχείο αυτή τη στιγμή που καθορίζει την τύχη του «Τσάνταλη» και, εμμέσως, την πορεία και των ελληνικών εξαγωγών οίνου, στην επόμενη μέρα, είναι ότι έχει διακόψει την παραγωγή του και δεν έχει παρουσία στην αγορά. Αυτό σημαίνει στην πράξη ότι η αξία και το εμπορικό του σήμα, όσο δεν βρίσκεται λύση, προκειμένου να πουληθεί η επιχείρηση, σαξιώνονται διαρκώς. Δεδομένου, ότι βρίσκεται σε εκκρεμότητα η μεταβίβαση των δανειακών υποχρεώσεων της Τσάνταλης στο fund της Waterwheel Capital, η δραστηριότητα του οποίου επικεντρώνεται σε τοποθετήσεις σε ελληνικά περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης της αγοράς μη εξυπηρετούμενων δανείων ενώ υφίσταται συμφωνία για τη μεταβίβαση των δανείων του Τσάνταλη στο fund, η οποία, ωστόσο, δεν έχει ολοκληρωθεί για την ώρα. Οι τελευταίες επίσημες οικονομικές καταστάσεις που δημοσίευσε, για το 2021, δείχνουν ότι ο κύκλος εργασιών

¹⁰ Τα στοιχεία προέρχονται από τον ακόλουθο υπερσύνδεσμο: <https://pelop.gr/cavino-pos-i-oinopoiia-tou-aigiou-egine-kyriarchos-stin-agora-tou-krasiou/>

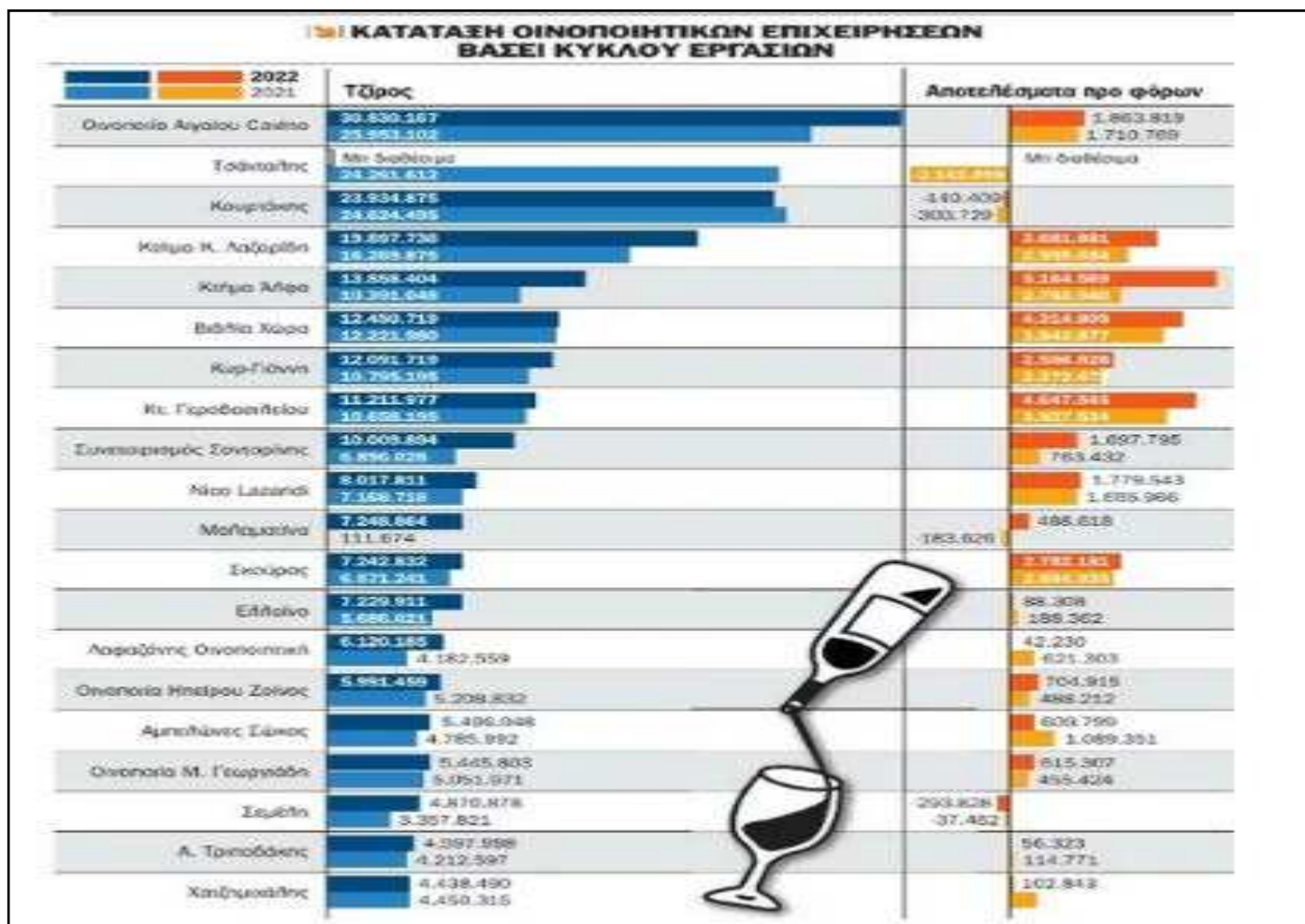
ήταν 24,26 εκ. Ευρώ από 22,32 εκ. Ευρώ, το 2020, και είχε καθαρές ζημιές μετά από τους φόρους 2,19 εκατομμύρια από 4,69 εκ. Ευρώ, αντίστοιχα, για τα δύο έτη. Σημειώνεται ότι, περίπου το 1/3 των πωλήσεων της Τσάνταλης προέρχεται από εξαγωγές. Αυτή την περίοδο, έχει ξεκινήσει να αποτυπώνεται με σαφήνεια η απουσία του από τα ράφια των σούπερ μάρκετ καθώς και από τα δίκτυα χονδρικής. Καθότι, έως και τον Ιούλιο του 2023, συνέχιζε η ιστορική οινοποιία να έχει ακόμα παρουσία στην αγορά, στηριζόμενη στα αποθέματά της, ακολούθως, κατά την περίοδο του φθινοπώρου, δεν πραγματοποίησε για πρώτη φορά τρύγο στους αμπελώνες της (οι οποίοι, όμως εκμισθώθηκαν προσφάτως από την [Ελληνικά Οινοποιία Α.Ε.](#) ως ένδειξη της σοβαρότητας των προθέσεων της για την απόκτηση της οινοποιείας TSANTALI) και δεν προχώρησε σε νέες οινοποιήσεις. Σημειώνεται ότι η «Τσάνταλης» είχε, ανελλιπώς, παρουσία στην αγορά, τα προηγούμενα 133 χρόνια. Πρόκειται, άλλωστε, για μία επιχείρηση που πριν από μερικά χρόνια έκανε ετήσιο τζίρο 40 εκ. Ευρώ και πριν τη διακοπή λειτουργίας της έφτασε στα 20 εκ. Ευρώ, χάνοντας την άλλοτε κραταιά θέση της στην ελληνική αλλά και τις διεθνείς αγορές.

Ένα ακόμα μεγάλο ερωτηματικό αποτελεί η «Ελληνικά Κελλάρια Οίνων» της οικογένειας Κουρτάκη. Εκτός από την ευρύτερη πορεία των πωλήσεών της, η οποία είναι πτωτική, τον τελευταίο καιρό, έχασε σημαντικούς συνεργάτες στον τομέα της διανομής σε διάστημα δυόμισι ετών. Θυμίζουμε ότι είχε στο χαρτοφυλάκιο της και διένειμε τα προϊόντα της «Μπαμπατζίμ», του Ανέστη Μπαμπατζιμόπουλου, τα κρασιά του συνεταιρισμού Σαντορίνης - Santo Wines και τα κρασιά του συνεταιρισμού της Σάμου, καθώς και τα κρασιά του γαλλικού οίκου «Les Grands Chais de France». Πλέον, δεν διαθέτει κανένα από τα προαναφερόμενα. Η Μπαμπατζίμ υπολογίζεται ότι απέφερε περίπου 3 εκ. Ευρώ, ετησίως, στον τζίρο της Ελληνικά Κελλάρια Οίνων, πριν την αναλάβει και τελικά την εξαγοράσει η «Cavino», με έδρα το Αίγιο, συμφερόντων της οικογένειας Αναστασίου. Περίπου 2 εκ. Ευρώ απέφεραν τα κρασιά του Συνεταιρισμού Σάμου και επιπλέον 2 εκ. Ευρώ τα κρασιά του Συνεταιρισμού Σαντορίνης και περίπου 1 εκ. Ευρώ η «Les Grands Chais de France». Έτσι, η εταιρεία που, το 2019, - προ πανδημίας - είχε κύκλο εργασιών 28,47 εκ. Ευρώ, το 2021 είχε κύκλο εργασιών 24,62 εκ. Ευρώ και το 2022 ήταν περαιτέρω μειωμένος στα 23,93 εκ. Ευρώ. Αντίστοιχα, τα οικονομικά της αποτελέσματα, μετά από φόρους, το 2019, ήταν κέρδη 57,19 χιλ. Ευρώ, το 2021, ήταν ζημιές 300,72 χιλ. Ευρώ και το 2022, επίσης ζημιές, 140,4 χιλ. Ευρώ. Θα πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι η εταιρεία, το 2018, είχε κύκλο εργασιών 31,2 εκ. Ευρώ, με καθαρά κέρδη, μετά από φόρους, 104,18 χιλιάδες ευρώ. Το 2023, εκτιμάται ότι κατάφερε να αυξήσει τον κύκλο εργασιών της, έχοντας ακόμα τα κρασιά της Σάμου και τη Santo Wines στο χαρτοφυλάκιο της - και προσθέτοντας την αποσταγματοποιία Κατσάρου - με την εκτίμηση να κάνει λόγο για κύκλο εργασιών στα 24,5 έως 25 εκατομμύρια Ευρώ. Ωστόσο, το 2024, θεωρείται μία χρονιά ιδιαίτερα κρίσιμη, καθότι ξεκινάει τη χρονιά του με -5 εκατομμύρια Ευρώ, έχοντας απωλέσει τα έσοδα από τους Συνεταιρισμούς Σάμου και Σαντορίνης αλλά και της Les Grands Chais de France.

Η «Ελληνικά Κελλάρια Οίνων» επιδίωξε να καλύψει το κενό της Μπαμπατζίμ, συνάπτοντας συμφωνία, στις αρχές του 2023, με την αποσταγματοποιία «Κατσαρός». Ωστόσο, όπως αναφέρουν στελέχη της αγοράς, χρειάστηκε να προσεγγίσει ανεπιτυχώς αρκετούς υποψήφιους συνεργάτες, όπως ο Συνεταιρισμός Νεμέας και ο Συνεταιρισμός Νάουσας "Βαένι", πριν καταλήξει σε συνεργασία με την αποσταγματοποιία «Κατσαρός». Συνεπώς, παραμένει το ζήτημα, κατά πόσον τα ελληνικά οινοποιία θα μπορέσουν να καλύψουν το κενό που αφήνουν αυτές οι επιχειρήσεις, στην ελληνική αγορά αλλά και στις εξαγωγές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 26 – ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΒΑΣΕΙ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

οπ

ό Στοιχεία από το capital.gr

Τέλος, σημειώνεται, ότι η Οινοποιία «Μαλαματίνα», που εξαγοράστηκε από τον όμιλο Μάντη, είχε τζίρο λίγο πάνω από 7 εκ. Ευρώ και κερδοφορία προ φόρων, 488,618 Ευρώ, ο οποίος ολοκλήρωσε νέο επενδυτικό πρόγραμμα, συνολικού ύψους 4,5 εκ. Ευρώ που ολοκληρώθηκε, το 2023. Προχώρησε, επίσης, σε κινήσεις για την μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος. Εξαγωγικά δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 50 χώρες, με τις διεθνείς πωλήσεις να αποτελούν ποσοστό, άνω του 65% του κύκλου εργασιών του. Ταυτόχρονα διακινεί και το χαρτοφυλάκιο της Μπαμπατζίμ, την οποία προηγουμένως διατηρούσε η Ελληνικά Κελλάρια Οίνων.

Δ.1.4. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στις διεθνείς αγορές και στην Κύπρο

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη των ελληνικών εξαγωγών οίνου, διαχρονικά, αλλά και σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ανά χώρα και ανά προορισμό, στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή στις Τρίτες Χώρες. Διαφορετική είναι η εικόνα σε κάθε αγορά ξεχωριστά, μη υπακούοντας σε γενικευμένες αιτιάσεις, αφήνοντας στο παρελθόν την επίδραση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid 19, γεγονός που από τα έτη 2020, 2021 επέδρασαν αρνητικά, προκαλώντας μια συνολική μείωση των εξαγωγών οίνου, η οποία όμως αποκαθίσταται. Το 2023, παρατηρείται σχετική σταθερότητα των ελληνικών αποστολών και εξαγωγών οίνου.

Ανά προορισμό, όσον αφορά τις αποστολές ελληνικών οίνων στην ΕΕ και τις εξαγωγές οίνων σε Τρίτες Χώρες η ανάλυση των προσωρινών δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ διαμορφώνει την παρακάτω εικόνα:

Δ.1.4.1. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στην Κύπρο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Κατ' αρχάς, η πρώτη πεντάδα των χωρών εξαγωγής ελληνικών οίνων στην Ε.Ε. αντιπροσωπεύει το 86,60% των συνολικών εξαγωγών σε αξία, για το 2023, και αφορά, κατά σειρά, ως προς την αξία, τις Γερμανία, Κύπρο, Γαλλία, Κάτω Χώρες και Βέλγιο. Ειδικότερα για την Κύπρο σημειώνονται τα ακόλουθα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 27 - ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΚΥΠΡΟΣ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	%	ΜΟ Σειράς	%
Αξία σε €	5.546.372	6.009.435	4.608.200	6.500.950	7.556.711	7.973.793	5,52	6.044.334	31,92
Ποσότητα σε kg	2.014.191	2.247.543	1.278.138	1.677.160	2.318.814	1.914.348	-17,44	1.907.168	0,38
T/M σε €/kg	2,75	2,67	3,61	3,88	3,26	4,17	27,81	3	28,81

Στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ.

Σταθερά, πλέον, δεύτερη η αγορά της Κύπρου, συνεχίζει να αποτελεί, έτσι όπως εξελίσσεται, σημαντικότερο εξαγωγικό προορισμό για το ελληνικό κρασί, αφού και φέτος κατατάσσεται ψηλά, σε επίπεδο εξαγωγών μας στην ΕΕ. Σημαντικά αυξημένη είναι, επίσης, η μέση τιμή πώλησης αποστολών οίνου, κατά 27,81%, σε σχέση με το 2022 (4,17 €/kg/2023 – 3,26 €/kg/2022). Από τον ανωτέρω πίνακα φαίνεται ότι η Κύπρος αποτελεί, για το 2023, αποτελεί καλύτερη αγορά με υψηλότερη σχέση τιμής, ανά κιλό, τόσο έναντι της Γερμανίας, όσο και του συνόλου των λοιπών αγορών της ΕΕ27.

Αντίστοιχα για τις χώρες της ΕΕ σημειώνεται ότι η Κύπρος συμπεριλαμβάνεται στις δέκα μεγαλύτερες αγορές ελλαδικών οίνων (2^η θέση). Οι υπόλοιπες δέκα μεγαλύτερες αγορές είναι κατά σειρά 1^η η Γερμανία, 2^η η Γαλλία, 4^η οι Κάτω Χώρες, 5^η το Βέλγιο, 6^η η Ιταλία, 7^η η Αυστρία, 8^η η Σουηδία, 9^η η Πολωνία και 10^η η Ισπανία.

Η αξία των εξαγωγών της χώρας μας προς την ΕΕ27 ανήλθε, το 2023, σε 57,006,872 Ευρώ και η ποσότητα σε 21,291,392 kg. Κατά συνέπεια, η μέση αξία, ανά κιλό των εξαγόμενων οίνων ανήλθε σε 2.68 Ευρώ/kg.

Ακολούθως, παρατίθεται ο ακόλουθος πίνακας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 28 - ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΤΟ 2023

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΕ 2023	ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά)
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	28.875.761	10.643.087
ΚΥΠΡΟΣ	7.973.793	1.914.348
ΓΑΛΛΙΑ	6.639.666	3.211.097
ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	2.949.089	931.628
ΒΕΛΓΙΟ	2.932.170	925.717
ΙΤΑΛΙΑ	1.431.152	1.868.893
ΑΥΣΤΡΙΑ	1.286.314	440.609
ΣΟΥΗΔΙΑ	1.117.397	241.666
ΠΟΛΩΝΙΑ	903.466	346.772
ΙΣΠΑΝΙΑ	360.032	70.868
ΤΣΕΧΙΑ	352.090	143.904
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	341.428	104.746
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	320.903	98.675
ΔΑΝΙΑ	304.363	68.429
ΜΑΛΤΑ	266.515	55.836
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	174.907	54.849
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	148.236	33.980
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	147.738	35.313
ΕΣΘΟΝΙΑ	122.460	15.154
ΛΕΤΟΝΙΑ	114.453	22.748
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	101.827	17.647
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	54.069	22.965
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	42.040	7.135
ΚΡΟΑΤΙΑ	30.677	13.233
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	16.304	2.097
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	22	1
ΣΥΝΟΛΟ	57.006.872	21.291.397

Δ.1.4.2. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στις Τρίτες Χώρες

Αναφορικά με τις Τρίτες Χώρες, οι κύριοι προορισμοί (ΗΠΑ, Καναδάς, Ηνωμένο Βασίλειο, Νορβηγία, Ελβετία Αυστραλία,), εξαγωγής ελληνικών οίνων προς χώρες, εκτός Ε.Ε. προορισμό, δηλαδή με προορισμό τις Τρίτες Χώρες, αντιπροσωπεύουν σε αξία, το 2023, το 85,98% (36.699.201 €) των συνολικών ελληνικών εξαγωγών προς Τρίτες Χώρες.

Οι ε/εξαγωγές οίνου ανήλθαν, το 2023, σε 42,405,348 Ευρώ, και 7,541,684 kg.. Η μέση τιμή των εξαγόμενων προς Τρίτες Χώρες οίνων ανήλθε σε 5.62 Ευρώ/kg.. Εάν συμπεριλάβουμε σε μία συνολική κατάταξη όλες τις αγορές του εξωτερικού, τότε η Κύπρος αποτελεί την τέταρτη σημαντικότερη εξαγωγική αγορά της χώρας μας για τους οίνους, μετά τη Γερμανία, τις ΗΠΑ και τον Καναδά, παγκοσμίως. Ακολούθως, παρατίθεται σχετικός πίνακας των ελληνικών εξαγωγών σε Τρίτες Χώρες.

Ακολούθως, παρατίθεται σχετικός πίνακας:

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΕ ΖΩΝ	ΑΣΙΑ (μηνιά)	ΠΟΥΤΗΡΑ (μηνιά)
Η Π.Α.	18.898.898	2.494.199
KANADAC	8.718.361	1.545.934
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	7.917.792	1.596.213
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1.462.266	191.798
ΕΛΒΕΤΙΑ	1.251.847	104.879
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	1.252.099	2.486.70
ΑΙΘΙΟΠΙΑ	649.336	86.877
ΟΥΚΡΑΝΙΑ	629.846	227.190
ΚΩΝΙΑ	547.102	90.296
ΙΣΠΑΝΙΑ	511.219	120.512
ΡΩΣΙΑ	489.847	230.139
ΣΗΝΓΑΠΟΥΡΗ	465.692	43.870
ΕΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΠΕΔΙΑ	429.899	46.410
ΝΟΤΙΑΚΟΡΕΙΑ	361.707	43.103
ΣΕΡΒΙΑ	315.790	64.676
ΒΡΑΣΙΛΙΑ	282.968	67.899
ΜΟΝΑΧΟ ΣΕ	235.966	23.623
KAYMAN NHTON	132.105	11.997
ΑΛΒΑΝΙΑ	121.436	23.552
ΤΑΙΒΑΝ	111.148	50.979
ΜΕΞΙΚΟ	105.114	54.774
KONIK-KONIK	89.536	15.121
ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ	73.879	10007
ΠΑΝΑΜΑ	64.653	6.912
ΒΙΗΤΝΑΜ	62.587	19.212
ΒΟ ΣΗΝΑ ΕΡΖΕ ΓΟ ΣΗΝ	57.251	3.491
ΔΗΜΟΤ. ΑΡΓΕΝΤΙΝΕ	56.889	11.839
ΓΟΥΡΚΙΑ	43.547	3.670
ΤΑΙΒΑΝΗ	33.584	4.130
ΜΚΡΕ Σ ΝΗ ΣΟΝ ΑΝΟ ΜΑΚΡ. ΑΝΟ	32.509	3.323
ΣΛΩΒΑΚΙΑ	23.117	2.821
ΜΑΛΑΚΙΑ	19.812	1.693
ΚΟ ΣΟΒΟ	19.344	2.496
ΒΕ ΡΗΟΥΥΣΕ	10.044	1.140
ΜΑΡΟΚΟ	7.970	1.423
KAZAKHSTAN	7.685	4.740
ΛΙΒΑΝΟ Σ	5.912	439
ΒΙΗΤΝΑΜ	5.238	564
ΚΟΡΕ Σ ΚΑ Ε ΣΑΦΗ ΠΟΥ ΣΕ Ν Ε	4.790	296
ΓΑΛΟΥΚΗ ΒΟ ΛΥΤΗΚΙΑ	4.720	236
ΚΟ ΣΤΑΡ ΚΑ	4.429	249
ΝΗ ΣΟΝ ΜΑΡΣΑ	4.261	609
ΒΙΣΑ	3.262	1.493
ΔΗ ΜΟΚΡ ΑΣΙΑ ΤΗ Σ ΒΟΡΕ ΜΕ Μ	2.872	612
ΛΙΒΕΡΙΑ	2.047	481
ΑΓ. ΧΡΙΣΤΟ ΦΟΡΟ Σ ΚΑ ΝΕ Β Σ	1.962	620
KATAR	1.858	70
ΜΠΑΡΜΙΝΤΟ Σ	1.758	241
ΚΟΝΓΚΟ	1.409	279
ΑΥΟΣ ΒΙΚΕΝΤΙΟ Σ	1.062	230
ΚΟΥΒΑ	363	55
ΜΠΑΡΕ Ν	290	41
ΜΑΥΡΟ ΒΟ ΤΗΝΟ	271	38
ΕΙΣΟ ΔΑΜΟΙ ΠΛΟΥΣΗ ΚΑ ΑΕΡ	252	45
ΑΞ ΡΗΛΑΤΖΑΝ	112	56
KAT TALLAET E ΛΑΒΟ Σ	89	12
ΤΥΝΗ ΣΑ	64	4
ΑΡΜΕΝΙΑ	74	6
ΓΕ ΟΡΓΙΑ	73	9
ΠΑΚΕΤΑΝ	66	7
ΑΙΟΥΤΟΣ	57	8
ΑΥΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟ Σ (ΟΛΛΑΝΔΙΚΟ)	46	7
ΚΟΡΣΑΚΑ	23	2
ΟΥΡ ΟΥΤΟ ΥΑΝ	16	5
ΜΟ ΛΑΒΙΑ	13	2
ΛΕΤΕ ΝΙΤΑΝ	10	4
ΣΥΝΟΛΟ	42.681.368	7.561.694

Στοιχεία ΕΣΤΑΤ.

Δ.2 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια - Δασμός εισαγωγής και άλλοι φόροι

Ο δασμός εισαγωγής για τα κρασιά ενδοκοινοτικής προέλευσης στην Κύπρο είναι μηδενικός (βάσει του Τελωνειακού Κώδικα, Κανονισμός 953/2013).

Ο ΦΠΑ που επιβάλλεται σε όλα ανεξαιρέτως τα αλκοολούχα ποτά στην Κύπρο είναι 19%.

Ο φόρος κατανάλωσης για τα κρασιά (αφρώδη και μη) με περιεκτικότητα σε αλκοόλη μέχρι 15% είναι μηδενικός. Για τα κρασιά με αλκοόλη μεταξύ 15 και 22% (τα λεγόμενα «ενδιάμεσα προϊόντα»), ο φόρος ανέρχεται σε 9,5682 Ευρώ, ανά καθαρό λίτρο αιθυλικής αλκοόλης. Τέλος, τα ποτά με αλκοόλη που υπερβαίνει το 22% επιβαρύνονται με πρόσθετο φόρο κατανάλωσης που ανέρχεται σε 45 Ευρώ/ 100 λίτρα¹³.

Πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν εφαρμόσει μια σειρά πολιτικών για τον περιορισμό της κατανάλωσης αλκοόλ, όπως η φορολογία, οι περιορισμοί στη διαθεσιμότητα αλκοόλ και οι απαγορεύσεις στη διαφήμιση αλκοόλ, αλλά η αποτελεσματικότητά τους παρεμποδίζεται από την κακή εφαρμογή επί τόπου και τους περιορισμένους πόρους (ΟΟΣΑ, 2021[2]). Το σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου της Ευρώπης έχει προσδιορίσει τη μείωση του επιβλαβούς αλκοόλ ως προτεραιότητα, προτείνοντας διάφορες ενέργειες, όπως ο περιορισμός της διαδικτυακής διαφήμισης και προώθησης, η αναθεώρηση της νομοθεσίας της ΕΕ για τη φορολογία του αλκοόλ και οι διασυνοριακές αγορές, η υποχρεωτική επισήμανση των συστατικών και θρεπτικών συστατικών στα αλκοολούχα ποτά.

Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ε.1 ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΑΣ-ΔΙΚΤΥΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Σύμφωνα με σχετική έρευνα αγοράς, το 61% των συμμετεχόντων σε αυτήν αγοράζει κρασί συνήθως από εστιατόρια ή μπαρ, το 22% από τοπικά σούπερ μάρκετ ή καταστήματα και το υπόλοιπο 17% από τοπικά οινοποιεία (15%) ή άλλες πηγές (2%). Συνεπώς εκθέσεις τροφίμων και ποτών, του κλάδου HORECA καθώς και διαγωνισμοί οίνων μπορούν να αποτελέσουν εκδηλώσεις στις οποίες να συμμετέχουν οι Ελλαδίτες εξαγωγείς.

Σημειώνεται επίσης, ότι σε ότι αφορά τις δράσεις προώθησης, στις 25 Μαΐου 2023, ολοκληρώθηκε το διαγωνιστικό μέρος του 14^{ου} Κυπριακού Διαγωνισμού Οίνου, που έλαβε χώρα από τις 22 μέχρι τις 26 Μαΐου 2023. Σύμφωνα με το κ/Υπουργείο Γεωργίας, ο διαγωνισμός επιβεβαιώνει την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει η κ/πολιτεία στον αμπελοοινικό τομέα και τη βούληση για την περαιτέρω ανάπτυξή του. Στον περυσινό διαγωνισμό συμμετείχαν 29 τοπικά οινοποιεία, υποβάλλοντας 163 διαφορετικά δείγματα οίνου, καταχωρημένα σε δύο κατηγορίες βάσει των εγκεκριμένων και αναγνωρισμένων διεθνών προτύπων.

Η μία κατηγορία είναι αυτή των ξηρών, ημίξηρων και ημίγλυκων οίνων και η άλλη κατηγορία, είναι αυτή των γλυκών οίνων, δηλαδή οίνων με περιεκτικότητα σε σάκχαρα πάνω από 45 γραμμάρια ανά λίτρο. Βραβείο λαμβάνει το 30% των συμμετοχών από την κάθε κατηγορία, ως ορίζει το διεθνές πρότυπο του Ο.I.V. Ως εκ τούτου, 44 οίνοι έχουν λάβει χρυσό μετάλλιο και 2 οίνοι έχουν λάβει αργυρό μετάλλιο στην κατηγορία των ξηρών, ημίξηρων και ημίγλυκων οίνων. Στην κατηγορία των γλυκών οίνων, όπου μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνεται και ο οίνος Π.Ο.Π. «Κουμανδαρία», 4 οίνοι έχουν λάβει χρυσό μετάλλιο. Επιπρόσθετα, έχουν δοθεί ειδικές διακρίσεις για τις περιπτώσεις οίνων που έχουν παραχθεί αποκλειστικά από τις γηγενείς ποικιλίες της Κύπρου όπως είναι το «Μαραθεύτικο», το «Όφθαλμο», το «Σπούρτικο», το «Ξυνιστέρι» και το «Γιαννούδι».

Πρόσφατα διοργανώθηκε επίσης, εκδήλωση για τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Ξυνιστεριού από τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Οινοχόων για την περαιτέρω άνοδο και ενίσχυση της εικόνας της λευκής κυπριακής γηγενούς ποικιλίας Ξυνιστέρι, μέσω της καθιέρωσης της Διεθνούς Ημέρας, κάθε 15 Μαΐου. Το γεγονός αυτό, όπως υποστηρίζεται, ενδυναμώνει ακόμη περισσότερο τον αμπελοοινικό τομέα της Κύπρου, αφού δρα σωρευτικά με την καθιέρωση αντίστοιχης Διεθνούς Ημέρας για την ερυθρή κυπριακή γηγενή ποικιλία Μαραθεύτικο, κάθε 1^η Δεκεμβρίου, πρωτοβουλία η οποία αναπτύχθηκε από την Ομάδα Οινοφίλων ΟίνοΑρτ.

Τον Απρίλιο 2023, διοργανώθηκε εξάλλου, το πρώτο δείπνο WINECORE, που αποτελείται από 15 κυπριακά οινοποιεία: Αγία Μαύρη, Άης Αμπέλης, Αργυρίδης, Βασιλικό Οινοποιείο Κάθηκα, Βασιλικό Οινοποιείο

Κυπερούντας, Βλασιδής, Δαφέρμου, Ζαμπάρτας, ΚΕΟ, Κωνσταντίνου, Μαραθάσα, Santa Irene, ΣΟΔΑΠ, Τσιάκκας, Φικάρδος. Ο πρόεδρος της WINECORE, Μάρκος Ζαμπάρτας, ανέφερε ότι «ο συνασπισμός των Κυπρίων οινοποιών, WINECORE, επιδιώκει μέσα από την εμπειρία των κρασιών που προτείνει, να οριστεί η Κύπρος στην αντίληψη των οινοφίλων του νησιού και του κόσμου ως ένας σπάνιος και εξαιρετικός αμπελώνας».

Ε.2 Παρουσία ελληνικών προϊόντων και ανταγωνισμός

Η πορεία των ελληνικών εξαγωγών οίνου τα τελευταία χρόνια ακολουθούν αυξητική πορεία (με εξαίρεση το 2020 όπου εμφανισαν πτώση) έχουν αυξητική πορεία (+77,8% την περίοδο 2015-2022)

ΠΙΝΑΚΑΣ 30 - ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ 2015-2022

ΠΡΟΪΟΝ	220410:ΚΡΑΣΙΑ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ, ΑΦΡΩΣ	220421: ΟΙΝΟΣ ΑΠΟ ΦΡΕΣΚΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ	220422: ΟΙΝΟΣ ΑΠΟ ΦΡΕΣΚΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ, ΣΥΜΠ. ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΑ ΚΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΛΕΥΚΟΣ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ Η ΖΥΜΩΣΗ ΕΧΕΙ ΔΙΑΚΟΠΕΙ ΜΕ ΑΛΚΟΟΛΗ)	220429: ΟΙΝΟΣ ΑΠΟ ΦΡΕΣΚΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ, ΣΥΜΠ. ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΑ ΚΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΓΛΕΥΚΟΣ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ Η ΖΥΜΩΣΗ ΕΧΕΙ ΔΙΑΚΟΠΕΙ ΜΕ ΑΛΚΟΟΛΗ	220430:ΜΟΥΣΤΟ Σ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ, ΑΖΥΜΩΜΕΝΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΗΣ ΑΡ. 20.09	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ
Έτος \ Δείκτες	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Αξία (€)	Ποσοστό Μεταβολής
2015	67.618	4.649.491	0	203.019	0	4.920.128	
2016	71.441	5.036.889	0	590.499	0	5.698.829	+15,82%
2017	77.312	4.940.751	6.667	816.240	0	5.840.970	+ 2,49%
2018	111.068	5.501.882	27.406	721.292	4.010	6.365.658	+ 8,98%
2019	115.638	5.754.087	71.896	705.082	5	6.646.708	+ 4,41%
2020	75.317	5.053.487	60.415	170.659	0	5.359.878	-19,36%
2021	150.684	6.705.290	101.090	294.917	0	7.251.981	+35,30%
2022	250.118	7.669.915	113.982	698.328	0	8.732.343	+20,41%
Μεταβολή 2015-2022							+77,48%

Στοιχεία CYPSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Λευκωσίας

Σταθερά, πλέον, δεύτερη η αγορά της Κύπρου συνεχίζει να αποτελεί έτσι όπως εξελίσσεται σημαντικότατο εξαγωγικό προορισμό για το ελληνικό κρασί, αφού, και το 2023, κατατάσσεται ψηλά σε επίπεδο ΕΕ. Ενδεικτική είναι η εξέλιξη των μεγεθών σε αξία των αποστελλόμενων οίνων στη χώρα αυτή, αφού η ποσοστιαία μεταβολή του 2023 έναντι του 2022 καταγράφεται στο + % (8.732.343 Ευρώ/2023 - 7.251.981 Ευρώ/2022 - 5.359.878€/2021), ενώ η αντίστοιχη μεταβολή (σε αξία) του μέσου όρου 5ετίας ανέρχεται σε +37,17%, ποσοστό που απεικονίζει τη σταθερή ανοδική πορεία σε αξία στην αγορά αυτή.

Μειωμένη είναι όμως η μέση τιμή πώλησης αποστολών οίνου (-15,93%) σε σχέση με το 2021 (3,88 €/kg/2021 - 3,26 €/kg/2022) η οποία είναι ελαφρά κατώτερη και σε σχέση με το μέσο όρο 5ετίας (-0,99%). Οι μεταβολές σε ποσότητα εξαγόμενου οίνου σε kg ακολούθησαν εντυπωσιακά αυξητική πορεία το 2022 έναντι του 2021 κατά 38,26% (1.677.160 kg/2021 - 2.318.814 kg/2022), ενώ η σύγκριση του 2022 με το μέσο όρο 5ετίας, οι αποστελλόμενες ποσότητες οίνου στην Κύπρο εμφανίζονται αυξημένες κατά 3,34%. Η σύγκριση του 2022 με το 2019, δείχνει περαιτέρω θετική μεταβολή των μεγεθών. Έτσι σε αξία οι εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 25,74% και σε ποσότητα παρουσίασαν επίσης αύξηση της τάξης του 3,15%.

Σύμφωνα με σχετική συνέντευξη του Προέδρου της Ένωσης Sommeliers Κύπρου, κ. Γεώργιου Κασσιανού¹¹, η πορεία του ελληνικού κρασιού στην κυπριακή αγορά είναι σταθερή, σε όρους μεριδίου αγοράς (βέβαια η χώρα μας έχει απωλέσει από το 2021 τη 1^η θέση των προμηθευτών οίνου της κυπριακής αγοράς από την Ιταλία και από το 2022 τη δεύτερη θέση προμηθευτών οίνου της κυπριακής αγοράς από τη Γαλλία). Παραταύτα, υπάρχει μία μικρή βελτίωση του μεριδίου αγοράς και καλές, της, αλλά, δεδομένου ότι υπάρχουν πολλοί εισαγωγείς ελληνικού κρασιού στην Κύπρο που κάνουν εισαγωγές από πάνω από 100 ελληνικά οινοποιεία, δηλαδή, περίπου το ένα έκτο και πλέον, του ελληνικού αμπελώνα είναι παρόν και στην Κύπρο (βέβαια, υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης). Το κυπριακό καταναλωτικό κοινό έχει ιδιαίτερη προτίμηση στο ασύρτικο και στο ξινόμαυρο έχουν την πρωτιά, το ενδιαφέρον, όμως των καταναλωτών επεκτείνεται και σε άλλες ποικιλίες. Επί παραδείγματι τα chardonnay και sauvignon blanc κάποιων παραγωγών χαίρουν μεγάλης υπόληψης, εδώ και χρόνια, και έχουν τους οπαδούς τους. Οι Sommeliers της Κύπρου προσπαθούν να προωθήσουν το μοσχοφίλερο, το οποίο έχει πολλά αξιολογικά δείγματα ετικετών στα κυπριακά ράφια, αλλά δεν κατέχει τη θέση που του αξίζει στη συνείδηση του Κύπριου καταναλωτή, το ίδιο περίπου, ισχύει και για το αγιοργίτικο, το οποίο χρειάζεται ακόμη λίγη προώθηση.

Εν αντιθέσει, το ξινόμαυρο έχει πολλούς λάτρεις και συλλέκτες, καθώς έχει ριζωθεί στη συνείδηση των οινόφιλων. Επίσης η μαλαγουζιά έχει διαδοθεί ευρέως τα τελευταία χρονιά και φαίνεται να είναι η «αδυναμία» των Κυπρίων. Την ίδια στιγμή υπάρχουν πολλές ελληνικές γηγενείς ποικιλίες στην αγορά, που μπορεί να έχουν και πολύ μικρή παραγωγή. Αυτή η τάση θα επεκτείνεται συνεχώς, ενώ σύντομα αναμένεται να εισέλθουν ισχυρότερα κρητικές και αιγαιοπελαγίτικες ποικιλίες στην κυπριακή αγορά. Η ρόμπολα συνεχώς δυναμώνει τη θέση της, ενώ σιγά - σιγά ενισχύουν την παρουσία του οίνου που βασίζονται στην κυδωνίτσα, το κοτσιφάλι, το βιδιανό και γενικά αρκετές κρητικές ποικιλίες.

Από την άλλη, υπάρχει μια συνεχής πτώση του οίνων χωρών του Νέου Κόσμου, με ίσως μόνη εξαίρεση τη Νέα Ζηλανδία, που είναι κυρίαρχη με τα λευκά της, στην κυπριακή αγορά, αλλά η ζήτηση για κρασί από τη Χιλή και Αργεντινή δείχνει τάσεις μείωσης. Η Νότιος Αφρική, από την άλλη, δεν έκανε ποτέ σοβαρή δουλειά στην κυπριακή αγορά και ήταν παρούσα μόνο με φθηνά κρασιά, αν και προσφάτως άρχισε η διάθεση πιο ποιοτικών κρασιών από τη Νότιο Αφρική.

Σε ό,τι αφορά στους Αυστριακούς οίνους, αυτοί θεωρούνται ιδανικοί για το κλίμα της Κύπρου και αρχίζουν να διεισδύουν σιγά-σιγά στην αγορά του νησιού, καθώς και τα λευκά ξηρά από τη Γερμανία. Τα δε κρασιά από την Αλσατία έχουν σταθερή παρουσία εδώ και καιρό στην Κύπρο, τόσο λόγω της ευελιξίας και πολυδυναμικότητάς τους, όσο και λόγω του ότι ταιριάζουν και προσαρμόζονται εξαιρετικά με την ανατολική και fusion κουζίνα, άλλωστε το Riesling θεωρείται ως μία από τις καλύτερες λευκές ποικιλίες κρασιού, στον κόσμο.

Επιπρόσθετα, από πλευράς μας σημειώνεται ότι η χώρα μας δεν επωφελήθηκε, όσο θα έπρεπε, τα τελευταία χρόνια, από την αύξηση της κατανάλωσης οίνου. Παράγοντες που επέδρασαν είναι οι ακόλουθοι:

- Εντείνεται στην κυπριακή αγορά κρασιού ο ανταγωνισμός από τις εισαγωγές κρασιών προερχόμενων από τις αποκαλούμενες «νέες χώρες» (Χιλή, Ν. Αφρική, Αυστραλία). Η σχετικά χαμηλή τιμή των εισαγόμενων από τις εν λόγω χώρες κρασιών φαίνεται να προσελκύει τον Κύπριο καταναλωτή, έστω και αν στους δέκα πρώτους εισαγωγείς βρίσκεται μόνο η Χιλή. Ως εκ τούτου, ντόπια, ελληνικά και γενικότερα ευρωπαϊκά κρασιά υφίστανται έντονο ανταγωνισμό, καθώς ολόένα και περισσότερο κάνουν αισθητή την παρουσία τους στις υπεραγορές κρασιών προερχόμενα από τις προαναφερθείσες χώρες.
- Ωστόσο, υπάρχουν εισαγωγείς και διανομείς οίνου που ενδιαφέρονται για το ελληνικό κρασί και περιλαμβάνουν στις επιλογές τους κρασιά ελληνικής προέλευσης. Επιπλέον, η αλυσίδα υπεραγορών 'Alpha Mega', η οποία απευθύνεται στη μεσαία-ανώτερη οικονομικά ομάδα καταναλωτών, διαθέτει στην κάβα της

¹¹ Βλ. <https://flic.cy/kassianos-b-meros/>

ειδικό τμήμα με ελληνικά κρασιά. Χρειάζεται, όμως, να γίνει συστηματική προσέγγιση όλων των αλυσίδων σούπερμάρκετ. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται στο χώρο, φαίνεται ότι έχουν συσσωρευθεί αρκετά αποθέματα κρασιού, λόγω της μείωσης της κατανάλωσης. Επιπλέον, σύμφωνα πάντα με πληροφορίες από την αγορά, στο πλαίσιο της συνεργασίας των υπεραγορών 'Alpha Mega' με τον όμιλο 'TESCO' έχουν τοποθετηθεί στο ράφι περί τους 50 κωδικούς κρασιού.

- Τέλος, αρνητική επίδραση στην αγορά είχε η χρεοκοπία των υπεραγορών 'Ορφανίδη' με απλήρωτες οφειλές ύψους 85 εκ. ευρώ σε προμηθευτές, οι συνέπειες της οποίας υφίστανται μέχρι και σήμερα στην αγορά.
- Επιπρόσθετα, απαιτείται συχνότερη προβολή των ελληνικών οίνων στην Κύπρο, μέσω της πραγματοποίησης εκδηλώσεων οινογνωσίας. Εφόσον γίνει στοχευμένα - για την προώθηση, δηλαδή, κρασιών συγκεκριμένου παραγωγού - η εκδήλωση οινογνωσίας διοργανώνεται, συνήθως, από τον εισαγωγέα στην Κύπρο, σε συνεργασία με τον παραγωγό και μπορεί να λάβει χώρα σε 'wine bars' ή κάβες. Το Γραφείο ΟΕΥ Λευκωσίας είναι σε θέση να συνδράμει στη διοργάνωση των σχετικών εκδηλώσεων.
- Επίσης, χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολογή παρουσία των οινοχόων και των διαφόρων επαγγελματιών επιρροής (influencers) στην τοπική αγορά καθώς και οι δυνατότητες που παρέχουν οι παρεμβάσεις προώθησης και πληροφόρησης στις αγορές των τρίτων χωρών και της ΕΕ αντίστοιχα. Στο μέλλον, δέον να δοθεί έμφαση στην περιβαλλοντικά φιλική καλλιέργεια που ενισχύει το αγροτικό τοπίο και συμβάλλει στον περιορισμό των πυρκαγιών, στην παρουσίαση προϊόντων με χαρακτηριστικά μεγάλης ιστορικής αξίας και ποικιλιακής αυθεντικότητας,
- Επιπλέον, στην προώθηση των ελληνικών κρασιών στην Κύπρο και στην προβολή των ποιοτικών χαρακτηριστικών τους δύναται να συμβάλει η συμμετοχή στις εκθέσεις που διοργανώνονται στη χώρα καθώς και δράσεις προβολής οινοποιεζίων με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ (ενδεικτικά τον Νοέμβριο του 23 πραγματοποιήθηκε στη Λεσό WINEDINNER από το ΚΤΗΜΑ ΑΛΦΑ.
- Σε αυτό το πλαίσιο επειδή το 2024 είναι παγκόσμιο έτος οίνου θα μπορούσαν να υλοποιηθούν εκδηλώσεις προώθησης οίνου.

Ε.3 Τιμές λιανικής πώλησης κρασιού στην Κύπρο

Σύμφωνα με στοιχεία της Κυπριακής Στατιστικής Υπηρεσίας ο δείκτης τιμών οίνου έχει την ακόλουθη εξέλιξη από το 2015 έως το 2022, σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 31 - ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΙΜΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, 2015-2022

ΠΡΟΪΟΝ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο	3ο Τρίμηνο
ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	100,5	97,4	91,7	95,3	94,3	94,4	96,3	102,7
Σταφύλια	100,0	103,7	105,1	111,7	108,4	109,0	111,0	72,4
Κρασί	100,0	75,9	76,9	80,2	77,9	78,3	66,8	68,3

Στοιχεία CYPSTAT - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Λευκωσίας

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι οι τιμές του κρασιού κινούνται, σε χαμηλότερα επίπεδα, με έτος βάσης υπολογισμού, το 2015, με μία τάση ελαφράς ανάκαμψης να διαφαίνεται, το 2022. Αφενός, η οικονομική κρίση, αφετέρου η πανδημία, αποτέλεσαν παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά τις τιμές παραγωγών κρασιού στην Κύπρο, στοιχείο που δείχνει το μέγεθος της προσπάθειας για σωστή τιμολόγηση που πρέπει να καταβάλλουν ενδιαφερόμενοι εξαγωγείς για την κ/αγορά.

Επιπρόσθετα, η διάσταση της τιμολόγησης συνδέεται με τις μικρές εξαγωγές κ/οίνων και την έλλειψη εναλλακτικών αγορών για τους κ/οινοποιούς. Υπό αυτήν την έννοια, μία εναλλακτική στρατηγική που θα επέτρεπε καλύτερες τιμές για τους ελληνικούς οίνους θα αποτελούσε η δημιουργία στρατηγικών συμφωνιών αμοιβαίας προώθησης ελλαδικών και κυπριακών οινοποιείων, ώστε διευρύνοντας τις δυνατότητες αμοιβαίας προώθησης προϊόντων, να δοθεί η δυνατότητα διεξόδου στους κυπρίους οινοποιούς να ακολουθήσουν στην κυπριακή αγορά μία χαλαρότερη πολιτική τιμών, με αντάλλαγμα τη δυνατότητα προώθησης των προϊόντων τους σε νέες αγορές (άλλωστε οι εξαιρετικές και προ φυλλοξήρας κυπριακές

ποικιλίες να μπορούν να βρουν θέση και στην ελληνική αλλά και σε άλλες αγορές).

Αναφορικά με το ξένο κρασί, σύμφωνα με τον Πρόεδρο των Sommeliers Κύπρου, κ. Γεώργιο Κασσιανό, αν εξαιρέσουμε κάποιο κοινό με μεγάλη αγοραστική δύναμη και ορισμένους συλλέκτες που αγοράζουν, σχεδόν αποκλειστικά, κρασιά πέραν των 30 Ευρώ, υπάρχει μεγάλη ζήτηση στα πιο φθηνά, δηλαδή στη γκάμα από 5 μέχρι 8 Ευρώ, εκεί όπου κυμαίνονται περίπου και οι τιμές των κυπριακών. Παρόλο που το εύρος των επιλογών και ο ανταγωνισμός είναι καλά στοιχεία, εντούτοις η υπερβολική και δυσανάλογη επικέντρωση στη γκάμα κρασιών 5 με 8 Ευρώ, στην κυπριακή αγορά δεν είναι και τόσο θετικό στοιχείο και οι Ελλαδίτες εξαγωγείς πρέπει να διερευνήσουν στρατηγικές μάρκετινγκ που θα τους επιτρέψουν να υπερβούν το όριο αυτό με στοχευμένες δράσεις. Άλλωστε, ο οίνος αποτελεί προϊόν που τυγχάνει προστιθέμενης αξίας, ώστε να εξισορροπήσει το υψηλό κόστος μεταφοράς στις αγορές, αν και όπου απαιτείται, το οποίο μεσοσταθμικά υποχωρεί σε πιο μεγάλες παραγγελίες.

Σχετικά τώρα, με τα ποσοστά κατανάλωσης του κυπριακού έναντι του εισαγομένου κρασιού, η αναλογία είναι περίπου 45 προς 55 αντίστοιχα. Σ' αυτό το ποσοστό του 45% εισαγομένου κρασιού η Ελλάδα κατέχει πρωτεύοντα ρόλο μαζί με τη Γαλλία και την Ιταλία (οι τρεις αυτές χώρες καλύπτουν το 77,68% των εισαγωγών οίνου, το 2023).

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Αναλυτικές πληροφορίες καθώς και το σύνολο της νομοθεσίας που διέπει την αμπελοκαλλιέργεια και την παραγωγή οίνου μπορεί κανείς να εντοπίσει στον διαδικτυακό τόπο του κυπριακού Υπουργείου Γεωργίας: [https://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/legislationsregulations table el/legislationsregulations table el?open form](https://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/legislationsregulations%20table%20el/legislationsregulations%20table%20el?openform)

ΣΤ.1.1 Ορισμός Οίνου Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται ορισμένοι ορισμοί για τον οίνο ή κρασί όπως διατυπώθηκαν από επίσημους φορείς τον 20ο και 21ο αιώνα. Η ελληνική και κυπριακή νομοθεσία αποδέχονται τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 491/2009.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32 – ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ

Ορισμοί του οίνου «Κανένα ποτό δεν μπορεί να διατηρείται ή να μεταφέρεται προς πώληση, να προσφέρεται προς πώληση ή να πωλείται με το όνομα του κρασιού, εκτός εάν προέρχεται αποκλειστικά από την αλκοολική ζύμωση των νωπών σταφυλιών ή του χυμού των νωπών σταφυλιών.»	Επίσημη Εφημερίδα της Γαλλικής Δημοκρατίας (JORF), 1907
“Το προϊόν που παράγεται αποκλειστικά με πλήρη ή μερική αλκοολική ζύμωση νωπών σταφυλιών, είτε αυτά έχουν υποστεί έκθλιψη είτε όχι, ή γλεύκους σταφυλιών	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 491/2009 &
«Κρασί - αλκοολούχο ποτό που παρασκευάζεται με ζύμωση του χυμού φρούτων ή μούρων. (...) Ο στενότερος ορισμός, που σχετίζεται με αυτό το βιβλίο και γίνεται αποδεκτός σε όλη την Ευρώπη, είναι ότι το κρασί είναι «το αλκοολούχο ποτό που λαμβάνεται από τη ζύμωση του χυμού των φρέσκων σταφυλιών (...)».	Holford-Strevens, The Oxford Companion to Wine, 2015, σελ. 817

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 491/2009 & «Κρασί - αλκοολούχο ποτό που παρασκευάζεται με ζύμωση του χυμού φρούτων ή μούρων. (...) Ο στενότερος ορισμός, γίνεται αποδεκτός σε όλη την Ευρώπη, είναι ότι το κρασί είναι «το αλκοολούχο ποτό που λαμβάνεται από τη ζύμωση του χυμού των φρέσκων σταφυλιών (...)».

» Holford-Strevens, The Oxford Companion to Wine, 2015, σελ. 817 Πηγή: Meloni & Swinnen, 2017 και Κανονισμός (ΕΚ) 491/2009.

ΣΤ.1.2 Πώληση Οινοπνευματωδών Ποτών (Άδεια Λιανικής Πώλησης και Εμπόρου)

Για την πώληση, προσφορά προς πώληση, ή φύλαξη με σκοπό την πώληση οινοπνευματωδών ποτών στην

Κυπριακή Δημοκρατία απαιτείται η εξασφάλιση άδειας για την πώληση οινοπνευματωδών ποτών (άδεια λιανικής πώλησης και άδεια εμπόρου) από τον οικείο Δήμο εντός του οποίου βρίσκονται τα υποστατικά ή σε όλες τις άλλες περιπτώσεις από τον Έπαρχο της Επαρχίας στην οποία βρίσκονται τα υποστατικά.

Η άδεια λιανικής πώλησης μπορεί να αποκτηθεί στην περίπτωση πώλησης οινοπνευματωδών ποτών λιανικώς σε τέτοια υποστατικά ή τόπο όπως δύναται να οριστεί σε αυτή για κατανάλωση εντός ή εκτός τέτοιων υποστατικών ή τόπου. Η άδεια εμπόρου μπορεί να αποκτηθεί στην περίπτωση πώλησης οινοπνευματωδών ποτών με άλλο τρόπο από λιανικά σε τέτοια υποστατικά ή τόπο όπως δύναται να οριστεί σε αυτή για κατανάλωση εκτός τέτοιων υποστατικών ή τόπου. Ο όρος «οινοπνευματώδη ποτά» σημαίνει οινοπνεύματα ή οινοπνευματούχα ποτά οποιασδήποτε περιγραφής τα οποία είναι κατάλληλα ή προτίθενται ή τα οποία μπορούν με οποιοδήποτε τρόπο να μετατραπούν προς χρήση ως ποτά και περιλαμβάνει οινοπνεύματα, οινοπνευματούχα ποτά, οίνους, ελαφρό ξανθό ζύθο, ζύθο, ισχυρό μαύρο ζύθο, μελαψό ζύθο και μηλίτη οίνο αλλά δεν περιλαμβάνει μεθυλικά οινοπνεύματα.

Επιλέξιμη/ος είναι κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, η οποία μπορεί να εξασφαλίσει άδεια για την πώληση οινοπνευματωδών ποτών (άδεια λιανικής πώλησης ή άδεια εμπόρου), νοουμένου ότι το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο ή ο οικείος Έπαρχος διαπιστώσει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από τις διάφορες νομοθεσίες της Κυπριακής Δημοκρατίας και εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη φύση της εν λόγω επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως για παράδειγμα η απόκτηση/εξασφάλιση άδειας για τη Λειτουργία Κέντρου Εστίασης και Αναψυχής, την οποία εκδίδει το Υφυπουργείο Τουρισμού, η κατοχή Πιστοποιητικού Καθαρού Ποινικού Μητρώου. Σημειώνεται, επίσης, ότι το όριο ηλικίας, αναφορικά με την πώληση, διάθεση, χορήγηση και κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών, έχει αυξηθεί στα 18 έτη.

Το έντυπο αίτησης για χορήγησή άδειας πώλησης οινοπνευματωδών ποτών (άδεια λιανικής πώλησης ή άδεια εμπόρου) μπορεί να υποβληθεί είτε μέσω του ΕΚΕ Κύπρου, είτε μέσω του κατά τόπον αρμοδίου Γραφείου Επάρχου ή Δημοτικού Συμβουλίου ανάλογα με την τοποθεσία των υποστατικών. Το έντυπο αίτησης μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το Δήμο ή Επαρχιακή Διοίκηση.

Το έντυπο αίτησης πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα έγγραφα, όπου εφαρμόζεται:

- αντίγραφο πολιτικής ταυτότητας ή διαβατηρίου (για να αποδειχθεί ότι ο αιτών είναι τουλάχιστον 18 ετών)
- πρόσφατο (εντός 3 μηνών) πρωτότυπο Πιστοποιητικό Ποινικού Μητρώου για τον αιτητή (σε περίπτωση νομικού προσώπου να προσκομιστεί Πιστοποιητικό για τον κατά νόμο υπεύθυνο και του/ων πωλητή/ων)
- πρωτότυπο Πιστοποιητικό κατάταξης καταλύματος (στην περίπτωση ξενοδοχείου ή άλλου καταλύματος)
- αντίγραφο Πιστοποιητικού Εγγραφής και Πιστοποιητικό ορισμού του κατά νόμου υπεύθυνου (στην περίπτωση νομικού προσώπου)
- αντίγραφο Άδειας Οικοδομής
- αντίγραφο Πιστοποιητικού από την Υγειονομική Υπηρεσία του Δήμου
- αντίγραφο της Άδειας για τη λειτουργία Κέντρου Αναψυχής που εκδίδει το Υφυπουργείο Τουρισμού (σε περίπτωση που τα υποστατικά αφορούν επισιτιστικές ή ψυχαγωγικές επιχειρήσεις)
- αντίγραφο Πιστοποιητικού Καταλληλότητας που εκδίδει το Τμήμα Δημοσίων Έργων, μετά από ανάλογες διαβουλεύσεις με το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών, την Πυροσβεστική Υπηρεσία και την Αστυνομία (σε περίπτωση διακοθήκης, υποστατικών με ζωντανή μουσική ψυχαγωγία, ξενοδοχείων, καμπαρέ, πάρκα αναψυχής τα οποία βρίσκονται σε μια επαρχία).

Σημειώνεται ότι, κατά την διάρκεια της εξέτασης της αίτησης, το Δημοτικό Συμβούλιο ζητά τις απόψεις του Επάρχου, του Υφυπουργείου Τουρισμού, της Αστυνομίας, της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου και της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Δήμου.

Ο αιτών ενημερώνεται ως προς την απόφαση για χορήγηση της άδειας εντός δύο μηνών από την ημερομηνία

που η αίτηση και τα συνοδευτικά έγγραφα έχουν δεόντως υποβληθεί. Η άδεια για την πώληση οινοπνευματωδών ποτών (άδεια λιανικής πώλησης και άδεια εμπόρου) ισχύει μέχρι τη 12η μέρα του Μαρτίου που ακολουθεί την ημερομηνία έκδοσης της άδειας.

Στην περίπτωση που η άδεια εκδίδεται από Δήμο, η άδεια ανανεώνεται ακολουθώντας την ίδια διαδικασία όπως περιγράφεται πιο πάνω. Στην περίπτωση Επαρχίας, η αίτηση για την ανανέωση της άδειας προς Πώληση Οινοπνευματωδών Ποτών πρέπει να υποβληθεί. Οποιοδήποτε πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να υποβάλει Προσφυγή εις το Διοικητικό Δικαστήριο εναντίον αποφάσεως, πράξεως ή παραλείψεως οποιασδήποτε αρμόδιας αρχής ή οργάνου.

Δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, Προσφυγή δύνανται να ασκηθεί εντός 75 ημερών από την ημέρα δημοσίευσης της απόφασης ή της πράξης ή σε περίπτωση δημοσίευσης ή παράλειψης από την ημέρα που η πράξη ή η παράλειψη περιήλθε σε γνώση του προσφεύγοντος.

Το Διοικητικό ενεργεί ως ακυρωτικό Δικαστήριο και όχι ως Δικαστήριο ουσίας. Δηλαδή, το Διοικητικό Δικαστήριο δύναται να:

- I. Απορρίψει την Προσφυγή
- II. Ακυρώσει ολικώς ή μερικώς την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη
- III. Να υποχρεώσει την Αρμόδια Αρχή σε πράξη ή και λήψη κάποιου μέτρου

Μετά από μια ακυρωτική απόφαση, η διοίκηση οφείλει να επαναφέρει τα πράγματα στη θέση που ήταν πριν την έκδοση της πράξης που ακυρώθηκε. Εναντίον της πρωτόδικης απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου δύναται να καταχωρηθεί Έφεση μέσα σε προθεσμία 42 ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης.

Ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου που εκδικάζει μια Έφεση, το επίδικο θέμα εξακολουθεί να είναι η νομιμότητα της πράξης που προσβλήθηκε με την Προσφυγή. Όμως, η επανεξέταση της νομιμότητας της πράξης γίνεται σε όση έκταση και πάνω στα θέματα εις τα οποία τα μέρη έχουν περιορίσει με τους λόγους Έφεσης. Η απόφαση που εκδίδεται από το Ανώτατο Δικαστήριο θεωρείται τελεσίδικη σε σχέση με το θέμα που έχει κριθεί.

Για την εμπορία και κατανάλωση οίνων εφαρμόζεται ο περί Πωλήσεως Οινοπνευματωδών Ποτών Νόμος (ΚΕΦ.144) (μπορεί να εντοπιστεί στον διαδικτυακό τόπο: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_144/index.html).

Τέλος, κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που εξασφαλίζει άδεια για πώληση οινοπνευματωδών ποτών (άδεια λιανικής πώλησης και άδεια εμπόρου) υποχρεούται να συμμορφώνεται με τον περί Πώλησης Οινοπνευματωδών Ποτών Νόμο (Κεφάλαιο 144) όπως έχει τροποποιηθεί από τους Νόμους 33 του 1961, 50 του 1963, 8 του 1966, 26 του 1968, 4 του 1972, 69 του 1977, 20 του 1985, 83(I)/98, 7(I)/05, 19(I)/2012, όπως εκάστοτε τροποποιούνται, καθώς επίσης και με τους όρους και τις προϋποθέσεις της άδειας που καθορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο ή τον Έπαρχο.

Ενδεικτικά, οι αδειούχοι πωλητές οινοπνευματωδών ποτών (φυσικά πρόσωπα) υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τα ακόλουθα:

- η πώληση οινοπνευματωδών ποτών σε άτομα της ηλικίας κάτω των 17 ετών απαγορεύεται,
- όλες οι φιάλες που περιέχουν οινόπνευμα πρέπει να παραμένουν σφραγισμένες και να αναγράφουν την χώρα από την οποία εισήχθησαν,
- οποιαδήποτε μεταφορά οινοπνευματωδών ποτών από οποιονδήποτε έμπορο ή μεταπωλητή σε άλλες συσκευασίες από την αρχική τους απαγορεύεται,

Αρμόδιοι λειτουργοί του Δήμου ή της Επαρχιακής Διοίκησης δύνανται να επιθεωρήσουν τον τόπο για τον οποίο έχει εκδοθεί η άδεια, με σκοπό να διασφαλίσουν εάν συνάδει με τις πρόνοιες των σχετικών νόμων και κανονισμών, και όρων και προϋποθέσεων της άδειας.

Αναφορικά με το ύψος των τελών που πρέπει να καταβληθούν, αναφορικά με τη λήψη τηςαδείας, πληροφορίες μπορούν να εντοπιστούν στον διαδικτυακό τόπο: <https://www.businessincyprus.gov.cy/wp-content/uploads/2020/07/Licence-fees-by-category-as-per-Annex.pdf> ενώ το έντυπο της αίτησηςστον διαδικτυακό τόπο: <https://www.businessincyprus.gov.cy/wp-content/uploads/2020/07/Application-Form-for-the-issuance-of-the-licence-for-the-Sale-of-Intoxicating-Liquors-Retailers-and-Dealers-licenceGR.pdf>

ΣΤ.2 Επιπτώσεις θεσμικού πλαισίου στον ανταγωνισμό

Η αγορά οίνου αποτελεί μία παραδοσιακή βιομηχανία που αντιμετωπίζει αλλαγές στην αγορά, καθώς η βιομηχανία κρασιού είναι σημαντική για την οικονομία της Κύπρου. Ο κυπριακός οινικός τομέας έπρεπε να επανεφεύρει τον εαυτό του ως παραγωγός κρασιού, αφού δέχτηκε ένα διτλό πλήγμα: έχασε το κύριο προϊόν της, το σέρι, ως αποτέλεσμα της προστασίας της ονοματολογίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την απώλεια της μεγαλύτερης αγοράς της, την τέως Σοβιετική Ένωση.

Η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ αλλά και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις που θέτει η ευρωπαϊκή νομοθεσία θέτουν την πρόκληση στους εξαγωγείς μας να εξετάσουν, τρόπους βελτίωσης του προϊόντος τους, αναδεικνύοντας την ποιότητα αλλά και την επωνυμία.

Άλλωστε, η κυπριακή αγορά αποτελεί και λόγω τουρισμού, ο οποίος έχει ποιοτικά χαρακτηριστικά (all inclusive πακέτα, οι τουριστικές ροές κατευθύνονται κυρίως σε ξενοδοχειακές μονάδες και όχι σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, πλατφόρμες τύπου airbnb δεν έχουν ιδιαίτερη διάδοση, υπάρχει μία αγορά γαμήλιου τουρισμού) μια εξελιγμένη αγορά. Υπάρχουν 64 οινοποιεία στην Κύπρο, αλλά ο κλάδος ελέγχεται από τέσσερις κύριες εταιρείες και συνδέεται κυρίως με μια τοπική ποικιλία αμπέλου, το Μαύρο. Συνεπώς, το γεγονός ότι Κύπρος αποτελεί μέλος της ΕΕ δεν δημιουργεί αρνητικές επιπτώσεις για την προώθηση των ελλαδικών οίνων. Η παρουσία, όμως, των ελλαδικών οίνων πρέπει να είναι επώνυμη και χρειάζεται περισσότερους ΠΟΠ/ΠΓΕ οίνους καθώς και καλύτερη προώθηση. Επίσης, σημαντικό περιθώριο έχουν οι ελληνικοί αφρώδεις οίνοι.

Παράλληλα, σημειώνεται ότι τα σταφύλια καλλιεργούνται από ανθρώπους ανεξάρτητους από τα οινοποιεία και αυτό είναι ένα μακροχρόνιο ζήτημα - επηρεάζοντας την ποιότητα του κρασιού - όπως και η απόσταση μεταξύ του τόπου που καλλιεργούνται τα σταφύλια και των ίδιων των οινοποιείων. Ουσιαστικά, πρόκειται για έναν κλάδο που εξακολουθεί να αναπτύσσεται, παρά τον κατακερματισμό του, ο οποίος κυριαρχείται από τα τέσσερα μεγάλα οινοποιεία Κύπρου - ΚΕΟ, ΕΤΚΟ, SODAP και LOEL, που διαμορφώνουν τον Σύνδεσμο Οινοπαραγωγών Κύπρου (ΣΟΚ - Σύνδεσμος Οινοπαραγωγών Κύπρου), που κατέχουν 75,5% της αγοράς. Πολύ πιο κάτω είναι το μερίδιο αγοράς των εισαγωγέων κρασιών (16 τοις εκατό) και των μικρών τοπικών οινοποιείων (8,5 τοις εκατό) που υπάγονται στην ομπρέλα του Συλλόγου Βάκχου.

Επιπρόσθετα, υπάρχει μεγάλη μυστικότητα και απροθυμία εκ μέρους των τοπικών οινοποιείων να συνεργαστούν, γεγονός που χρησιμεύει στη διαιώνιση των υφιστάμενων αδυναμιών και στην καταπολέμηση των προσπαθειών ανάπτυξης ενώσεων επωνυμίας. Το αναπόφευκτο συμπέρασμα είναι ότι η απαραίτητη αλλαγή θα απαιτήσει την υιοθέτηση του branding που με τη σειρά του θα απαιτήσει μεγαλύτερη επένδυση στο προϊόν και στη συνέχεια την προώθηση και την επισήμανσή του στα ράφια.

Εξαίρεση από αυτό το πλαίσιο αποτελεί η «Κουμανδαρία», η οποία ως γλυκό, εμβληματικό κρασί αποτελεί ένα προϊόν που μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό εξαγωγικό προϊόν της νήσου και οπωσδήποτε δεν αφήνει πολλά περιθώρια για αντίστοιχα γλυκά κρασιά από τον Ελλαδικό χώρο. Γενικότερα, σημειώνεται η απουσία στρατηγικής ανταγωνιστικής τοποθέτησης διεθνώς (branding positioning) καθώς και εθνικής εικόνας στον παγκόσμιο χάρτη παραγωγής (national branding identity), για τους κυπριακούς οίνους που απαιτούν οι σύγχρονες στρατηγικές του δυναμικού οινικού μάρκετινγκ. Η στήριξη της σύγχρονης οινικής εικόνας της Κύπρου φαίνεται να μην υποβοηθείται από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τον προσδιορισμό των οίνων ΠΟΠ/ΠΓΕ/ Ποικιλιακής Ενδειξης αλλά ούτε και από τον παγκόσμια μοναδικό οίνο της Κύπρου, την «Κουμανδαρία», η οποία εξακολουθεί να παραμένει χωρίς γεωγραφική εικόνα, αφού διέπεται από ένα μωσαϊκό φιαλών και έλλειψη κοινών προωθητικών ενεργειών.

Ο κυπριακός αμπελώνας είναι ο μοναδικός αναγνωρισμένος αμπελώνας στην Ευρώπη χωρίς την φυλλοξήρα και ανάμεσα στους τρεις ανέπαφους αμπελώνες διεθνώς (μαζί με το Αζερμπαϊτζάν και τη Χιλή). Είναι επίσης ο μοναδικός αμπελώνας στην Ευρώπη, όπου το αμπέλι καλλιεργείται στο δικό του ρίζωμα και στηρίζεται, κατά περίπου 80%, σε γηγενείς ποικιλίες, μερικές εκ των οποίων είναι σπάνιες και πολύ αξιόλογες για σκοπούς οινοποίησης. Ο κυπριακός αμπελώνας αποτελεί σημαντικό στοιχείο του αγροτικού τοπίου στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές της Κύπρου και συμβάλλει στη βιοποικιλότητα και τη διατήρηση του ντόπιου γενετικού κεφαλαίου. Επιπρόσθετα, η αμπελουργία αποτελεί συμπληρωματικό εισόδημα των αγροτών στις υποβαθμισμένες και γεωργικά αποψιλωμένες ορεινές και ημιορεινές κοινότητες. Όμως, η εμπορική αξιοποίηση του κυπριακού αμπελώνα με επίκεντρο την ποιότητα εμποδίζεται από τον κατακερματισμό της οινικής παραγωγής σε πολυτεμαχικές οντότητες που δίνει ένα από τους χαμηλότερους συντελεστές έκτασης, ανά εκμετάλλευση (0,55 εκτάρια), σε επίπεδο Ε.Ε. και ένα ιδιαίτερα γερασμένο προφίλ αρχηγών αμπελουργικών εκμεταλλεύσεων με αδυναμία πρόσβασης σε υψηλού επιπέδου αμπελουργική εξειδίκευση και τεχνογνωσία.

Η στήριξη των γηγενών ποικιλιών της Κύπρου, τόσο σε σχέση με τις αμπελουργικές πρακτικές, όσο και με την εμπορία των οίνων ως προμετωπίδα δράσεων προώθησης (με κυριότερο προϊόν την «Κουμανδαρία»), λόγω ακριβώς του ότι ο κυπριακός αμπελώνας είναι ένας από τους τρεις διεθνώς που δεν προσεβλήθησαν από την φυλλοξήρα δεν αποτελεί ανταγωνιστή των ελλαδικών οίνων στην αγορά.

Επίσης, η Κύπρος (μαζί με το Λουξεμβούργο εντός ΕΕ27) αποφεύγουν τη σύσταση πλαφόν ημερήσιας κατανάλωσης αλκοόλ και αρκούνται στο να συμβουλέψουν το κοινό να προτιμήσει μπύρα ή κρασί παρά ποτά, λογικά λόγω της χαμηλότερης περιεκτικότητας σε αλκοόλ, στοιχείο επιβλητικό της κατανάλωσης οίνου. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι το αλκοόλ είναι μια νόμιμη ουσία, συχνά τη συναντάμε στην καθημερινή μας ζωή, η οποία να μπορεί επίσης να προκαλέσει εξάρτηση. Η συχνότητα κατανάλωσης του αλκοόλ φαίνεται να επηρεάζεται και από τις κοσμικές τάσεις και τις πολιτικές στάσεις κάθε κοινωνίας. Στην ελληνική κουλτούρα ο οίνος αποτελεί ένα κοινωνικό ποτό, όπως επισημαίνει η βιβλιογραφία και όχι ένα ποτό κοινωνικής απομόνωσης.

Το όριο ηλικίας πρόσβασης και κατανάλωσης αλκοόλ στην Κύπρο είναι τα 18 έτη¹² (έως το 2020 ήταν τα 17 έτη). Αρκετές χώρες έχουν θέσει όριο ηλικίας για την κατανάλωση αλκοόλ. Για τις περισσότερες χώρες, το όριο ηλικίας είναι 18 ετών και άνω, ωστόσο ορισμένες χώρες ορίζουν το όριο ηλικίας στα 21 έτη και άνω. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, χώρες με χαμηλότερο ή μεσαίο κοινωνικοοικονομικό εισόδημα τείνουν να έχουν χαμηλότερο όριο ηλικίας.

Τα άτομα που υποβάλλονται σε θεραπεία στην Κύπρο κατανάλωναν - κατά σειρά προτίμησης: ούισκι, βότκα, κονιάκ και ακολουθούν μπύρα, κρασί και ούζο/ζιβανία. Συνεπώς, η κατανάλωση οίνου έχει τη μικρότερη δυνατή επίπτωση σε φαινόμενα αλκοολισμού.

Η Κύπρος ακολουθεί μία πολιτική κατά της αντιμετώπισης των εξαρτήσεων, η οποία περιλαμβάνει, τόσο την Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Εξάρτησης 2021- 2028¹³, όσο και το Σχέδιο Δράσης 2021-2024. Και τα δύο έγγραφα έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Επίσης, υπολογίστηκε ότι περίπου το 4,5% του πληθυσμού στην Κύπρο παρουσιάζει εξάρτηση από το αλκοόλ, ενώ από τους ελέγχους της αστυνομίας προκύπτει ότι περίπου ένας στους δέκα καταγγέλλεται για υπέρβαση του επιτρεπτού ορίου αλκοόλ.

Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

¹² Βλ. τι προνοεί η κυπριακή νομοθεσία και τον περί Πωλήσεως Οινοπνευματωδών Ποτών (Τροποποιητικός) Νόμος του 2020 (Ν. 87(Ι)/2020).

¹³ Περισσότερες πληροφορίες για την Εθνική Στρατηγική Αντιμετώπισης των Εξαρτήσεων 2021-2028 της Κύπρου μπορεί κανείς να εντοπίσει στον διαδικτυακό τόπο: <https://www.naac.org.cy/uploads/f7770fbc48.pdf>, ιδίως σελ. 40.

Z.1 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΖΗΤΗΣΗ – ΠΡΟΣΦΟΡΑ - ΠΡΟΩΘΗΣΗ.

Z.1.1 Προσδιορισμός της ικανοποίησης καταναλωτή – Έννοια της ικανοποίησης του πελάτη

Η διαφορά μεταξύ των αντιλήψεων των καταναλωτών για την απόδοση και τις προσδοκίες τους καθορίζει την ικανοποίηση ή τη δυσαρέσκεια τους. Στον ορισμό της ικανοποίησης, όλοι οι ορισμοί μοιράζονται τρία κοινά στοιχεία:

- 1) η ικανοποίηση του καταναλωτή είναι μια απόκριση (συναισθηματική ή γνωστική),
- 2) η απόκριση αφορά μια συγκεκριμένη εστίαση (προσδοκίες, προϊόν, εμπειρία κατανάλωσης κ.λπ.),
- 3) η απόκριση εμφανίζεται σε μια συγκεκριμένη στιγμή (μετά την κατανάλωση, μετά από επιλογή, με βάση τη συσσωρευμένη εμπειρία, κ.λπ.).

Η ικανοποίηση του καταναλωτή στη βιβλιογραφία ορίζεται πιο συχνά ως συναισθηματική απόκριση και πιο σπάνια ως γνωστική. Δεδομένου ότι η βιβλιογραφία δεν παρέχει μια σαφή αντίληψη της δυσαρέσκειας, ο προσδιορισμός της έννοιας γίνεται κυρίως από τις αντιλήψεις των καταναλωτών (απογοήτευση, εκνευρισμός, απομάκρυνση των χαρακτηριστικών του προϊόντος από το αναμενόμενο ή από το πρότυπο). Οι καταναλωτές, μερικές φορές, είναι ικανοποιημένοι με μια πτυχή της εμπειρίας επιλογής/κατανάλωσης, αλλά δυσαρεστημένοι με μια άλλη. Σε αυτήν την περίπτωση, η ικανοποίηση και η δυσαρέσκεια μπορούν να θεωρηθούν ότι έχουν διαφορετικές διαστάσεις

Παράλληλα, η έννοια της πίστης αντιμετωπίστηκε από τρεις διαφορετικές οπτικές γωνίες: τη συμπεριφορική, τη συμπεριφορά και τη θεωρία της λογικής δράσης. Τα ανωτέρω οδηγούν στη θεώρηση της πίστης του καταναλωτή ως τη σχέση μεταξύ της «σχετικής στάσης», έναντι μιας οντότητας και της «συμπεριφοράς προστασίας», ενώ άλλοι προτείνουν τέσσερις ξεχωριστές φάσεις στην ανάπτυξη της αφοσίωσης των πελατών σε ένα προϊόν ή υπηρεσία: γνωστική, συναισθηματική, συναισθηματική και δράση και τέλος ότι η συμπεριφορά των καταναλωτών μπορεί να επηρεάζεται από την κοινωνική πίεση. Σε αυτήν τη γραμμή, είναι δυνατόν να αιτιολογηθεί, πώς οι καταναλωτές επαναλαμβάνουν τις αγορές μιας συγκεκριμένης μάρκας, παρόλο που η στάση των καταναλωτών απέναντι σε αυτήν την επωνυμία είναι δυσμενής. Οι ικανοποιημένοι πελάτες μπορούν να δημιουργήσουν συνεχείς αγορές καθώς και αγορές άλλων προϊόντων από την ίδια εταιρεία. Ο πελάτης που εμπιστεύεται μία εταιρεία και δείχνει προτίμηση στα προϊόντα της είναι ένας «πιστός πελάτης».

Z.1.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων και αναγκαίες δράσεις marketing

Το marketing σχετίζεται με την οργάνωση και τη διαχείριση των συναλλαγών ανάμεσα σε μία επιχείρηση και το αγοραστικό κοινό της. Στοχεύει στην αμοιβαία ικανοποίηση του πελάτη αλλά και της επιχείρησης ή του οργανισμού τον οποίο εκπροσωπεί. Διαθέτει ένα σύνολο διαδικασιών μεθόδων και εργαλείων, ώστε να προωθή τη σχέση πελάτη-εταιρία, να προσδιορίζει τις ανάγκες του καταναλωτή, να αναλύει την αγοραστική συμπεριφορά του, γενικά, ή του τμήματος του αγοραστικού κοινού, στην οποία θα προωθηθεί το προϊόν, να αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό, να διαμορφώνει το κατάλληλο «χαρτοφυλάκιο» προϊόντων, την κατάλληλη τιμολογιακή πολιτική προϊόντων, τα μέσα επικοινωνίας και προώθησης των προϊόντων αλλά και να διαχειρίζεται την ανάπτυξη της σχέσης της επιχείρησης με τον πελάτη.

Όταν μία επιχείρηση διαμορφώνει το Επιχειρηματικό Σχέδιό της (Business Plan), θεωρεί ότι το πρόγραμμα marketing θα αποτελεί μέρος αυτού του πλάνου, δηλαδή η προώθηση αναφέρεται σε μια σειρά ενεργειών προώθησης του προϊόντος που επιτρέπει σε μια εταιρεία να αναλύσει και να τμηματοποιήσει την αγορά από τους πελάτες της και να πουλήσει τα προϊόντα της πιο αποτελεσματικά. Η προώθηση συνεπάγεται, επομένως, δραστηριότητες, όπως η διαφήμιση, οι πωλήσεις, η προώθηση και, πιο συγκεκριμένα, οι σύντομες προωθήσεις πωλήσεων για τους καταναλωτές για να ωθήσουν τις πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών. Οι εκδηλώσεις με θέμα το κρασί παρέχουν στους πελάτες εκπαιδευτικά οφέλη που παρέχονται, μέσω της γευσιγνωσίας διαφόρων οίνων καθώς και την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών ή και των εμπόρων προς την ετικέτα του οίνου - προϊόντος αλλά και της μάρκας - επωνυμίας για τις εταιρείες παραγωγής ή/και διακίνησης οίνου. Συνεπώς, χρειαζόμαστε περισσότερες δράσεις τέτοιου προσανατολισμού καθώς και σχετικές χρηματοδοτήσεις από την Πολιτεία για τις ελληνικές οινοποιητικές επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι μεταξύ των μελετών τέτοιων εκδηλώσεων, έχει αναστυχθεί ένα μοντέλο έξι σταδίων (η σύλληψη, η έναρξη, η ανάπτυξη, η βελτίωση, η πτώση και η αναγέννηση) - μετά από μια μελέτη περίπτωσης τοπικών εκδηλώσεων κρασιού (Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία). Συνεπώς, τα κίνητρα, για τα οποία οι πελάτες κρασιού παρευρέθηκαν σε εκδηλώσεις γευσιγνωσίας για λόγους κοινωνικότητας και ψυχαγωγίας, καινοτομίας, οικογενειακής αρμονίας, καθημερινής διαφυγής και περιέργειας ενώ παρευρίσκονται και για να αγοράσουν κρασιά, να μάθουν για το κρασί και τα τρόφιμα και να συμμετάσχουν σε γευσιγνωσίες κρασιού. Σε τέτοιου είδους εκδηλώσεις πρέπει να τοποθετούνται και οίνοι από την Ελλάδα.

Η προώθηση του κρασιού έχει αρκετές ιδιαιτερότητες. Ένα από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά και κριτήρια επιρροής οποιουδήποτε κρασιού προσδιορίζεται από την «τόπο» παραγωγής/χώρα προέλευσής του, λόγω του γεγονότος ότι κάθε τοποθεσία έχει τα δικά της μοναδικά πολιτισμικά αλλά και γευστικά χαρακτηριστικά. Δεν είναι τυχαίο ότι η επωνυμία του παραγωγού κρασιού δίνει έμφαση στη χώρα ή τον τόπο καταγωγής του κρασιού. Η στρατηγική επωνυμίας στην περίπτωση του οίνου, είναι ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα, καθώς οι καταναλωτές έχουν πολλές επιλογές για να διαλέξουν. Συνεπώς χρειάζονται στοχευμένες εκδηλώσεις ελλαδιτών παραγωγών.

Ο ανταγωνισμός υψηλής ποιότητας απαιτεί ποιοτική διαφοροποίηση και αυτή η διαφοροποίηση μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω των χαρακτηριστικών του τόπου συγκομιδής των σταφυλιών. Υπό αυτήν την έννοια, η αύξηση του ποσοστού των οίνων ΠΟΠ/ΠΓΕ είναι καίριας σημασίας για την προώθησή τους στις διεθνείς αγορές. Ωστόσο, το θέμα είναι εγγενώς περίπλοκο, αφού εμπλέκει και τον παράγοντα του πολιτισμού που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την τοπική γαστρονομική κουλτούρα αλλά και το ντόπιο κρασί. Αυτό που χαρακτηρίζεται ως «καταναλωτική κληρονομιά» έχει δείξει ότι η προώθηση ενός τροφίμου ως «τοπικού» και η σύνδεσή του με τον πολιτισμό είναι ένα ελκυστικό μείγμα μάρκετινγκ. Υπό αυτήν την έννοια, το «ενιαίο του ελληνικού πολιτισμού» αποτελεί πλεονέκτημα για τους ελληνικούς οίνους, όταν εισέρχονται στην κυπριακή αγορά οίνου.

Αυτή η θεώρηση ωθεί, ουσιαστικά, τους καταναλωτές να ενδιαφέρονται για επιλεγμένες μάρκες τροφίμων και προϊόντων, ανάλογα με τη χώρα που επισκέπτονται. Όπως με τα τρόφιμα, έτσι και στους οίνους η σύνδεση του προϊόντος με την τοπική κουλτούρα αλλά και με το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον, στο οποίο αυτή εντάσσεται αποτελεί ένα «έξυπνο» μείγμα για ελκυστική διαφοροποίηση των ε/οίνων από τον υπόλοιπο ανταγωνισμό, όταν εντοπίζονται στην κυπριακή αγορά. Συνεπώς, δράσεις γευσιγνωσίας της κ/κουζίνας με ελλαδικούς οίνους θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τους απαραίτητους συνειρμούς σε επίπεδο καταναλωτικής συμπεριφοράς, συνεπώς και προώθησης των ελλαδικών οίνων, τόσο σε ειδικές ξενοδοχειακές αγορές, δεδομένου ότι μικρές είναι οι τουριστικές ροές εκτός ξενοδοχείων και του κλάδου εστίασης.

Επιβοηθητική θα ήταν η προσέγγιση αεροπορικών εταιριών (όχι μόνο των ελληνικών) που πετούν από και προς Κύπρο και τη χώρα μας, προκειμένου να εισέρχονται στις business class θέσεις ε/οίνοι, αν είναι δυνατόν, βραβευμένοι, οι οποίοι να εντοπίζονται και στην κ/αγορά καθώς και στις β' κατηγορίας αεροπορικές θέσεις (είτε προς πώληση, είτε προς προσφορά).

Γενικά, η προώθηση του κρασιού δεν έχει πολλές ομοιότητες με την προώθηση άλλων προϊόντων. Έχει τα δικά του ιδιόμορφα χαρακτηριστικά που πηγάζουν από τις ιδιαιτερότητες του ίδιου του προϊόντος, τον τρόπο παραγωγής του, τον τόπο παραγωγής, τη διαδικασία παράδοσης, τον τρόπο προώθησης αλλά και τον τρόπο κατανάλωσης (π.χ. οι υψηλές εισαγωγές αφρώδους οίνου συνδέονται με τις ιδιαίτερες στιγμές χαλάρωσης σε επίπεδο διακοπών, τον ιδιαίτερα αναστυγμένο στην Κύπρο κλάδο του γαμήλιου τουρισμού αλλά και τις ιδιαίτερα μεγάλες, σε επίπεδο κοινωνικής συνειρήσεως, γαμήλιες τελετές, σε επίπεδο κυπριακής κοινωνίας). Το κρασί, συνεπώς, αποτελεί, ως προϊόν, από μόνο του, ένα μείγμα μάρκετινγκ, αφού η διαδικασία παραγωγής του είναι αρκετή για να δημιουργήσει διαφορετικά στίγματα προβολής του ενώ σε άλλα προϊόντα το μείγμα μάρκετινγκ - δηλαδή τα συστατικά που θα αποτελέσουν τον πυρήνα της ταυτότητας του προϊόντος - μπορεί να αποφασιστούν, σε μεταγενέστερο στάδιο, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση του

προϊόντος. Στην περίπτωση του κρασιού, η ταυτότητα του προϊόντος ξεκινά από τη στιγμή που τα σταφύλια βρίσκονται στους αμπελώνες. Συνεπώς, ο τόπος παραγωγής, μπορεί να γίνει εμπορικό σήμα από μόνος του. Γενικώς οι εντόπιοι καταναλωτές στην Κύπρο υποστηρίζουν το τοπικό κρασί, άρα, προτιμούν να αγοράζουν προϊόντα που παράγονται στην περιοχή τους ενώ διαβλέπουμε και την τάση των Κυπρίων να επιλέγουν ελληνικά και κυπριακά κρασιά.

Ο τόπος - προέλευση παραγωγής ενός κρασιού είναι ένα από τα κύρια συστατικά του στο μείγμα μάρκετινγκ του και η ταυτότητα ενός κρασιού δημιουργείται, κυρίως, γύρω από τον τόπο παραγωγής, π.χ. η γεύση του κρασιού ή η μέθοδος παραγωγής του - κάτι που σχετίζεται άμεσα με την ποιότητά του - εξαρτάται από την ποιότητα των σταφυλιών, τη γεύση τους, η την ποικιλία των σταφυλιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή του κρασιού, όπως αυτή έχει προσαρμοστεί στον τόπο παραγωγής τους. Ειδικότερα, για την κυπριακή αγορά, διαπιστώνεται ότι ευκαιρίες υπάρχουν και πρέπει να αξιοποιηθούν - όχι μόνο σε εταιρικό επίπεδο οινοποίησης αλλά και σε επίπεδο εθνικού branding και παρουσιάσής του σε ξένες αγορές, είτε από επίσημους φορείς της χώρας, είτε μέσω ιδιωτικών πρωτοβουλιών. Σημειωτέον ότι ο Ελλαδικός χώρος διαθέτει κρασιά, άμεσα συνδεδεμένα με την ιστορία, και με εκείνα τα συστατικά που θα μπορούσαν να τους προσδώσουν ένα εκλεπτυσμένο μείγμα μάρκετινγκ, όχι μόνο στο στενό τουριστικό πλαίσιο αλλά δημιουργώντας μία ευρύτερη αλληλεπίδραση με τις προτιμήσεις καταναλωτών σε μια διεθνή αγορά και βεβαίως και στην κυπριακή.

Ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη δημιουργία μιας στρατηγικής προώθησης των ελλαδικών κρασιών στην Κύπρο, είναι η τιμή πώλησής τους. Αυτό δεν είναι ένα αυτόνομο χαρακτηριστικό αλλά εξαρτάται από την όλη διαδικασία παραγωγής και προώθησης μίας εταιρίας. Εάν μια ετικέτα κρασιού θέλει να είναι ανταγωνιστική με την τιμή της, τότε σημαντικό ρόλο παίζει το λειτουργικό κόστος, κάτι που είναι ιδιαίτερα δύσκολο για τους μικρούς οινοποιούς, καθώς το κόστος παραγωγής είναι υψηλότερο. Αυτό που θα πρέπει να απασχολεί τον κλάδο της οινοποιείας είναι η σημασία της τιμολόγησης του κρασιού για τους καταναλωτές που δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην τιμή, παρά στην ποιότητα, οπότε εδώ χρήσιμο θα ήταν να δημιουργηθούν συμμαχίες οινοποιείων για την επίτευξη οικονομικών κλίμακας στην προώθηση των προϊόντων τους (είτε με οινοποιεία της Ελλάδος, είτε με οινοποιεία των χωρών αγορών - στόχων).

2.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Ο οίνος είναι ένα προϊόν με μακραίωνη ιστορία στον ελληνικό χώρο. Είναι ένα προϊόν ευφραντικό και διεγερτικό που αν καταναλωθεί με μέτρο έχει θετικές επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία. Η ικανοποίηση είναι μία λέξη που χαρακτηρίζει έναν καταναλωτή όταν η πραγματικότητα έχει προσεγγίσει τις προσδοκίες που ο ίδιος είχε δημιουργήσει. Είναι μία έννοια που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και ο χώρος του κρασιού, με τη βοήθεια του marketing καλείται να προσδιορίσει. Η βιομηχανία και η αγορά του οίνου έχουν αποκτήσει ένα παγκόσμιο χαρακτήρα, με έντονη ανταγωνιστικότητα. Κάθε οινολογική επιχείρηση, λουπόν, για να επιβιώσει καλείται να μελετήσει τις συνθήκες και τους παράγοντες που ικανοποιούν τον πελάτη-καταναλωτή.

Σύμφωνα με στους μεγαλύτερους εισαγωγείς κρασιού στην Κύπρο αλλά και ειδικούς¹⁴, οι Κύπριοι καταναλωτές προτιμούν τα κρασιά που συνδυάζουν το δίπτυχο ποιότητας - τιμής. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφέρεται ότι

- οι ετικέτες από περιοχές του λεγόμενου «Νέου Κόσμου» (Χιλή, Αργεντινή, Καλιφόρνια, Αυστραλία), οι οποίες υπάγονται σε αυτήν την κατηγορία, είναι πολύ ψηλά στους προτιμήσεις των αγοραστών κρασιού ενώ ταυτόχρονα σημειώνουν άνοδο χρόνο με τον χρόνο. Επιπρόσθετα, οι εν λόγω ετικέτες (ειδικά από Αργεντινή και Χιλή) είναι αγαπητές στην κυπριακή αγορά επειδή αντιπροσωπεύουν διεθνείς ποικιλίες, οι οποίες είναι ιδιαίτερα αγαπητές στην εδώ αγορά.
- Ταυτόχρονα, η αυξημένη προτίμηση που υπάρχει στα ελληνικά κρασιά αποδίδεται, τόσο στην υψηλή ποιότητά τους, όσο και σε συναισθηματικούς λόγους. Σημειωτέον, ότι οι περισσότεροι μεγάλοι Έλληνες παραγωγοί είναι ήδη παρόντες στην κυπριακή αγορά.

- Από τις διεθνείς ποικιλίες, μεγαλύτερη ζήτηση έχουν οι Cabernet, Chardonnay και Sauvignon. Από τις γηγενείς ελληνικές ποικιλίες, προτιμώνται το Μοσχοφίλερο και το Αγιωργίτικο, ενώ το Ξινόμαυρο και οι ποικιλίες Σαντορίνης έχουν επίσης αρχίσει να διαδίδονται ευρέως στην κυπριακή αγορά.
- Σε ό,τι αφορά το χρώμα, οι προτιμήσεις μεταβάλλονται ανάλογα με την εποχικότητα, όπως γίνεται και στις υπόλοιπες αγορές (περισσότερο κόκκινο τον χειμώνα και περισσότερο λευκό το καλοκαίρι). Τέλος, άνοδο σημειώνει η κατανάλωση στις ποικιλίες ροζέ.
- Άυλοι παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά του καταναλωτή όταν πρόκειται για την αγορά κρασιού στην αγορά της Κύπρου νοούνται οι εξωτερικές επιρροές που επηρεάζουν την κρίση ενός ατόμου. Αυτό θα μπορούσε να είναι η κουλτούρα, το περιβάλλον, ο τρόπος ζωής ή η κοινωνική του θέση, καθώς και πολλά άλλα. Ενδιαφέρον έχει επίσης η μέση τιμή που είναι διατεθειμένοι να ξοδέψουν οι ντόπιοι και οι τουρίστες για ένα μπουκάλι κρασί. Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν και επιμέρους αγορές, όπως τα επιχειρηματικά δώρα για πιο premium προϊόντα.
- Επίσης, οι Ελλαδίτες οινοπαραγωγοί θα μπορούσαν να αναπτύξουν μάρκετινγκ προορισμού κρασιού
- Σημαντική παράμετρος αποτελεί η τιμή, την οποία πρέπει οι Έλληνες εξαγωγείς να την αξιολογήσουν προσεκτικά. Για να ξεχωρίσει κάθε κρασί, όπως επισημαίνει ο επικεφαλής του τμήματος κρασιού Business France, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην «προσωποποίηση, της διάκρισης, της υπογραφής ενός κρασιού, που καθιστά δυνατή την ανάδειξη», καθώς και την υπεροχή της θέσης της τιμής. «Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να επιλέξετε ένα ανταγωνιστικό σημείο αναφοράς για να τοποθετηθείτε καλά, επειδή η τιμή καθορίζει τον τόνο. Εάν επιλέξετε να είστε πάνω από την τιμή της αγοράς, πρέπει να είστε σε θέση να παρέχετε ισχυρά επιχειρήματα αιτιολόγησης: οργανικά κρασιά, μοναδικότητα, ισχυρή αφήγηση...», τονίζει η Manilay Saito.
- Ομοίως, η προσοχή που δίνεται στο μάρκετινγκ και την επικοινωνία μέσω των κοινωνικών δικτύων και των ψηφιακών μέσων είναι ένα επιπλέον επιχειρήμα για την υποστήριξη του έργου του εισαγωγέα. «Μια καλή βαθμολογία σε ένα μέσο αναφοράς είναι ένας άλλος ουσιαστικός διευκολυντής υλοποίησης των στόχων. Σε αυτό το πλαίσιο, χρήσιμη είναι η συμμετοχή σε διαγωνισμούς κρασιού, όπως ο ετήσιος ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΟΙΝΟΥ «ΜΙΑ ΓΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΑΛΥΤΕΡΟΥΣ» Διαδικασίες Διεξαγωγής Κυπριακού Διαγωνισμού Οίνου σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο 332Α/2009 του ΟΙΒ (Μαΐος) Λεμεσός, στην ετήσια γιορτή του κρασιού στη Λεμεσό (Σεπτέμβριος).
- Η οικονομική και χρονική επένδυση πρέπει, σε όλες τις περιπτώσεις, να ληφθεί υπόψη, γιατί συνιστάται η υποστήριξη του εισαγωγέα στην αγορά.
- Επίσης, χρήσιμη θα ήταν η διερεύνηση δημιουργίας συμμαχιών οινοποιείων από την Ελλάδα και την Κύπρο, προκειμένου να διευκολύνουν αμοιβαία την προώθηση των ετικετών τους, τόσο στην αγορά της Ελλάδος και της Κύπρου, όσο και σε επιλεγμένες αγορές Τρίτων Χωρών. Το όφελος για τα οινοποιεία της Ελλάδος θα ήταν η ευκολότερη και λιγότερο δαπανηρή διείσδυσή τους στην κυπριακή αγορά ενώ για τα κυπριακά οινοποιεία (ιδίως τα μικρά οινοποιεία) η παρουσία τους, τόσο στην αγορά της Ελλάδος, όσο και σε άλλες, δεδομένων των μικρότερων ποσοτήτων παραγωγής, οι οποίες, συχνά, απαιτούνται για να είναι μία εξαγωγική προσπάθεια οικονομικά βιώσιμη αξιοποιώντας, ουσιαστικά τα αντίστοιχα δίκτυα διανομής που διαθέτουν.